aglomerate, căsuțele din scînduri, ulițele murdare pe care circulă o omenire pestriță.

Aceste contraste au stat la baza puternicelor răscoale antiamericane din ianuarie 1964, în cursul cărora au fost ucise 30 de persoane. Președintele Chiari, liberal, s-a grăbit să denunțe tratatul din 1903. Peste cîteva luni, el începea, cu Washingtonul, tratative care au fost continuate de succesorul său, Robles, și care, în 1965, au dus la un acord recunoscînd în principiu suveranitatea panameză asupra canalului. A fost elaborat un nou statut al canalului care acordă panamezilor dreptul de a participa la administrarea canalului și majorează redevența pe care nord-americanii o varsă statului Panama. Dar proiectul de statut cuprindea și alte clauze prevăzînd extinderea instalațiilor militare americane și dreptul pentru trupele Statelor Unite de a trece prin teritoriul panamez. Aceste clauze, divulgate în cursul campaniei electorale din primăvara anului 1968, au dus la victoria lui Arnulfo Arias. Dar peste cîteva luni, în octombrie 1968, noul președinte era răsturnat de Garda Națională. Spre surprinderea generală, generalul Torrijos, șeful acesteia și noul om forte al țării, și președintele adus la putere de el, Demetrio Lakas, au refuzat să ratifice noul statut, poziția lor fiind din ce în ce mai categorică.

După o întrerupere de trei ani, tratativele au fost reluate în primăvara anului 1971, după vizita la Ciudad de Panama a unui emisar american, Robert Anderson. Acesta prezidează de asemenea comisia însărcinată să pregătească construirea unui al doilea canal, impusă de motive tehnice. Cele trei ecluze Gatun, Pedro Miguel și Miraflores, pe care vasele trebuie să le treacă succesiv, sînt prea înguste pentru marile petroliere. În plus, durata trecerii lor — o oră și jumătate — limitează numărul vaselor care pot trece zilnic. Într-un cuvînt, vechiul canal cu ecluze nu mai corespunde nevoilor navigației moderne. Pînă în 1980 el va trebui să fie înlocuit printr-un canal de nivel.

■

Așadar, șase republici în căutarea unității, între care există numeroase convergențe, dar care, prin propria lor personalitate, fac anevoioasă o colaborare pe deasupra formelor lor statale. La scară locală, țările Americii Centrale, legate prin lupta împotriva subdezvoltării, a amestecului tot mai stînjenitor al monopolurilor nord-americane în economia proprie, a efectelor acestui amestec asupra politicii interne, evidențiază conflictele acute prin care trec aceste societăți aflate în plin proces de definire a drumului propriu spre dezvoltare. Sînt conflicte care se desfășoară în primul rînd pe plan intern, între forțe tradiționale, care dețin de mulți ani monopolul puterii, și marea masă a „dezmoșteniților", conflicte alimentate de presiunile externe, de monopolurile nord-americane care consideră ministatele Americii Centrale „feude" ușor de exploatat și manevrat. Într-un cuvînt, o zonă a izbucnirilor latente, care iese treptat, escaladînd multe obstacole, din adormirea de veacuri, o zonă în căutarea independenței economice și politice, a propriilor resurse de autodepășire.

DE CE S-A FORMAT „GRUPUL ANDIN"

Carlos Ortega

Vechea noțiune de integrare a unor țări înrudite din punct de vedere geografic, politic, cultural și social, ca mijloc de favorizare a dezvoltării lor independente față de marile puteri hegemonice din lume — integrare pe care o preconiza, cu 150 de ani în urmă Simon Bolivar, „El Libertador" — a atras la un moment dat continentul latino-american la modul cel mai concret : așa a luat naștere Asociația Latino-Americană a Liberului Schimb (A.L.A.L.C.). Aceasta trebuia să constituie primul pas spre găsirea unei formule de integrare latino-americană eficientă și, concret, să țină piept influenței Statelor Unite ale Americii. Experiența a eșuat însă de la începuturile ei. Cheia acestui eșec congenital s-ar putea găsi în însuși numele acesteia : asociația exclusivă a „liberului schimb". Criteriul fundamental pe care se baza A.L.A.L.C. era pur comercial, ea neurmărind un țel industrial modern.

Dat fiind și faptul că economiile țărilor latino-americane sînt încă într-o mare măsură dominate de penetrația americană, era absolut clar că un acord bazat pe liberalizarea crescîndă a comerțului regional nu făcea decît să favorizeze interesele imperialiștilor, aceștia fiind cei care, la urma urmei, beneficiau de schimburile comerciale inter și intraregionale, devenite mai mult sau mai puțin elastice, în creștere și scutite de taxe vamale.

Fără îndoială că un alt factor care a dus a deteriorarea A.L.A.L.C. a fost marele decalaj existent între nivelul înalt de dezvoltare al anumitor țări membre ale acestui grup, cum ar fi de pildă Mexicul, Brazilia și Argentina, și nivelul celorlalte țări. Este semnificativ faptul că cele trei țări amintite, care au înregistrat o mai mare dezvoltare, ca urmare a unor încercări de încurajare a economiei naționale ca acelea ale lui Cardenas în Mexic, Goulart în Brazilia și Perón în Argentina, erau supuse în cea mai mare măsură penetrației economice și dominației politice nord-americane, iar în acțiunile lor

*) Publicist peruvian, directorul suplimentului duminical al ziarului „El Comercio".

CIFRE ȘI DATE

PERU

Republică prezidențială. **Suprafața** — 1 285 215 kmp. **Populația** — 15,3 milioane locuitori : 50 la sută indieni, 35 la sută metiși, 12 la sută albi, 3 la sută mulatri, negri, asiatici. **Densitate** — 10 locuitori pe kmp. **Limba oficială** — spaniola. **Moneda** — sol. **Capitala** — Lima (2,7 milioane locuitori). **Alte orașe** — Callao, Arequipa, Trujillo, Chiclayo. **Bogății naturale** — cupru, zinc, argint, aur, petrol, fier ; pește, produse din pește, bumbac, piei. **Ziua națională** — 28 iulie. **Președinte** — generalul Juan Velasco Alvarado (4 octombrie 1968). **Premier** — Ernesto Montagne Sanchez. **Partide politice** — Alianța populară revoluționară americană (A.P.R.A.), Acțiunea Populară, Partidul democrat-creștin, Partidul Comunist Peruan (legal).

URUGUAY

Republică prezidențială. **Suprafața** — 177 508 kmp. **Populația** — 2 852 000 locuitori : 10 la sută metiși și mulatri, restul : albi de origine spaniolă și italiană. **Densitate** — 16,1 locuitori pe kmp. **Limba oficială** — spaniola. **Moneda** — peso. **Capitala** — Montevideo (1 250 000 locuitori). **Alte orașe** — Paysandu, Salto, Mercedes. **Bogății naturale** — marmură, piatră de construcție, fier ; carne, lînă, piei, blănuri. **Ziua națională** — 25 august. **Președinte** — Jorge Pacheco Areco (16 decembrie 1967). **Partide politice** — Colorado (de guvernămînt), Blanco ; partidele comunist, socialist, democrat-creștin, fracțiuni din Colorado și Blanco și alte grupări formează coaliția stîngii „Frente Amplio".

Declarația de la Bogota : Raul Leoni (Venezuela, al treilea din stinga), Lleras Restrepo (Columbia, următorul) și Eduardo Frei (Chile, ultimul din dreapta)

internaționale, condiționate de hotărîrile luate de centrul hegemonic.

Așadar, față de aceste două aspecte, națiunile din America de Sud cu o dezvoltare relativ mai mică au conceput o nouă schemă de colaborare, chiar în cadrul A.L.A.L.C. Urmărindu-se ca regiunea respectivă să poată răspunde, în mod necesar și treptat, la cerințele unei viitoare coordonări economice latino-americane, mai juste și mai reale, s-a ajuns la concluzia că, înainte de orice, este nevoie ca nivelurile de dezvoltare ale țărilor mici sud-americane să fie echilibrate între ele.

Din această perspectivă privite lucrurile, a apărut o noțiune de cooperare fundamental diferită de cea care a dus la constituirea A.L.A.L.C. Țările andine mici trebuiau să ajungă la acorduri între ele nu numai în ceea ce privește comerțul reciproc, ci, îndeosebi, asupra necesităților comune impuse de dezvoltarea economică.

Aceasta a fost ideea datorită căreia a apărut „Pactul subregional andin" la care, prin intermediul Acordului de la Cartagena (1969), au subscris cinci țări din America de Sud : Columbia, Ecuador, Peru, Bolivia și Chile. Despre ce era vorba, în fond ? Pur și simplu a face să colaboreze 50 sau 60 milioane de consumatori, fapt care să facă posibilă o dezvoltare industrială aptă de a fi programată pe scară largă și a cărei producție să aibă un preț de cost scăzut astfel încît prețurile de vînzare să permită accesul pe piața mondială.

Care sînt primejdiile și perspectivele reale ale acestei interesante experiențe? Să începem mai întîi cu primejdiile. Neîndoielnic că pericolul principal, și cel mai mare, constă în politica de penetrație pe care o exercită capitalul monopolist, nord-american mai ales, asupra țărilor din regiunea Anzilor. „Grupul andin" ar putea fi deci susceptibil de cădere sub dominația și exploatarea imperialismului american.

Primejdia a existat încă de la început, dar trebuia riscat. Se poate spune că ea încă mai există într-o anumită măsură, dar este neîndoios că posibilitățile de depășire a acestei primejdii în perspectivă au crescut considerabil, aceasta datorîndu-se fenomenelor care au avut loc în Peru și Chile. Din păcate, experiența boliviană a încetat pentru moment, deși aceasta nu înseamnă că Bolivia s-a retras din „Grupul andin".

Trebuie subliniate în acest sens cîteva fapte cu o semnificație extrem de pozitivă. Datorită acestor fenomene cu clare tendințe eliberatoare, a fost posibilă aplicarea unor restricții în ceea ce privește investiția privată străină în regiunea andină, prin intermediul așanumitului „regim comun de tratament al capitalului străin", același care a fost lansat de guvernul de la Lima ca o proclamație și apoi reluat, deși într-o formă mai puțin radicală, de către celelalte țări membre ale pactului.

Între altele, se interzic investițiile străine în sectoare cum sînt banca, asigurările sociale, comerțul exterior, comunicațiile etc. Conducîndu-se după un criteriu realist, acest regim îngăduie totuși participarea capitalului străin mai ales în domeniul tehnologiilor, dar pe baza unor condiții care să permită și să garanteze o mai mare autonomie națională. Trebuie reliefat și faptul că se urmărește redarea, către economiile naționale, a tuturor întreprinderilor străine ale căror investiții au fost recuperate și care au produs deja anumite venituri într-o perioadă de timp anticipat determinată. Este ceea ce s-a chemat naționalizarea programată.

Această măsură a determinat, cum era și firesc, o serioasă rezistență din partea capitalurilor nord-americane, mai ales a celor care de foarte mult timp posedau în regiunea andină sectoare cheie de importanță strategică. Rezistența crește în cazurile specifice ale unor țări ca Chile și Peru.

Poziția americană de condamnare a regimului comun de tratament al capitalului străin s-a manifestat în cadrul diverselor organisme americane ai că-

ORGANIZAȚII ECONOMICE LATINO-AMERICANE

COMISIA ECONOMICĂ PENTRU AMERICA LATINĂ (C.E.P.A.L.)

— una din cele patru comisii economice regionale create de Consiliul Economic și Social al O.N.U. (25 februarie 1948) ;

— sediul permanent : Santiago de Chile ;

— membri : statele latino-americane membre ale O.N.U., Barbados, Canada, S.U.A., Franța, Olanda, Marea Britanie. Membri asociați : Hondurasul britanic (Belize), Antigua, Anguilla, Dominica, Granada, Saint-Christophe et Nièves, Santa Lucia și teritoriile Montserrat și Saint Vincent (un singur membru colectiv). R. F. a Germaniei și Elveția participă la sesiunile C.E.P.A.L. cu drept de vot consultativ ;

— mandatul comisiei : ajută Consiliul Economic și Social al O.N.U. să-și realizeze funcțiile sale în această zonă, în domeniul economic și al asistenței tehnice. Respectiv : acțiuni concrete menite a contribui la dezvoltarea economică a țărilor din zonă, studii asupra problemelor economice și tehnice care privesc regiunea, acțiuni de răspîndire a cuceririlor tehnicii și științei mondiale pe continentul latino-american ;

— secretar executiv : Carlos Quintana.

COMISIA SPECIALĂ DE COORDONARE LATINO-AMERICANĂ (C.E.C.L.A.)

— for pentru coordonarea și unirea intereselor economice ale țărilor latino-americane vis-à-vis de Statele Unite ca și de unele organisme economice internaționale ca Piața comună. În „Declarația de la Buenos Aires", adoptată de plenara C.E.C.L.A. la 29 iulie 1970, se arată că : „America Latină a găsit în C.E.C.L.A. o expresie riguroasă de unitate, care îi permite să se adreseze altor zone ale lumii într-un singur glas și să promoveze un dialog deschis și responsabil menit să stabilească forme și mecanisme eficiente pentru a obține o mai justă și echitabilă cooperare internațională" ;

— membri : cele 23 de state latino-americane ;

— cel mai important document al C.E.C.L.A. este „Consensul latino-american de la Viña del Mar", adoptat în mai 1969 de către miniștrii de externe ai țărilor membre. Acest document, prezentat președintelui Nixon la 11 iunie 1969, reunește pentru prima dată, într-o formă concentrată și fermă, hotărîrea guvernelor latino-americane de a promova relațiile economice și comerciale cu S.U.A. și cu celelalte țări dezvoltate în cadrul unei stricte respectări a principiilor suveranității naționale, autodeterminării, justei diviziuni internaționale a muncii. C.E.C.L.A., organism fără personalitate juridică, constituie un cadru organizat, deși nereglementat printr-un act constitutiv, în care, fie la nivel tehnic, fie la nivel ministerial, reprezentanții celor 23 de țări latino-americane își coordonează eforturile pentru realizarea obiectivelor istoricului document adoptat la Viña del Mar.

ASOCIAȚIA LATINO-AMERICANĂ A COMERȚULUI LIBER (A.L.A.L.C.)

— creată prin Tratatul de la Montevideo la 18 februarie 1960;

— membri : Argentina, Bolivia, Brazilia, Chile, Columbia, Ecuador, Mexic, Paraguay, Peru, Uruguay, Venezuela ;

— sediu permanent : Montevideo (Uruguay) ;

— obiective : stabilirea, în termen de 12 ani, a unei zone a „liberului schimb" prin eliminarea treptată a taxelor vamale și a celorlalte restricții comerciale. Datorită diferențelor

ror membri aveau investiții în America Latină. Pe de altă parte, graba cu care generalul Hugo Banzer — noul președinte al Boliviei după lovitura de stat din august a.c. — a anunțat deplina repunere în drepturi, cu vădite intenții de încurajare, a monopolurilor străine, nu este deloc nesemnificativă. Greu de presupus că această inițiativă boliviană n-a fost la rîndul ei încurajată de capitalurile nord-americane, direct interesate de fierul și petrolul bolivian. Este, în fond, prima lovitură pe care imperialismul vrea s-o dea „Grupului andin".

Cel de al doilea pas, care părea că se va face, era atragerea Columbiei, înclinată să nu respecte întru totul regimul comun de tratament al capitalului străin. Guvernul Columbiei, pus în fața unor presiuni crescînde din partea sectoarelor progresiste, s-a văzut însă obligat să adopte o atitudine de apărare a principiilor Pactului andin, așa cum sînt ele în momentul de față.

Din această cauză, atitudinea defensivă pe care o adoptă țările andine față de strategia monopolurilor nord-americane va avea drept urmare adîncirea proceselor revoluționare și de eliberare din Peru și Chile și apărarea actualelor principii ale „Grupului andin." Ba chiar mai mult : în cazul în care perspectiva politică în alte țări din Anzi se îmbunătățește în sensul celor ce se petrec în Peru și Chile, devine posibil ca acesta să-și sporească considerabil importanța, mărindu-se în același timp garanțiile de respectare a suveranității și independenței fiecărei țări membre în parte. În acest sens, există un factor care poate da optimism în ceea ce privește viitorul. Este vorba de evidenta deteriorare a poziției S.U.A. în raportul actual de forțe pe arena mondială. Este clar că puterea sa hegemonică a scăzut. Criza dolarului nu numai că scoate în evidență o serie de contradicții chiar în sînul sistemului capitalist mondial, dar, de fapt, le dă naștere. Prezența Germaniei și a Japoniei, în special, în calitate de concurente la pozițiile S.U.A. în America Latină, ca și dorințele de afirmare ale Comunității Economice Europene — deși încă foarte timide — permit să se presupună schimbări în raporturile economice tradiționale.

Poate avea o importanță fundamentală colaborarea cu țările socialiste din Europa, date fiind schimburile în continuă creștere. China la rîndul său, care și-a făcut intrarea în acest cadru prin stabilirea de relații comerciale și diplomatice cu Peru și Chile, poate constitui un factor cu greutate în ceea ce privește viitorul „Grupului andin". Soarta acestei experiențe va fi, în același timp, intim legată de soarta mișcărilor de eliberare națională și de transformările revoluționare care au loc în prezent, sau care deocamdată se întrevăd, în America Latină.

VENEZUELA

Republică prezidențială. **Suprafața** — 912 050 kmp. **Populația** — 9 686 000 locuitori : 20 la sută albi, 7 la sută negri, 7 la sută indieni, restul metiși. **Densitate** — 10,6 locuitori pe kmp. **Limba oficială** — spaniola. **Moneda** — bolivar. **Capitala** — Caracas (1,9 milion locuitori). **Alte orașe** — Maracaibo, Barquisimeto, Valencia, Maracay. **Bogățiile naturale** — petrol, fier, cărbune, diamante, aur, nichel, fosfați, marmură, bauxită ; cafea, cacao. **Ziua națională** — 5 iulie. **Președinte** — Rafael Caldera (1 decembrie 1967). **Partide politice** — Partidul social-creștin (C.O.P.E.I.) de guvernămînt, Acțiunea Democratică, Partidul Comunist din Venezuela (legal).

ALTE TERITORII

GUYANA. Stat independent (26 mai 1966). Fostă colonie britanică, face parte din Commonwealth. **Suprafața** — 214 970 km². **Populația** — 700 000 locuitori. **Capitala** — Georgetown.

GUYANA FRANCEZĂ. Colonie ; are statut de teritoriu de peste mări. **Suprafața** — 91 000 km². **Populația** — 38 000 locuitori. **Capitala** — Cayenne.

GUYANA OLANDEZĂ (Surinam). **Colonie. Suprafața** — 181 455 km². **Populația** — 375 000 locuitori. **Capitala** — Paramaribo.

HONDURAS BRITANIC (Belize). **Colonie. Suprafața** — 22 963 km². **Populația** — 120 000 locuitori. **Capitala** constituțională — Belmopan. Cel mai important oraș — Belize.

TRINIDAD-TOBAGO. Stat independent (31 august 1962). Fostă colonie britanică din Federația Indiilor de Vest, face parte din Commonwealth. **Suprafața** — 5 128 km². **Populația** — 1 021 000 locuitori. **Capitala** — Port-of-Spain.

JAMAICA. Stat independent (6 august 1962). Fostă colonie britanică din Federația Indiilor de Vest, face parte din Commonwealth. **Suprafața** — 10 962 km². **Populația** — 1 952 000 locuitori. **Capitala** — Kingston.

BARBADOS. Stat independent (30 mai 1966). Fostă colonie britanică din Federația Indiilor de Vest, face parte din Commonwealth. **Suprafața** — 430 km². **Populația** — 253 000 locuitori. **Capitala** — Bridgetown.

importante în nivelul de dezvoltare economică a țărilor membre și a intereselor diferite privind ritmul realizării unei liberalizări a comerțului în zonă, în decembrie 1969, la Caracas, s-a adoptat un protocol care prelungea pînă în 1980 termenul pentru atingerea acestui obiectiv ;

— secretar general : Gustavo Magariños.

„GRUPUL ANDIN"

— în august 1966, „Declarația de la Bogota", semnată de președinții Columbiei, Republicii Chile și Venezuelei și de reprezentanții personali ai președinților Ecuadorului și Perului a inițiat stabilirea, în cadrul Tratatului de la Montevideo (A.L.A.L.C.), a unor acorduri complementare între țări cu o economie relativ mai slab dezvoltată și cu piețe reduse. În acest spirit, și cu acordul Comitetului Executiv Permanent al A.L.A.L.C., la 26 mai 1969, a fost semnat „Acordul de la Cartagena" de către Bolivia, Columbia, Chile, Ecuador și Peru ;

— una din cele mai importante măsuri ale „Grupului andin" constă în aplicarea tratamentului comun în raport cu capitalul străin. Acest regim comun delimitează domeniile accesibile capitalului străin. Sînt stabilite, de asemenea, procentele profiturilor care pot fi scoase din țările respective ;

— organul suprem este Comisia formată din reprezentanți ai guvernelor țărilor membre ;

— președintele Comisiei : Juan Somavia Altamirana.

„BAZINUL LA PLATA"

— a luat ființă prin „Actul de la Santa Cruz de la Sierra", în anul 1968 ;

— membri : Argentina, Bolivia, Brazilia, Paraguay, Uruguay ;

— obiective : dezvoltarea economică armonioasă a unor regiuni din cele cinci țări, în perimetrul format de bazinul fluviilor Uruguay, Paraguay și Pilcomayo. Prin colaborare la realizarea unor lucrări de infrastructură (căi de transport, lucrări de explorare și exploatare a bogățiilor din zonă) se urmărește punerea în valoare a resurselor complementare existente în „Bazinul La Plata".

PIAȚA COMUNĂ A AMERICII CENTRALE

— creată prin Tratatul multilateral al comerțului liber și integrării economice semnat în 1959 la Tegucigalpa. Este dependentă de Organizația Statelor Centroamericane (O.D.E.C.A.):

— membri : Guatemala, El Salvador, Honduras, Nicaragua, Costa Rica (din 1962) ;

— obiective : eliminarea taxelor vamale între țările membre și stabilirea unor taxe comune pentru comerțul acestei zone cu restul lumii. S-au semnat acorduri care stabilesc taxele vamale uniforme pentru circa 95 la sută din produsele importate, barierele vamale interne fiind eliminate aproape total.

CONSILIUL INTERAMERICAN ECONOMIC ȘI SOCIAL (C.I.E.S.)

— organ al Organizației Statelor Americane, creat în aprilie 1948 ;

— membri : statele membre ale O.S.A. ;

— obiective : realizarea unei colaborări economice interamericane de infrastructură ;

— secretar general : Carlos Sanz de Santamaria.

ALTE ORGANISME ECONOMICE

— Banca Interamericană pentru Dezvoltare (B.I.D.) ; președinte : Antonio Ortiz Mena ;

— Comitetul Interamerican al Alianței pentru Progres (C.I.A.P.) ;

— Institutul latino-american pentru Planificare Economică și Socială ; președinte : dr. Raul Prebisch.

ZIUA DREPTURILOR OMULUI

Drepturile și libertățile fundamentale ale omului au constituit din totdeauna obiectul preocupărilor marilor gînditori ai omenirii, începînd cu Pericle, Platon, Aristotel, Cicero și continuînd cu Montesquieu, Voltaire, Marx și Engels. În numele acestor drepturi și libertăți și-au jertfit viața luptători ai Revoluției franceze, ai Comunei din Paris, ai Marii Revoluții Socialiste din Octombrie. În zilele noastre, comuniștii, forțele progresiste din întreaga lume militează activ pentru asigurarea și respectarea drepturilor și libertăților fundamentale ale omului.

Odată cu crearea Organizației Națiunilor Unite au fost deschise noi posibilități pentru dezvoltarea și apărarea acestor drepturi și libertăți prin instrumente internaționale de valoare universală, prin convenții, declarații, recomandări care constituie, în ansamblul lor, un cod mondial al drepturilor și libertăților fundamentale ale omului. Astfel, Carta O.N.U. se referă în mod expres la hotărîrea Națiunilor Unite de a proclama **„credința lor în drepturile fundamentale ale omului, în demnitatea și valoarea persoanei umane, în egalitatea în drepturi a bărbaților și femeilor, ca și a națiunilor, mari și mici"** și de a promova și încuraja **„respectarea drepturilor fundamentale pentru toți, fără deosebire de rasă, sex, limbă sau religie"**.

La 10 decembrie 1948, Adunarea Generală a Națiunilor Unite a adoptat **Declarația universală a drepturilor omului**, document de importanță majoră care conferă comunității internaționale misiunea de a dezvolta și proteja drepturile și libertățile fundamentale ale omului. Această dată a devenit o zi de simbol și este sărbătorită în fiecare an, pretutindeni în lume, ca Ziua drepturilor omului. Declarația a devenit o normă de conduită atît în relațiile dintre oameni, dintre oameni și instituții, cît și în raporturile dintre națiuni și popoare. De la adoptarea Declarației, Organizația Națiunilor Unite a reușit, prin eforturi susținute, să contribuie la stimularea respectului față de drepturile și libertățile fundamentale ale popoarelor și oamenilor, să încurajeze, pe plan național și internațional, recunoașterea și ocrotirea acestor drepturi și libertăți, să creeze un complex de mecanisme internaționale care să garanteze drepturile omului în general și să traducă în viață acorduri internaționale care priveau soluționarea unor probleme specifice.

Una din realizările importante în acest domeniu a fost **redactarea pactelor referitoare la drepturile omului**, adoptate de Adunarea Generală a O.N.U. în anul 1966. Pactul internațional asupra drepturilor economice, sociale și culturale ca și Pactul internațional privind drepturile civile și politice recunosc dreptul popoarelor de a dispune de soarta lor și conțin dispoziții care interzic orice formă de discriminare în exercitarea drepturilor omului. Cele două pacte recunosc dreptul fiecăruia la muncă, la o remunerare echitabilă, la asistență socială, la un nivel de viață satisfăcător, la sănătate și educație, dreptul la viață, la libertate, la securitate, dreptul de asociere și de protecție împotriva tratamentelor inumane și degradante, libertatea de gîndire, de conștiință și religie etc.

Paralel cu acțiunea de redactare a pactelor asupra drepturilor omului, organizația mondială a elaborat Convenția internațională asupra eliminării tuturor formelor de discriminare rasială pe care Adunarea Generală a adoptat-o în anul 1966. Această convenție a fost la rîndul ei întărită printr-o serie de instrumente juridice internaționale capabile să asigure recunoașterea și aplicarea, de fapt și de drept, a principiului egalității și nediscriminării.

Numeroase alte convenții, declarații, recomandări, inspirate din Carta Națiunilor Unite au contribuit și continuă să joace un rol efectiv în dezvoltarea și protejarea exercitării diferitelor drepturi și libertăți. Aceste instrumente internaționale condamnă orice discriminare ca pe o negare a principiilor Cartei, ca pe o violare a Declarației universale a drepturilor omului, ca pe un fapt de natură să amenințe pacea și securitatea popoarelor. Ele afirmă necesitatea eliminării urgente a tuturor formelor, a tuturor manifestărilor de discriminare, de ofensă la demnitatea omului, indiferent în ce parte a lumii s-ar manifesta.

Dintre principiile internaționale de mare importanță și actualitate, legat direct de drepturile omului aplicate la scară națională, principiul respectării dreptului popoarelor și națiunilor de a-și hotărî singure soarta a fost reafirmat în mod solemn în Declarația asupra acordării independenței țărilor și popoarelor coloniale, pe care Adunarea Generală a adoptat-o la sesiunea sa ordinară din 1960. Declarația cere să se pună capăt urgent și necondiționat colonialismului în toate formele și manifestările sale pentru a se putea garanta tuturor popoarelor dreptul lor inalienabil la deplină libertate, la exercitarea suveranității lor și la integritatea teritoriului lor național.

În cei 26 de ani de existență, Organizația Națiunilor Unite a reușit, fără îndoială, să obțină progrese importante pe calea respectării drepturilor și libertăților fundamentale ale omului. Aceste progrese sînt încurajatoare, dar ele sînt încă departe de a răspunde necesităților lumii contemporane. Există încă numeroase practici care constituie, violări ale drepturilor omului și care preocupă comunitatea internațională. Ele sînt cunoscute și condamnate de opinia publică mondială. Discriminările rasiale, inclusiv apartheidul, alte practici și servituți, care privează oamenii de drepturile și libertățile lor fundamentale așteaptă să fie eradicate prin eforturile comune ale semenilor lor, printr-o solidaritate activă, militantă.

În conformitate cu legile obiective ale dezvoltării societății, respectarea deplină a drepturilor omului nu-și poate găsi totala împlinire decît în societatea socialistă și comunistă. În Republica Socialistă România toți oamenii, indiferent de naționalitate, rasă, sex sau religie au asigurate respectarea și garantarea tuturor drepturilor și libertăților lor fundamentale. Legea de bază a statului nostru socialist — Constituția — proclamă și garantează aceste drepturi, libertatea și egalitatea tuturor cetățenilor țării noastre.

În același timp, România socialistă respectă dreptul altor popoare de a dispune de ele însele, promovează o politică de pace, cooperare și securitate internațională.

Conduita sa în raporturile cu alte țări și popoare se bazează pe respectarea strictă a principiilor suveranității și independenței naționale, egalității în drepturi, neamestecului în treburile interne, avantajului reciproc, cooperării pașnice și echității internaționale.

Țara noastră a fost unul din participanții activi, alături de alte state, la elaborarea și adoptarea acelor instrumente juridice internaționale menite să asigure respectarea pretutindeni a drepturilor și libertăților fundamentale ale omului. Politica României, atît în interior cît și în afară, decurge din înaltele principii ale umanismului socialist și ale solidarității internaționale și aceasta explică ecoul pozitiv de care ea se bucură în întreaga lume.

Nicolae IORDACHE

CVADRATURA CERCULUI

Dr. Costin C. Kirițescu

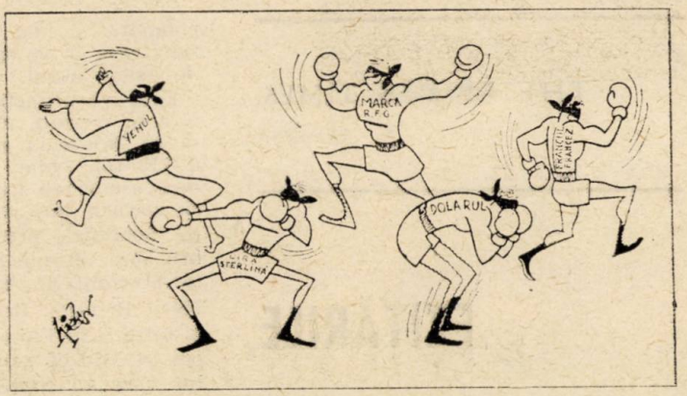

Fiecare luptă pentru sine...

(Din **Die Welt**)

Cîtă materie cenușie se consumă de la o vreme încoace în Occident pentru găsirea unei ieșiri din impasul crizei valutare? Greu de apreciat. Este totuși probabil că niciodată, în întreaga istorie a sistemelor monetare — nici chiar în jurul „genialelor" idei inovatoare ale bancherului-aventurier John Law de la începutul secolului al XVIII-lea, sau al asignatelor emise de revoluția franceză din 1789, nici chiar în cursul memorabilelor încăierări spirituale din secolul trecut dintre adepții monometalismului aur și ai bimetalismului, sau în confruntarea care, la sfîrșitul celui de al doilea război mondial, a opus în cadrul Conferinței monetare de la Bretton Woods pe englezul Keynes americanului White în problema bazelor viitorului sistem valutar capitalist — niciodată, spuneam, nu a existat un consum atît de fabulos de energie pentru rezolvarea unei probleme monetare.

Mari monetariști ai lumii capitaliste contemporane, guvernatori ai băncilor de emisiune, miniștri de finanțe, „trusturi ale creierului" din cadrul unor organizații de talia Fondului Monetar Internațional, Băncii Mondiale, Băncii Reglementelor Internaționale, Clubului „celor zece", Pieței comune, toată floarea finanțelor capitaliste se frămîntă în căutarea unei soluții. Și ca și cînd toate acestea n-ar fi suficiente, înșiși șefii de state intră în arenă, cu gîndul să descurce ițele pe care un regiment întreg de experți, de reprezentanți ai marelui capital și de politicieni le-au lăsat încurcate.

În „Lumea" de săptămîna trecută a fost publicată agenda întîlnirilor dintre președintele Nixon și alți conducători din țările aliate cu S.U.A.: între 6 decembrie 1971 și 6 ianuarie 1972, deci într-o singură lună, nu mai puțin de șase întîlniri „de lucru", în cadrul cărora criza valutară va fi dezbătută ca o problemă primordială a relațiilor dintre marile puteri capitaliste. Și aceste întîlniri figurează pe o singură agendă. Fiecare conducător are însă propria lui agendă, poate tot la fel de încărcată.

Era firesc ca în timpul din urmă, nopțile albe ale specialiștilor și oamenilor politici să fie tot mai dese, agitația să devină tot mai intensă. Timpul nu iartă: sistemul valutar al capitalismului a fost tîrît pînă aproape de marginea prăpastiei, iar dacă haosul monetar actual va mai dura, el va fi capabil să gripeze serios mașina economică, cu consecințe imprevizibile asupra producției capitaliste, utilizării forței de muncă, nivelului de trai, asupra dezvoltării în ansamblu a relațiilor economice și politice interoccidentale.

Toate acestea sînt bine cunoscute și tocmai de aceea conciliabulele, atît cele cunoscute, cît și cele care se desfășoară în culise, au devenit atît de frecvente. Ele nu au avut însă pînă acum ca rezultat, după cît se pare, decît precizarea punctelor de vedere, majoritatea divergente, și încercarea încă nereușită a unei apropieri între ele. Chiar și ultima reuniune de săptămîna trecută, de astădată a „celor zece" mari puteri financiare ale lumii capitaliste, care s-a ținut la Roma sub președinția ministrului de finanțe al S.U.A., John Connally (și a cărei aminare cu cîteva zile fusese interpretată ca fiind de bun augur), s-a încheiat în aceeași atmosferă „gri pe gri" ca și cele precedente, neprielnică luării unor hotărîri și a unor angajamente ale participanților.

Ceea ce nu trebuie pierdut din vedere este că toată această agitație nici măcar nu se desfășoară în jurul reformei, devenite inevitabile, a sistemului valutar capitalist. Acordul care se caută a se realiza privește un obiectiv mult mai restrîns și anume acela de a se găsi un „modus vivendi" în cadrul actualului sistem pînă la înlocuirea lui (sau cel mult de a se proceda la mici corecturi, cum ar fi de exemplu abandonarea limitelor prea înguste de variație a cursurilor valutare — în prezent, plus sau minus 1% față de paritate — și acceptarea unor limite ceva mai largi). Dar chiar și această etapă provizorie, de tranziție spre un nou sistem, prezintă după cum se vede dificultăți de rezolvare dintre cele mai mari, de parcă ar fi vorba despre celebra problemă a cvadraturii cercului.

De ce este atît de grea găsirea unei soluții? Deoarece ea trebuie să rezolve nu numai probleme de ordin tehnic, cum sînt cele propriu-zis valutare, ci și acele probleme economice și politice care stau de fapt la baza crizei sistemului valutar capitalist. Problemele tehnice s-ar putea rezolva relativ ușor: experiența ultimilor ani a arătat că prin ajustări de cursuri și de paritați, o criză valutară acută poate fi readusă la stadiul de criză latentă — pînă la un nou puseu acut. Și în actuala situație, remediul căutat este același: o ajustare generală a paritaților. Însă tocmai caracterul general al unei asemenea operații tehnice este acela care creează cele mai mari dificultăți politico-economice.

Dacă tratativele în curs vor ajunge la o modificare generală a paritaților, aceasta va marca — în pofida impresiei minore, de amănunt tehnic, pe care o provoacă enunțarea unei astfel de operații — sfîrșitul unei întregi perioade din istoria nu numai monetară, dar și politico-economică a lumii occidentale.

O asemenea realiniere a monedelor față de aur presupune, între altele, revalorizarea, adică creșterea în valoare a mărcii vest-germane și yenului japonez, și totodată devalorizarea, adică scăderea valorii dolarului S.U.A. Aceste cîteva cuvinte sînt suficient de evocatoare pentru a contura întreaga semnificație pe care ar avea-o o asemenea operație oficială internațională.

Zeci de ani, printr-un act de voință, nu dolarul a fost legat de aur, cum ar fi fost firesc, ci aurul de dolar. Din 1934 și pînă la 15 august 1971, uncia de aur fin n-a avut voie să valoreze mai mult de 35 de dolari. În acest răstimp, orice altă marfă și orice serviciu — un kg de carne, un disc de gramofon, o consultație medicală — au putut să-și dubleze prețul în S.U.A. și încă și mai mult. Numai aurul nu. În felul acesta, dolarul trebuia să apară ca punctul fix al unui sistem în care toate celelalte monede capitaliste se orientau după el. Implicit, el își justifica astfel rolul de valută-cheie a sistemului, de „fac totum" în sistemul valutar capitalist, rol care a adus Statelor Unite mari avantaje.

O dată cu devalorizarea dolarului, acest eșafodaj ar primi o puternică lovitură, la capătul unei rezistențe înverșunate a autorităților nord-americane. Înfrîngerea rezistenței n-ar putea fi însă separată de contextul organizării unui anumit „front comun" al celorlalte principale monede capitaliste împotriva dominației dolarului. Și acest front va fi un semn al timpului.

Concret, ce s-ar întîmpla dacă dolarul va fi devalorizat? Această întrebare și-o punea încă de acum cîțiva ani o cunoscută revistă americană, „U. S. News and World Report". Era pe vremea cînd dolarul slăbit avea de înfruntat unul din valurile speculative care îl slăbeau și mai mult. Opinia publică din S.U.A. era alarmată de veștile contradictorii care circulau în legătură cu soarta monedei, iar cititorii întrebau revista: ce va fi dacă dolarul va decade? Ce se va întîmpla cu salariile, cu pensiile, cu costul vieții?

Revista a răspuns răbdătoare la asemenea întrebări, recunoscînd între altele că dolarul a devenit „suspect" în străinătate pentru că poporul nord-american a trăit prea bine, consumînd nu numai ce producea el, dar și ce produceau alte popoare, fără ca importatorii să dea altceva în schimb decît dolari de hîrtie. Iar la urmă, revista încheia astfel: dacă dolarul va fi devalorizat, „aceasta nu va însemna sfîrșitul pămîntului. Soarele va continua să răsară în fiecare dimineață. După primul șoc și prima emoție, poporul își va relua uneltele de lucru. Viața nu se va opri în loc".

Ceva se va schimba. Nu prea mult, însă, deoarece oricine înțelege că realinierea unor monede și celelalte măsuri aflate în discuție nu vor repara niciuna din racilele actualelor relații valutare ale capitalismului.

THE TIMES
LONDRA

EZITĂRILE SCANDINAVILOR

EŞECUL convorbirilor de la Bruxelles cu privire la pescuit reaminteşte în mod deconcertant că viitoarea structură a Europei occidentale este încă departe de a fi reglementată. Mai mult, această structură va fi probabil determinată nu de vreo mare viziune istorică ci de o serie de interese întîmplătoare şi de accidente.

Ani de zile s-a presupus că „lărgirea Pieţei comune înseamnă transformarea „Europei celor şase" în „Europa celor 10". De aceea, Marea Britanie urmează să devină membră a C.E.E. la 1 ianuarie 1973, însoţită de Irlanda, Danemarca şi Norvegia, iar alte ţări Asociaţia Europeană a Liberului Schimb (Suedia, Finlanda, Islanda, Austria, Elveţia şi Portugalia) urmează să încheie cu organizaţia acorduri de liber schimb în materie de produse industriale, astfel încît să nu fie nevoie să se înalţe noi bariere în calea comerţului.

Realizarea acestei structuri clare a fost împiedicată de mai mulţi factori, de la ...peştele norvegian la presiunea americană, de la nehotărîrea daneză la dorinţa suedeză de a obţine cît mai mult posibil.

Politica cu privire la pescuit este hotărîtoare pentru Norvegia, deoarece aceasta este o ramură care ocupă un rol excepţional din punct de vedere social şi tradiţional. De-a lungul întregii coaste norvegiene, existenţa a numeroase comunităţi mici depinde în mod direct şi indirect de industria pescuitului, iar numeroşi norvegieni sînt pescari cu sufletul dacă nu în practică.

Nu are rost să se ceară norvegienilor să împartă apele lor de coastă cu alţii în calitate de „buni europeni". O asemenea cerere va fi totdeauna primită cu un „nu" răsunător. Este cert că ei încearcă să obţină mai mult decît se pot aştepta în mod rezonabil în actualele împrejurări, dar Nordul are nevoie de garanţii durabile. Altminteri, aceste regiuni ar ajunge să aibă o populaţie şi mai redusă decît în prezent, ceea ce nu ar fi sănătos din punct de vedere social.

Fără o tranzacţie acceptabilă cu privire la pescuit, nu există nici o şansă ca Norvegia să devină membră a C.E.E. Dar chiar şi în cazul realizării unei asemenea tranzacţii, nu este cert că această ţară va intra în organizaţie. Sondajele prezintă un tablou sumbru, deşi ultimul a fost efectuat înainte de votul din Camera Comunelor a Marii Britanii. Recent, adepţi convinşi ai intrării în Piaţa comună au recunoscut la Oslo că rezultatul referendumului care va contribui atît de mult la influenţarea hotărîrii Stortingului (parlamentul norvegian — n. trad.) este foarte îndoielnic. Perspectiva unei noi existenţe competitive în cadrul C.E.E. este neplăcută pentru mulţi norvegieni. Norvegienii acordă o înaltă prioritate valorilor sociale şi se tem că în cadrul C.E.E. ar exista o concentrare de putere, economică şi politică. Deşi din punct de vedere istoric ei şi-au îndreptat privirea spre lumea din afară, sînt în multe privinţe mai închişi în cadrul frontierelor lor decît alte populaţii nordice. Dar, oricît ar fi ei de închişi între aceste frontiere, hotărîrea finală a norvegienilor va fi determinată de poziţia vecinilor lor.

Fiecare ţară doreşte să ştie ce va face cealaltă înainte de a lua o hotărîre, şi, ca atare, se desfăşoară unele manevre destul de evidente pentru ca referendumul să aibă loc întîi în cealaltă ţară.

Fermierii danezi doresc să intre neapărat în C.E.E. Cercurile de afaceri daneze se pronunţă de asemenea în mod energic în acest sens. Dar nu este vorba de o problemă care poate fi rezolvată pur şi simplu în termeni de interes comercial. Există danezi din generaţia mai vîrstnică şi din regiunile rurale care sînt reticenţi în faţa perspectivei unei asemenea schimbări drastice. Ei sînt îngrijoraţi de implicaţiile politice ale intrării în Piaţa comună şi nu vor să constate că sînt legaţi prea strîns de vest-germani. Există apoi tineri danezi, ca şi tineri norvegieni şi tineri suedezi care resping Piaţa comună ca o expresie a forţelor capitalismului, ca braţul economic al militarismului N.A.T.O.

Danezii nu sînt atît de preocupaţi ca norvegienii de problema pescuitului. El are o importanţă mai mică pentru Danemarca decît pentru insulele Feroe, deşi actualul guvern danez este nevoit, din motive politice, să acorde locuitorilor din aceste insule o atenţie deosebită. Dar danezii sînt preocupaţi de aranjamentele privind Suedia. Pentru moment, suedezii sînt ţapul ispăşitor al Scandinaviei. Li se reproşează că au avut nevoie de prea mult timp pentru a stabili dacă devotamentul lor faţă de neutralitatea politică le va permite să devină membri. Apoi, cînd au hotărît că nu pot să intre în organizaţie, au căutat o formă de apartenenţă din toate punctele de vedere exceptînd cu numele, pe care nu o puteau obţine niciodată. În momentul de faţă, suedezii sînt ameninţaţi de perspectiva de a nu se bucura de un comerţ complet liber cu C.E.E. în materie de produse industriale.

Este discutabil că în cazul în care s-ar oferi Suediei condiţii generoase, Norvegia şi Danemarca ar fi încurajate să intre în C.E.E. Există, desigur, posibilitatea ca un aranjament favorabil pentru Suedia în materie de liber schimb să determine pe norvegieni şi danezi să urmărească aceleaşi condiţii pentru ei înşişi, obţinînd astfel avantaje economice fără neplăceri politice.

Pe de altă parte, în cazul în care Suediei i s-ar oferi condiţii proaste, celelalte ţări scandinave ar fi mai susceptibile să se abţină de a intra în C.E.E., în parte din motive legate de apartenenţa lor geografică şi, mai mult chiar, deoarece există motive comerciale întemeiate pentru a se menţine liberul schimb de produse industriale în cadrul regiunii nordice.

Geoffrey SMITH

DEMONSTRAŢIE ANTI-C.E.E. LA OSLO
Spinoasa problemă a pescuitului...

MAGYAR HÍRLAP
BUDAPESTA

PERSPECTIVELE COOPERĂRII FRANCO-UNGARE

O PROBLEMĂ de importanţă majoră atît pentru Ungaria cît şi pentru Franţa, evident din motive diferite, este aceea de a deveni mai receptive şi mai adaptabile schimburilor de comerţ exterior. Această tendinţă în politica economică şi comercială a ţărilor noastre, reciproc sesizabilă, exercită o importantă influenţă asupra gîndirii economice şi asupra hotărîrilor politice şi economice ale ambelor ţări...

O privire retrospectivă asupra relaţiilor ungaro-franceze de cooperare economică şi industrială ne permite constatarea că perioada ultimilor trei ani a corespuns unei etape de explorări pe căi neumblate şi, de aceea, pe bună dreptate o putem califica drept o etapă a experimentelor. Colaborarea economică-industrială a ţărilor noastre datează — formal — din decembrie 1968. Ca rezultat al convorbirilor care au avut loc între Fock Jenö şi premierul de atunci, Georges Pompidou, a fost instituită Comisia mixtă ungaro-franceză de cooperare economică şi industrială... Comisia mixtă şi subcomisiile acesteia au sistematizat, în cursul acestor ani, cooperările de competenţa lor; s-au explorat o serie de domenii posibile ale cooperării. De pildă, la ultima sesiune, s-a pregătit elaborarea unui acord turistic, iar la următoarea sesiune urmează să fie analizată şi problema cooperării între întreprinderile mici şi mijlocii.

Unul din principalele obstacole în extinderea cooperării rezidă în insuficienta informaţie şi informare reciprocă. Partenerii nu cunosc posibilităţile tehnico-economice de care dispune partea cealaltă, legislaţia în vigoare în cealaltă ţară, situaţia privind piaţa. De aceea, este oportună continuarea vizitelor reciproce, trebuie încurajate întîlnirile profesionale, organizarea unor expoziţii de prezentare a echipamentelor tehnologice.

Dezvoltarea relaţiilor de cooperare mai este frînată şi de bilanţul comerţului ungaro-francez care de mult timp este cronic pasiv. Pe lîngă aspectele economice legate de această situaţie o înrîurire în genere pozitivă ar fi generată de lichidarea cît mai grabnică, din partea partenerului francez, a limitărilor „cantitative", care frînează extinderea exportului nostru, cu atît mai mult cu cît o bună parte din aceste restricţii se aplică numai mărfurilor provenite din Ungaria...

În concluzie, putem spune că evoluţia cooperării economico-industriale ungaro-franceze în ultimii trei ani este pozitivă. Numai ultima sesiune a Comisiei mixte a apreciat ca realizate 78 de teme de cooperare. Printre acestea, se numără numeroase programe care asigură o strînsă cooperare pe un termen îndelungat.

Sarcina noastră nu poate fi alta, decît aceea de a extinde aceste relaţii. Sîntem convinşi că nu este departe timpul cînd eforturile noastre mutuale îşi vor arăta roadele, cooperarea întreprinderilor ungare şi franceze va deveni o acţiune firească, bucurîndu-se de deplina apreciere a forurilor şi opiniei publice din ambele ţări.

Janos NYERGES

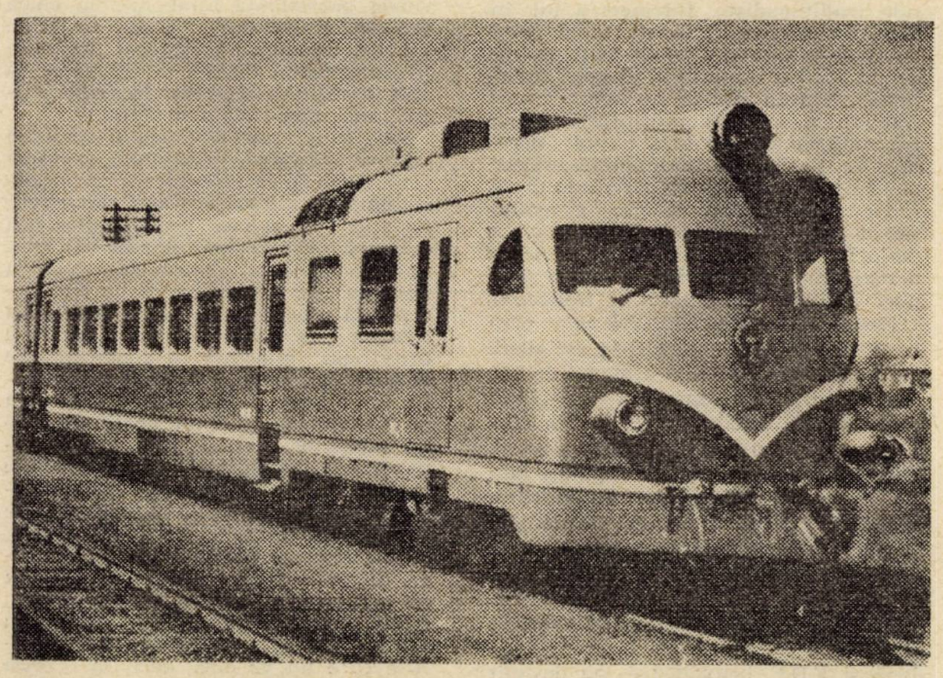

Locomotivele electrice construite în uzinele de specialitate din Budapesta constituie şi un produs de export

LE MONDE diplomatique
PARIS

UN SCRUTIN CU UN LUNG EPILOG

„RĂZBOIUL belgienilor" a intrat într-o fază nouă. În iulie trecut, reuşind — după trei ani de tranzacţii neîncetate — reforma Constituţiei încercată zadarnic de alte cabinete în ultimii 15 ani, Gaston Eyskens credea că pacea lingvistică a fost restabilită. Revizuirea constituţională era un nou „compromis între belgieni". Ea urma să permită coexistenţa flamanzilor, wallonilor, bruxellezilor şi germanilor din cantoanele din est. După îndeplinirea sarcinii ei, coaliţia dintre social-creştini şi socialişti putea să în-

DR. AZIZ SEDKI

prim-vicepreşedinte al guvernului
R. A. a Egiptului

Personalitate marcantă a vieţii politice egiptene, dr. Aziz Sedki (sosit la 8 decembrie în vizită oficială în ţara noastră la invitaţia guvernului român) s-a născut la 1 iulie 1920 la Cairo. Diplomat al Facultăţii politehnice a Universităţii din Cairo, el obţine titlul de doctor în economie şi planificare la Universitatea Harvard (S.U.A.), fiind apoi profesor la Facultatea politehnică din Alexandria. Aziz Sedki devine consilier tehnic la Consiliul de Miniştri egiptean şi, la 30 iunie 1956, este numit ministru al industriei. În 1958 devine ministrul industriei al R.A.U., iar ulterior preia şi portofoliul finanţelor. In aceste funcţii, Aziz Sedki s-a ocupat în special cu rezolvarea unor importante probleme ale vieţii economice din R.A.U.: realizarea volumului de investiţii prevăzute în cadrul primului plan cincinal (1960—1965), crearea unor specialişti cu înaltă calificare, sporirea numărului de angajaţi în industrie etc.

În anul 1964 devine, pentru scurt timp, vicepremier, iar doi ani mai tirziu este numit consilier al preşedintelui Gamal Abdel Nasser pentru problemele producţiei industriale. Aziz Sedki revine în guvern în 1967 şi primeşte portofoliul industriei şi petrolului, calitate în care conduce direct eforturile de sporire a producţiei de petrol care, în doi ani (1967—1969), a crescut de la 5,7 milioane tone la 16 milioane tone.

După moartea preşedintelui Nasser, în noul cabinet format de Mahmud Fawzi, Aziz Sedki este numit vicepreşedinte, fiind însărcinat cu problemele educaţiei şi comerţului, păstrînd totodată portofoliul industriei petrolului şi resurselor miniere. La ultima remaniere a guvernului — septembrie 1971 — Aziz Sedki devine prim-vicepreşedinte al cabinetului egiptean.

D. C.

---

frunte pe alegători. Ea aştepta o largă aprobare din partea corpului electoral.

Scrutinul legislativ din 7 noiembrie şi alegerile pentru Marele Bruxelles din 21 noiembrie au spulberat în mod brutal iluziile majorităţii, sporind spectaculos reprezentarea parlamentară a „listelor lingvistice".

În alegerile legislative, partidele majorităţii reuşiseră mai mult sau mai puţin să-şi menţină poziţiile şi Uniunea wallonă a profesorului Perin, precum şi Frontul democratic al francofonilor bruxellezi (F.D.F.) îşi dublaseră numărul de locuri, în primul rînd în detrimentul liberalilor, dezbinaţi de mai multe luni. Liberalii divizaţi prezentau în capitală nu mai puţin de trei liste duşmane. Partidul naţionalist flamand Volksunie înregistrase de asemenea progrese, dar mult mai mici.

După 15 zile, la 27 noiembrie, la Bruxelles presiunea lingvistică a devenit şi mai violentă. Alianţa dintre F.D.F. şi liberalii francofoni obţinea majoritatea absolută în Consiliul Marelui Bruxelles, cu 42 locuri din 83 şi 49,2 la sută din voturi. Partidele majorităţii înregistrau regrese considerabile, partidul liberal tradiţional (P.L.P.) era în mod practic izgonit din capitală, unde fusese pînă atunci formaţia politică cea mai importantă: din 53 locuri în Consiliul Marelui Bruxelles, nu mai avea decît trei. În capitală, se releva de asemenea un progres remarcabil al Partidului Volksunie, în timp ce, în cele cinci federaţii de comune din jurul capitalei, Partidul naţionalist flamand înregistra un progres spectaculos. Harta regiunii arată că bastionul francofon Bruxelles este asediat de o centură de 78 comune hiperflamande.

Legiuitorul prevăzuse administrarea paritară a oraşului de către un colegiu alcătuit din şase francofoni şi şase flamanzi, prezidat de un al treisprezecelea membru, francofon. Această paritate, în ciuda faptului că 85 la sută din bruxellezi vorbesc franceza, constituia o compensaţie pentru paritatea în guvern, unde numărul miniştrilor francofoni este egal cu acela al miniştrilor flamanzi, în timp ce în ţară flamanzii sînt în mod net majoritari.

În cercurile politice tradiţionale domneşte, evident, cea mai mare consternare. Alegerile din 7 noiembrie urmau să consfinţească pacea lingvistică şi să dezamorseze scrutinul bruxellez din 21 noiembrie. Dar s-a produs contrariul. Majoritatea este în mod practic intactă pe plan guvernamental — iar Gaston Eyskens, prim-ministru desemnat începînd din după-amiaza zilei de 24 noiembrie, intenţionează fără îndoială s-o prelungească — dar unul din stîlpii sistemului, partidul liberal P.L.P., a dispărut în mod practic.

În ciuda prezenţei lui în cadrul opoziţiei, P.L.P. înţelegea să ducă o politică „naţională şi antifederalistă" şi, în cazurile cele mai dificile, îşi dădea concursul majorităţii deoarece continua să spere că va deveni unul din parteneri într-un guvern de „uniune naţională" care ar fi regrupat cele trei partide tradiţionaliste. Înfrîngerea lui, în alegeri succesive, îl îndepărtează probabil de putere şi lipseşte noul guvern de un sprijin important. Deseori, cabinetul va avea nevoie de aportul unei fracţiuni a opoziţiei, indispensbil pentru majoritatea de două treimi necesară în Parlament în anumite probleme. Într-adevăr, pentru a garanta drepturile minorităţilor, reforma Constituţiei a prevăzut anumite voturi cu o majoritate de două treimi iar altele cu o majoritate simplă în cele două grupuri lingvistice, flamand şi francofon.

Noua majoritate, alcătuită ca şi precedenta din social-creştini şi socialişti, va dispune în continuare numai de 128 locuri din 212 în Cameră şi va depinde mai mult ca oricînd de un sprijin din afară. Pe de o parte, partidul liberal, care nu mai are decît 34 deputaţi faţă de 47 în fosta Cameră, traumatizat, nu-şi va mai da concursul. Pe de altă parte, partidele de tendinţă federalistă constituie acum o forţă considerabilă: un sfert din Adunare. Şi, pentru prima oară în istoria Belgiei, formaţiile lingvistice francofone — Uniunea wallonă şi F.D.F. bruxellez — au devenit mai importante decît naţionalismul flamand reprezentat de Volksunie.

Provocînd alegeri anticipate — scrutinul urma să aibă loc abia la sfîrşitul lunii mai sau la începutul lunii iunie 1972 — guvernul Eyskens spera să-şi prelungească mandatul — ceea ce va fi probabil cazul — şi să-şi concentreze toate eforturile asupra problemelor sociale, economice şi financiare, care promit să fie deosebit de delicate începînd de anul viitor, în special din cauza conjuncturii. În mod evident, acest proiect va trebui să fie abandonat şi preocupările noului cabinet se vor axa cu o acuitate sporită pe problema lingvistică.

Celelalte previziuni ale lui Eyskens au fost şi ele răsturnate de cele două alegeri. Între partide intervenise un acord în legătură cu regiunea Fourons. Această regiune — şase comune şi 4 500 locuitori — fusese transferată în 1963 de la provincia wallonă Liège la provincia protestantă Limbourg, în ciuda protestelor populaţiei. După negocieri dificile, flamanzii din cadrul majorităţii acceptaseră înainte de dizolvare să acorde regiunii Fourons un statut special, nici flamand, nici wallon.

Azi, acest acord este pus din nou sub semnul întrebării. Flamanzii, considerînd votul de la Bruxelles drept o „declaraţie de război adresată Flandrei", nu mai vor să facă francofonilor nici cea mai mică concesie şi pun sub semnul întrebării protocolul cu privire la Fourons. De asemenea, ei nu vor accepta să reexamineze soarta celor cinci comune „cu înlesniri" din periferia bruxelleză, integrate în federaţii de comune flamande, în ciuda puternicelor lor minorităţi francofone. „Nu vom mai abandona nici un centimetru de sol flamand". Această frază rezumă atitudinea flamanzilor, care constituie majoritatea în Belgia. Aceasta înseamnă că problema capitalei Bruxelles se va pune în termeni noi.

În faţa unor poziţii atît de categorice, ce poate face noul guvern? Marja de negociere a devenit inexistentă. În cazul acesta, se afirmă, cabinetul va fi condamnat la imobilism, la o paralizie care nu va duce decît la o criză şi mai gravă încă.

Pierre de VOS

POȘTA REDACȚIEI

ALEGERILE DIN BRUXELLES

I. Gavrilescu, București. „Adunarea bruxelleză" (care grupează Frontul democratic al francofonilor — F.D.F. — și o fracțiune a partidului liberal — P.L.P.) a obținut la alegerile desfășurate la 21 noiembrie în capitala belgiană 49,2 la sută din voturi. Urmarea va fi că în Consiliul aglomerației bruxelleze gruparea va deține 42 de locuri din totalul de 83. Situația voturilor pentru celelalte partide a fost următoarea : socialiști : 17,4 la sută din voturi — 15 locuri în Consiliu ; socialiști-creștini : 17,3 la sută — 15 locuri; Volksunie (partidul naționalist flamand) : 6 la sută — 5 locuri ; liberalii din P.L.P. : 4,1 la sută — 3 locuri ; comuniștii : 2,25 la sută — un loc ; socialiști flamanzi : 2 la sută — un loc ; liberali independenți : 1,9 la sută — un loc. La alegeri au participat aproximativ un milion de alegători. Alegerile trebuiau să se țină indiferent de apariția crizei de guvern, în urma reformei constituționale realizate de guvernul Eyskens acum cîteva luni. Potrivit unor stipulații ale noii Constituții, se creează federații de comune și mari aglomerații. Bruxelles este o mare aglomerație care cuprinde și 19 comune, reprezentate într-un consiliu format din 83 de membri și într-un colegiu de gestiune al „marelui Bruxelles", format din 12 membri.

„KALINGA" 1971

Gh. Ursu, Bacău. 1. Anul acesta, premiul „Kalinga" de popularizare științifică, acordat de U.N.E.S.C.O., a fost atribuit antropologului american Margaret Mead. Am mai răspuns cu alte prilejuri despre premiul „Kalinga", înființat în anul 1951 de către indianul Bijoyanand Patnaik. Kalinga era denumirea imperiului fondat în India în urmă cu peste două milenii de către suveranul Açoka. Laureata din acest an a premiului s-a născut în 1901 la Philadelphia, a obținut doctoratul la Universitatea Columbia din New York și a publicat mai multe lucrări între care : „Moravuri și sexualitate în Oceania", „Antropologia ca știință umană", „Prăpastia dintre generații". 2. Potrivit publicației Organizației Mondiale a Sănătății „Santé du Monde", în întreaga lume există astăzi 918 școli de medicină de diferite grade, dintre care 236 au fost create în ultimii zece ani. Aceeași publicație menționează că 104 țări au cel puțin o școală de medicină dar că mai există încă numeroase state în care nu există nici un fel de asemenea școli.

Daniel Sîrbu, București. Întrucît explicarea problemei pe care o ridicați nu se încadrează în profilul revistei noastre, vă sugerăm să vă adresați revistei „Magazin istoric".

CUBA ȘI AMERICA LATINĂ

Ștefan Preda, Brașov. 1. Mexicul nu a rupt relațiile cu Cuba după rezoluția din 1964 a Organizației Statelor Americane. În momentul de față, Cuba întreține relații diplomatice cu Mexic și Chile, relații comerciale cu Peru (și se consideră că în curînd vor fi restabilite și relațiile diplomatice). Recenta admitere a Cubei în „grupul celor 77" (a cărei reuniune a avut loc în noiembrie la Lima) este interpretată ca un indiciu că în politica statelor latino-americane față de Cuba au apărut o serie de schimbări. De altfel, personalități politice marcante din numeroase țări ale continentului și-au exprimat în ultima vreme dezaprobarea față de excluderea Cubei din O.S.A. și față de sancțiunile economice impuse de Statele Unite, cerînd guvernelor lor să-și revizuiască poziția adoptată cu ani în urmă. 2. Personalitatea la care vă referiți — „acel Ralph Nader al Japoniei" — se numește Haruo Abe. El a întreprins o campanie împotriva unor mari firme producătoare de automobile pentru daunele pe care le provoacă populației prin poluarea atmosferei și prin lansarea pe piață a unor produse cu defecte. Abe și-a cîștigat un renume cel puțin asemănător cu al avocatului american. 3. Este adevărat că președintele chilian Salvador Allende a acceptat o invitație de a vizita Israelul. Datele călătoriei nu sînt însă cunoscute.

Samoil Farența, comuna Cefa, satul Bereghin, jud. Bihor. Întrebările dv. nu se încadrează în profilul revistei noastre.

IMPORTANT!

Anunțăm pe cititorii noștri că a început reînnoirea abonamentelor pentru anul 1972.

Abonați-vă din timp și pe termene cît mai lungi, pentru a vă asigura continuitate în primirea publicației.

Prețul unui abonament este de :

— anual	**104 lei**
— pe șase luni	**52 „**
— pe trei luni	**26 „**

Abonamentele se fac prin oficiile și agențiile P.T.T.R, factorii poștali și difuzorii de presă din întreprinderi și instituții.

GREFE ȘI ANTICORPI

C. Dan, Oradea. 1. Informația dv. este adevărată : a fost descoperită o hîrtie de ambalaj care se autodistruge. Realizată pe bază de materii plastice, hîrtia se descompune în aproximativ șase săptămîni, sub efectul razelor ultraviolete și al precipitațiilor. Descoperitorii ei sînt doi cercetători suedezi : P. Rönstrom și C. Björkengren. 2. Cel mai mare vas purtător de containere din lume este „Tokyo Bay", construit de o firmă britanică și lansat la Hamburg. Măsoară 290 metri lungime și poate transporta 2 300 containere. Va intra în funcțiune anul viitor. 3. Cea mai mare parte a eșecurilor în operațiile de grefe (cardiace sau a altor organe interne) nu se datorează vreunei greșeli a medicilor sau slabei voințe a bolnavului ci respingerii grefei de către organism. Explicarea detaliată a fenomenului reclamă, firește, un spațiu mult mai amplu decît ne permite rubrica. Vă putem însă informa că, în mai multe țări, o serie de cercetători lucrează la descoperirea anticorpilor care blochează respingerea grefei de către organism (în unele cazuri, acești anticorpi se formează în organism). Astfel, medicul danez Ivan Horon, pornind de la constatarea că organismul unei femele însărcinate declanșează formarea unui anticorp care blochează respingerea grefei, a izolat un astfel de anticorp. Administrîndu-l unor cobai, a obținut rezultate considerate promițătoare în cazuri de grefă. Cercetările sînt însă într-o fază incipientă.

Victor Sima, Sibiu. 1. Sculptura lui Alain Gourdon Aslan înfățișînd Republica Franceză sub chipul lui Brigitte Bardot a fost aprobată pentru fiecare primărie și turnată în bronz, teracotă și ipsos. Dar, din cele 38 000 de comune franceze, deocamdată doar 31 au adoptat noua „Marianne" deoarece sculptura e considerată prea... decoltată. 2. Întîlnirea dintre președintele Pompidou și președintele Nixon, din 13 și 14 decembrie, va avea loc în insula Terceira, una din cele nouă insule care formează arhipelagul Açores. Principalul oraș al insulei — Angra de Heroismo (14 000 locuitori). Insula a fost descoperită în 1534 de portughezi (fratele lui Vasco de Gama este înmormîntat aici) și, împreună cu arhipelagul, aparține Portugaliei. 3. Suveranul din Malayezia este sultanul Abdul Halim Mu'azzam Shah. Șeful guvernului malayezian — Tun Abdul Razak. Într-adevăr, potrivit constituției, regele și primul ministru trebuie să aparțină etniei malayeziene și să fie musulmani. 4. Toate statele care aparțin Organizației statelor exportatoare de petrol (O.P.E.C.) — în număr de 11 — au companii petroliere naționale. Ultimul dintre aceste state care nu dispunea de o asemenea societate națională a fost Abu Dhabi. În luna noiembrie, ministrul petrolului și industriei din Abu Dhabi a anunțat crearea societății petroliere naționale.

Nicoleta Birsan, București. 1. Vă mulțumim pentru aprecieri. Un documentar despre Ceylon am publicat în nr. 6 din 1971. Alte informații despre acest stat au apărut în mai multe rînduri la această rubrică. 2. Vă sugerăm consultarea rubricii „Profil" din nr. 6/1964.

Cornelia Toma, București. Am anunțat în nr. 46 (rubrica „Din surse") că, potrivit unor informații recente, senatorul democrat Edward Kennedy nu intenționează să candideze pentru alegerile din 1972. Vom scrie despre pregătirile în vederea viitoarelor alegeri și despre candidații din partea Partidului democrat.

POȘTA REDACȚIEI

RELAȚIILE FRANCO-SPANIOLE

Alex. Vișan, București. Vizita pe care ministrul francez al afacerilor externe, Maurice Schumann, a întreprins-o în Spania la sfîrșitul lunii noiembrie trebuia să se desfășoare încă în luna ianuarie dar, ca urmare a situației interne din Spania, a fost contramandată. (După cum se știe, procesul de la Burgos, de la sfîrșitul anului trecut, provocase o stare de tensiune deloc favorabilă unei asemenea întîlniri. Presa și televiziunea franceză au transmis despre proces reportaje care au nemulțumit autoritățile spaniole, acestea din urmă cerînd suspendarea vizitei ministrului francez). În luna iunie, cînd Gregorio Lopez Bravo, ministrul de externe al Spaniei, a venit la Paris cu prilejul unei întruniri a Organizației pentru cooperare și dezvoltare economică, se pare că au fost stabilite noile date ale întîlnirii franco-spaniole recent încheiate. Relațiile dintre cele două state sînt în general bune. Ziarul „France-Soir" scria : „Între Franța și Spania nu există decît o singură problemă : regimul lui Franco". Spania este al treilea partener comercial al Franței, după Statele Unite și R.F. a Germaniei. Se pare că guvernul francez înclină spre admiterea Spaniei în Piața comună, fapt care — susțin unii comentatori — ar putea determina o „liberalizare" a regimului. Alți comentatori sînt sceptici în această privință.

U.N.E.S.C.O.

Viorel Neacșu, București. Iată cîteva date privind activitatea U.N.E.S.C.O., extrase din buletinul „Chronique de l'U.N.E.S.C.O.", publicat cu prilejul sărbătoririi a 25 de ani de existență a organizației. **Educație.** La sfîrșitul anului 1970, 50 de proiecte pentru formarea de profesori erau în curs de execuție, toate beneficiind de concurs financiar din partea Programului Națiunilor Unite pentru Dezvoltare (P.N.U.D.) — dintre care 41 pentru învățămîntul primar și secundar, iar nouă pentru învățămîntul tehnic. 380 de experți participau la realizarea acestor 50 de proiecte. Din 1965 pînă astăzi, 24 de țări au primit asistență din partea organizației pentru construirea de școli. În 1964 U.N.E.S.CO. a lansat programul experimental mondial de alfabetizare (despre care am scris în nr. 11 din acest an), program care cuprinde 13 proiecte-pilot : în Afganistan, Algeria, Ecuador, Etiopia, Guineea, India, Iran, Madagascar, Mali, Sudan, Siria, Tanzania și Venezuela. După șapte ani se pot constata unele rezultate : peste 235 000 de adulți urmează cursurile de alfabetizare : au fost formați 5 000 de instructori ; se experimentează peste 50 de programe. **Știință.** Sub egida U.N.E.S.C.O. au fost publicate o serie de dicționare tehnice și științifice ; a fost creat Centrul european pentru cercetare nucleară (C.E.R.N.), la care participă 13 țări și care dispune de un accelerator de particule dotat cu o energie de 28 miliarde electroni-volți ; a fost creată Comisia oceanografică interguvernamentală, care coordonează cercetările maritime. (La 31 decembrie 1970, 71 de state erau membre ale Comisiei). **Cultură.** Sub egida U.N.E.S.C.O. au fost publicate cataloage cu reproduceri ale picturilor consacrate și 24 albume constituind „Colecția U.N.E.S.C.O. de artă mondială", consacrată unor opere puțin cunoscute, în ciuda importanței lor ; din 1948 a început, sub auspiciile U.N.E.S.C.O., publicarea unor importante opere din literatura mondială, traduse în special în franceză și engleză (peste 320 de lucrări din 60 de literaturi) ; U.N.E.S.C.O. a contribuit la protejarea monumentelor multor țări, între care trebuie amintite în principal monumentele din Nubia și Veneția. Peste 250 de experți s-au deplasat în 64 de țări pentru a ajuta la salvarea monumentelor naționale. Organizația întreține relații oficiale cu 297 organizații neguvernamentale. În legătură cu celelalte întrebări, vă recomandăm consultarea nr. 45 din acest an.

SECHELE BIAFREZE

Gh. Mărăuță, Fetești. 1. Într-adevăr, la încheierea războiului din Biafra, în ianuarie 1970, exista o problemă dificilă care își aștepta rezolvarea : soarta ofițerilor rebeli din armata biafreză. După prelungite dezbateri, în noiembrie a.c., guvernul federal nigerian a luat o hotărîre în această privință : 65 de ofițeri sînt reintegrați în armata nigeriană, 48 de ofițeri sînt puși în retragere înainte de termen, 16 sînt degradați și 28 rămîn în închisoare. Locotenent-colonelul Philip Effiong, fostul șef de stat-major biafrez, cel care a semnat armistițiul în ianuarie 1970, se află printre cei care și-au pierdut gradul. Cea mai mare parte din ofițerii care rămîn în închisoare sînt învinuiți și de participarea la tentativa de lovitură de stat (ianuarie 1966), cînd un număr însemnat de militari și civili au fost uciși. 2. În 1969, cînd a venit la putere actualul regim din Libia, regele Idriss se afla în Grecia. Revista „Jeune Afrique" precizează că fostul rege a plecat ulterior în Egipt, iar autoritățile de la Tripoli au promis membrilor familiei sale că-l vor putea urma la Cairo. Aceeași revistă scrie că recenta condamnare la moarte a fostului rege nu a fost însoțită de vreo cerere de extrădare. 3. Rene Higueras del Barco, secretar general al Centralei muncitorești boliviene, arestat la 23 august în urma loviturii de stat militare din Bolivia, a fost asasinat în lagărul „Alto Madidi", în care fusese închis.

SAHARA SUB GHEAȚĂ ?

Al. Ciurescu, Timișoara. 1. Potrivit unei teze prezentată recent de mai mulți oameni de știință de la Universitatea din Strasbourg, în urmă cu aproximativ 430 milioane de ani, Sahara ar fi fost acoperită de ghețuri. Această glaciațiune — necunoscută pînă acum — exista prin urmare în timpul erei primare, cînd configurația continentelor nu era cea de astăzi : Africa și America de Sud formau în acea perioadă — potrivit teoriei derivei continentelor — un singur bloc, aflat mai la nord decît sînt situate astăzi. Cercetătorii susțin că acea calotă de gheață, care acoperea Africa pe o suprafață de cel puțin 13 milioane kmp (prin urmare aproape întregul continent de astăzi), avea o grosime de cîteva mii de metri. Teza a fost emisă de grupul de specialiști ca urmare a încercărilor de a explica existența zăcămintelor de petrol descoperite în Sahara. 2. Holografia — descoperire făcută de laureatul Premiului Nobel pentru fizică din acest an (consultați rubrica noastră din nr. 47) — este o metodă optică de a obține fotografii în relief.

Ilie Radu, Luduș. Vă mulțumim pentru scrisoare. Vă recomandăm consultarea documentelor în cauză și a presei din perioada februarie-aprilie 1970.

Ewald Paraschiv, Timișoara. Institutul meteorologic va răspunde mai amănunțit întrebării dv. Așteptăm alte scrisori.

Tică Chiosea, Rîmnicu Sărat. Studiul biografic „Nicolae Ceaușescu", semnat de ziaristul francez Michel-P. Hamelet, a fost tradus și în limba română.

LA CHIOȘCURI ȘI ÎN LIBRĂRII :

LUMEA săptămînal de politică externă editat de Uniunea Ziariștilor din Republica Socialistă România

REDACTOR-ȘEF LIVIU RODESCU

Redacția și administrația : București, Piața Scînteii 1 Telefon 17.60 10. Internațional 18 52 63 și 18 53 55 Telex 197

Abonamentele se fac la oficiile poștale, factorii poștali și difuzorii voluntari din întreprinderi și instituții

Abonamentele pentru străinătate : prin I.C.E. „Libri", Calea Victoriei nr. 126, căsuța poștală 134—135. Telex 225

C. P. C. S

decembrie '71
LUNA CADOURILOR

Un cadou pe care-l puteți face cu prilejul sărbătorilor de iarnă poate fi o sticlă de VERMUT EXTRAFIN, VERMUT MAMAIA sau o sticlă de GIN.

RECOM

INTREPRINDEREA PENTRU COMERȚUL EXTERIOR

BRAȘOV
AUTO-TRACTOR
ROMANIA

exportă și importă
autocamioane,
tractoare, autospeciale,
autoutilitare, autobuze

Lei 2

AUTO-TRACTOR Brașov, str. Nicolae Iorga nr. 2
tel.: 20133 telex 012268; 012278

LUMEA

Nr. 51 16 decembrie 1971

ENIGMELE PLANETEI ROȘII"

CABINETUL DE PARTID SIBIU

INIȚIATIVE ROMÂNEȘTI LA O.N.U.

CONVORBIRI INTER-OCCIDENTALE

Sute de mii de muncitori, tehnicieni şi funcţionari din Franţa au organizat întreruperi demonstrative ale lucrului, cerînd îmbunătăţirea actualului sistem de pensionare

Producţia uzinelor de automobile din R. F. a Germaniei a fost blocată de marea grevă a metalurgiştilor din landul Baden-Würtemberg

MIŞCĂRI SOCIALE ÎN LUMEA CAPITALISTĂ

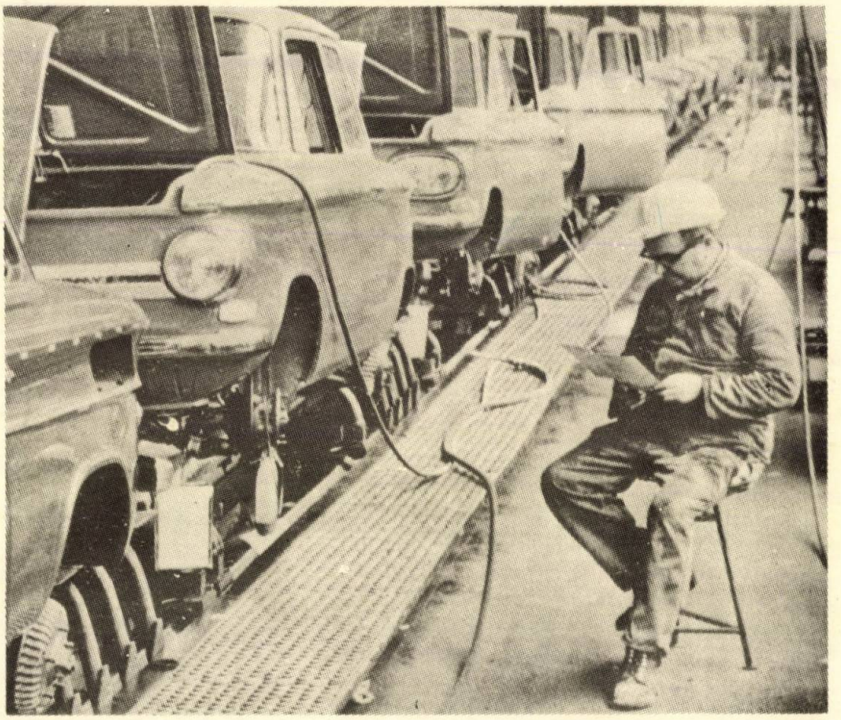

Peste 1 700 000 de muncitori agricoli italieni au participat la o grevă de 48 de ore în semn de protest faţă de refuzul patronatului de a satisface revendicările prezentate de sindicatele din agricultură

Sub lozinca „Muncă pentru toţi", în faţa Parlamentului britanic au avut loc manifestaţii împotriva creşterii continue a numărului de şomeri

LUMEA

Nr. 51 (425) 16 decembrie 1971

CABINETUL DE PARTID SIBIU

CÎTEVA dintre subiectele actualității internaționale comentate în acest număr al revistei: dezbaterile din Adunarea Generală a O.N.U. cu privire la Orientul Apropiat; evoluția conflictului indo-pakistanez; acordurile semnate între reprezentanții celor două state germane; împrejurările în care a fost alcătuit noul cabinet turc; ofensiva forțelor patriotice din Cambodgia (pag. 6—10). În corpul revistei comentăm de asemenea recentele convorbiri franco-americane la nivel înalt (pag. 12).

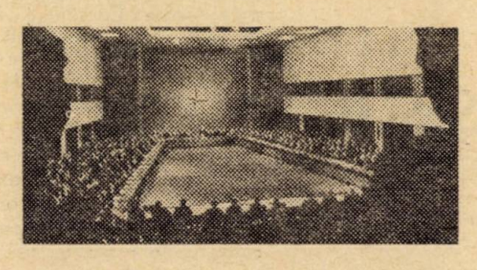

DESFĂȘURÎNDU-SE într-un context politic european marcat de importantele evoluții pozitive din ultima vreme în direcția destinderii și întăririi securității continentului, evoluții pe care nu a putut să le ignore, recenta sesiune a Consiliului N.A.T.O. s-a încheiat cu un comunicat ambiguu, care ilustrează atît divergențele dintre partenerii „atlantici" în problemele europene, cît și îngrijorarea lor față de complicata criză monetară intercccidentală (pag. 13).

STATISTICI ale organizațiilor internaționale arată că în țările capitaliste dezvoltate o zecime din populație, situată spre vîrful „piramidei sociale", dispune de 30—40 la sută din totalul avuției naționale, în timp ce „zecimii inferioare", aflate la baza piramidei, ii revin doar 1—2 la sută. Infirmînd teoriile apologetice ale economiștilor, sociologilor și politicienilor burghezi despre o pretinsă reducere treptată a decalajului între venituri, aceste statistici demonstrează cu forța de necontestat a cifrelor justețea tezelor marxiste privitoare la adîncirea continuă a polarizării sociale în capitalism (pag. 22).

DUPĂ CE au străbătut o jumătate miliard de kilometri (de patru ori mai mult decît distanța de la Pămînt la Soare), trei laboratoare astrale, „Marte-2", „Marte-3" și „Mariner-9", gravitează pe cerul veșnic cenușiu al planetei Marte, procedînd la ample investigații științifice. O premieră cosmică absolută: așezarea pe suprafața astrului „vecin" a primului obiect construit de oameni: capsula propulsată de stația sovietică „Marte-2". Ce perspective se deschid pentru descifrarea enigmelor marțiene? (pag. 25).

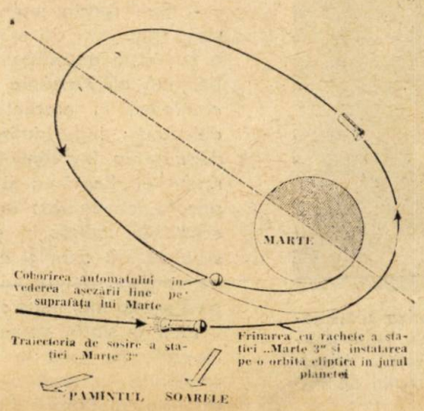

ROMANIA — PREZENȚE, CONTACTE, OPINII. 2-5

- **O.N.U.** Inițiative românești.
- Convorbiri și declarații

— Khodadad Farmanfarmaian, director general al Organizației Planului din Iran
— Christian Pineau, fost prim-ministru și ministru al afacerilor externe al Franței
— Gheorghi Karamanev, ministrul comerțului interior și al serviciilor din R.P. Bulgaria
— André Finkelstein, director general adjunct al Agenției Internaționale pentru Energia Atomică

PE FIRUL EVENIMENTELOR

O.N.U. Necesitatea reluării „misiunii Jarring". Constantin Traian. 6
Conflictul indo-pakistanez. Radu Budeanu. 7
Berlin. Un pas pozitiv în direcția destinderii. Ștefan Deju. 8
Ankara. Probleme vechi pentru un nou guvern. Liana Enescu. 9
Cambodgia. Ofensiva patriotică. 9

DIN SURSE. 11

ARTICOLE ȘI CORESPONDENȚE

Întîlnirea din Azore. Felicia Antip. 12
Sesiunea N.A.T.O. Confruntări și semne de întrebare. George G. Potra. 13
Marte văzut de aproape. Mircea Grigorescu. 25

DIN ȚĂRILE SOCIALISMULUI

Pe șantierele Bulgariei. Stelian Țurlea. 15

SINTEZE

Izvoare ale influenței socialismului în viața internațională (II). Ion Mitran. 16

INTERVIUL NOSTRU

Lam Van Luu, ambasadorul Guvernului Revoluționar Provizoriu al Republicii Vietnamului de Sud. 18

DIN ACTIVITATEA PARTIDELOR COMUNISTE ȘI MUNCITOREȘTI

Programul comuniștilor din R.F.G. Ștefan Andrei. 20

REALITĂȚI ALE SOCIETĂȚII CAPITALISTE

Piramida veniturilor. V. Pilat. 22

ECONORAMA. 24

PUNCTE DE VEDERE DIN PRESA MONDIALĂ

Medunarodna Politika, The New Republic, Le Monde diplomatique, The Guardian

PROFIL

Gaston Thorn, ministrul afacerilor externe al Luxemburgului. 30

POȘTA REDACȚIEI. 31-32

ROMÂNIA
• prezențe • contacte • opinii

9 — 15 decembrie

Primiri:

la tovarășul NICOLAE CEAUȘESCU

• **dr. Aziz Sedki,** prim-vicepreședintele Consiliului de Miniștri al Republicii Arabe Egipt (13.XII.).

• **dr. Osman Omar Al Hadhari** și **Suleiman Babikir Suleiman,** reprezentanții personali ai președintelui Republicii Democratice Sudaneze, Gaafar Mohammed el Numeiry (13 XII).

la tovarășul ION GHEORGHE MAURER

• **D. R. Kawatra,** însărcinat cu afaceri ad-interim al Indiei la București (9.XII. și 14.XII.).

• **dr. Osman Omar Al Hadhari** și **Suleiman Babikir Suleiman,** reprezentanții personali ai președintelui Republicii Democratice Sudaneze, Gaafar Mohammed el Numeiry (11 XII).

• **dr. Aziz Sedki,** prim-vicepreședintele Consiliului de Miniștri al Republicii Arabe Egipt (13 XII).

Aspect de la ceremonia semnării acordurilor economice româno-egiptene. Acordurile au fost semnate de Ilie Verdeț, prim-vicepreședintele Consiliului de Miniștri al Republicii Socialiste România, și de dr. Aziz Sedki, prim-vicepreședintele Consiliului de Miniștri al Republicii Arabe Egipt.

Ne-au declarat:

Khodadad Farmanfarmaian

director general al Organizației Planului din Iran

— Care este obiectul vizitei dv. în România ?

— Se știe că relațiile româno-iraniene, care au o veche și bogată tradiție, au cunoscut în ultimii ani o rodnică dezvoltare, un curs ascendent în interesul și avantajul reciproc. S-au intensificat schimburile comerciale, a fost lărgită și diversificată cooperarea tehnico-economică și cultural-științifică. O contribuție de seamă la dezvoltarea legăturilor prietenești dintre România și Iran au adus-o schimburile de vizite dintre oamenii de stat ai celor două țări. Trăinicia și profunzimea legăturilor dintre țările noastre, care au fost subliniate în mod strălucit de schimbul de vizite dintre Maiestatea Sa Imperială Șahinșahul Iranului Mohammad Reza Pahlavi Aryamehr și Excelența Sa domnul Nicolae Ceaușescu, președintele Consiliului de Stat al României, demonstrează în mod clar posibilitățile nu numai de coexistență, dar și de intrajutorare și sprijin între popoare ale cărora regimuri se deosebesc. Aș dori să amintesc și vizita făcută în România în luna august a acestui an de către primul ministru al Iranului, Amir Abbas Hoveyda. Vizita mea în țara dv. se înscrie deci firesc în cursul ascendent pe care-l urmează în ultimii ani, sub variate aspecte, raporturile dintre țările noastre, scopul ei fiind examinarea unor noi posibilități privind dezvoltarea în continuare a cooperării economice româno-iraniene. După convorbirile avute cu primul ministru Ion Gheorghe Maurer, cu președintele Comitetului de Stat al Planificării, Maxim Berghianu, cu miniștri și membri ai conducerii unor ministere cu profil economic, îmi exprim convingerea că legăturile pe care le-am stabilit între organizațiile noastre vor da rezultate fructuoase.

— Ce ne puteți spune în legătură cu rezultatele concrete ale cooperării economice româno-iraniene ?

— Prin intermediul organizațiilor de planificare a celor două țări va fi facilitată în continuare dezvoltarea cooperării economice, reciproc avantajoasă. În acest sens a fost semnat un document prin care s-a convenit elaborarea unor proiecte de acorduri ce urmează să fie prezentate spre aprobare guvernelor celor două țări. Documentul semnat, ce finalizează în mod fructuos dialogul purtat, constituie un instrument menit să permită încheierea unui acord pe termen lung de cooperare și specializare în producție în domenii tot mai variate ale economiilor noastre, pe o perioadă de cinci ani, precum și cadrul general al cooperării pe o nouă etapă de zece ani. Se prevăd, în continuare, noi acțiuni de cooperare în domeniile minier, petrolier, forestier, al energiei și al producției industriale. În prezentul plan cincinal al Iranului, unul din principalele noastre obiective fiind industrializarea țării și creșterea exportului de produse finite, un loc important îl ocupă construirea, în strînsă cooperare cu România, a fabricii de tractoare din Tabriz, care va produce 10 000 de tractoare anual.

— Cu ce impresii părăsiți România după vizita făcută ?

— Sînt foarte mulțumit că mi s-a oferit posibilitatea de a vizita țara dv., de a mă întîlni cu poporul român ospitalier, de a cunoaște activitatea organismelor dv. de planificare. Am sentimentul că România înțelege foarte bine Iranul, care își concentrează în prezent eforturile spre realizarea a patru mari obiective : industrializarea, înnoirea structurilor în agricultură, dezvoltarea învățămîntului și ameliorarea condițiilor sociale. La rîndul ei România și-a continuat dezvoltarea industrială și agricolă într-un ritm rapid. Realizările poporului român pe tărîm economic, tehnic și științific stîrnesc admirația generală. Aș vrea să mă refer și eu la prezența în Iran a numeroși tehnicieni români, pentru care compatrioții mei au cel mai mare respect și cea mai mare simpatie.

Încă o dată, vreau să-mi exprim convingerea că, prin elementele pe care le cuprind, cele două proiecte de acorduri convenite creează o bază trainică pentru dezvoltarea multilaterală a colaborării și cooperării între țările noastre.

INIȚIATIVE ROMÂNEȘTI

Incadrîndu-se armonios în politica de pace și cooperare promovată cu fermitate și consecvență de către partidul și statul nostru pe plan extern, activitatea delegației române la actuala sesiune a Adunării Generale a O.N.U. se înscrie pe linia prezenței active din ultimii ani a Republicii Socialiste România în Organizația Națiunilor Unite. Delegația română a venit și la actuala sesiune cu inițiative proprii, alăturîndu-se totodată propunerilor și ideilor altor delegații, avansate în cele mai diverse domenii de activitate, menite să contribuie la creșterea rolului O.N.U. în lumea contemporană, la sporirea eficienței acesteia.

Această preocupare s-a vădit încă înaintea deschiderii sesiunii, atunci cînd **România,** alături de alte state socialiste și de alte țări, a **propus înscrierea pe ordinea de zi provizorie** a Adunării Generale a următoarelor puncte : **restabilirea drepturilor legitime ale R. P. Chineze la O.N.U., retragerea trupelor americane și a tuturor trupelor străine staționate în Coreea de Sud, sub drapelul O.N.U., desființarea așa-zisei comisii a Națiunilor Unite pentru unificarea și refacerea Coreei.** Primul punct a fost înscris pe ordinea de zi, iar rezultatele dezbaterii sale sînt bine cunoscute și concretizate în rezoluția prezentată de 23 țări, între care și România, care a fost adoptată cu o mare majoritate de voturi, la 25 octombrie. Cît privește celelalte două puncte menționate, în mod cu totul nejustificat, și recurgînd la diverse pretexte, unele țări occidentale au reușit să împiedice înscrierea lor pe ordinea de zi, ceea ce face să se perpetueze amestecul străin în treburile interne ale poporului coreean.

Tabloul inițiativelor românești la prezenta sesiune a Adunării Generale este deosebit de bogat nu numai ca număr, ci și ca sferă de preocupări.

■

În domeniul dezarmării, delegația română, căreia i s-au alăturat alte 24 de delegații în calitate de **coautoare,** a propus un proiect de rezoluție la punctul intitulat **„consecințele economice și sociale ale cursei înarmărilor și efectele ei profund dăunătoare asupra păcii și securității în lume"** — adus pe ordinea de zi ca urmare a inițiativei României la sesiunea jubiliară a Adunării Generale din anul 1970. Proiectul de rezoluție exprimă, între altele, preocuparea pentru „accelerarea de negocieri privind măsuri efective menite să pună capăt cît mai curînd cursei înarmărilor și să realizeze dezarmarea nucleară" și hotărăște ca Adunarea să examineze în permanență problema consecințelor și efectelor cursei înarmărilor.

România a fost, de asemenea, **coautoare,** împreună cu alte 40 de state la proiectul de rezoluție privind **înaintarea spre semnare și ratificare a convenției asupra interzicerii perfecționării, producerii și depozitării armelor bacteriologice (biologice) și a toxinelor și distrugerea lor,** al cărei text a fost elaborat de Comitetul de dezarmare de la Geneva.

Delegația română a luat parte activă și la examinarea altor probleme aflate pe **agenda comisiei pentru probleme politice.** Ea s-a alăturat, împreună cu alte 10 delegații, delegației Uniunii Sovietice — la inițiativa căreia s-a înscris pe agendă problema **„pregătirii unui tratat internațional privind Luna"** — prezentînd un proiect de rezoluție care cere Comitetului O.N.U. pentru folosirea în scopuri pașnice a spațiului extraatmosferic să examineze, cu titlu de problemă prioritară, această chestiune. Totodată, alături de un grup numeros de țări, România a fost **coautoare** a proiectului de rezoluție care stabilește **orientările activității viitoare a Comitetului O.N.U. pentru folosirea spațiului extraatmosferic în scopuri pașnice,** a cărui vicepreședinție este deținută de reprezentantul român. Ambele proiecte de rezoluție au fost adoptate de Adunarea Generală în unanimitate, la 29 noiembrie.

Delegația română s-a mai raliat în calitate de **coautoare** și unui proiect de rezoluție inițiat în principal de Belgia, prin care, avîndu-se în vedere numeroasele lucrări elaborate de **institutele de cercetare a păcii din întreaga lume și posibilitatea ca ele să fie un îndrumar de ajutor al practicii diplomatice de zi cu zi,** se propune ca secretarul general să întocmească un raport informativ asupra acestor lucrări, pe care să-l prezinte Adunării Generale la fiecare doi ani.

■

Pe tărîm economic, delegația română a depus o activitate tot atît de susținută. Continuînd o inițiativă mai veche, întreprinsă de țara noastră la sesiunea din anul 1968 a Adunării Generale privind cooperarea internațională în vederea folosirii calculatoarelor electronice și a tehnicilor de calcul la dezvoltare, delegația României a pregătit, la acest punct împreună cu alte 17 delegații, **un proiect de rezoluție,** care a întrunit unanimitatea țărilor membre ale O.N.U. În virtutea acestui text, Adunarea Generală recunoaște **„necesitatea întăririi cooperării internaționale, astfel ca toate popoarele să poată beneficia mai ușor de cuceririle științei și tehnologiei moderne pentru accelerarea progresului lor și reducerea substanțială a decalajului tehnologic"** și cere guvernelor **„să acorde o atenție deosebită aplicării tehnicilor informaticii, în conformitate cu propriile obiective naționale și le invită să încurajeze, în concordanță cu principiile Cartei, o mai largă cooperare bi și multilaterală în acest domeniu și să exploreze noi mijloace de intensificare a acestei cooperări".**

Este de relevat, ca avînd o semnificație aparte, prezența, pentru întîia oară a României, alături de țările în curs de dezvoltare, în calitate de **coautor la două proiecte de rezoluție** în legătură cu **Conferința Națiunilor Unite pentru comerț și dezvoltare (U.N.C.T.A.D.),** aflate în prezent în dezbaterea Comisiei pentru problemele economice a Adunării Generale.

Unul dintre aceste proiecte de rezoluție — un document cu caracter programatic — privește **cea de a treia sesiune a U.N.C.T.A.D.** (Santiago de Chile, 11 aprilie — 19 mai 1972), indicînd sarcinile generale care vor trebui să stea în fața acestei sesiuni și subliniind, în acest scop, necesitatea **„de a examina atent declarația și principiile programului de acțiune de la Lima".**

Cel de al doilea proiect de rezoluție se referă la chestiunea **transferului de tehnici** (inclusiv de cunoștințe practice și brevete), **„către țările în curs de dezvoltare în condiții și după modalități rezonabile și pentru a crea infrastructura necesară dezvoltării tehnicii în țările în curs de dezvoltare".**

■

Pe plan social, în deplină consonanță cu interesul constant manifestat la O.N.U. de către România, la inițiativa căreia Adunarea Generală a adoptat, în 1960, cunoscuta Declarație privind promovarea în rîndurile tineretului a idealurilor de pace, respectului reciproc și înțelegerii între popoare, delegația română a inițiat la această sesiune **o nouă rezoluție în problemele tineretului, adoptată în unanimitate,** la 22 noiembrie, de către Adunarea Generală. Adunarea Generală hotărăște prin această rezoluție să examineze de îndată ce va fi posibil, și nu mai tîrziu de cea de-a 28-a sesiune a sa (1973), punctul intitulat **„Tineretul, educația sa în spiritul respectării drepturilor omului și a libertăților fundamentale, problemele și necesitățile sale și participarea sa activă la dezvoltarea națională și la cooperarea internațională".**

Pe linia contribuțiilor românești la examinarea și soluționarea problemelor aflate în atenția comisiei pentru chestiunile sociale și umanitare a Adunării Generale, delegația țării noastre s-a numărat printre coautorii unor rezoluții privind aspecte specifice activității acestei comisii — problema persoanelor în vîrstă și a bătrînilor și legăturile dintre criminalitate și schimbările sociale.

Continuînd participarea activă la **acțiunile de codificare a dreptului internațional** și la efortul de instaurare a normelor de drept în toate compartimentele de activitate, delegația română a fost în acest an **coautoare la două proiecte de rezoluție** — elaborate în comisia pentru problemele juridice, adoptate în unanimitate de către Adunarea Generală. Unul din aceste proiecte se referă la **problema definirii agresiunii** — și cere reluarea lucrărilor Comitetului special al O.N.U. pentru problema definirii agresiunii, la o dată cît mai apropiată în anul 1972.

Cealaltă rezoluție se referă la necesitatea dezvoltării, pe baza dreptului internațional, a unei cooperări economice universale.

Inițiativele întreprinse de delegația română în cele mai diverse ramuri de activitate, cooperarea largă cu țările socialiste și cu celelalte state în promovarea unor acțiuni de larg interes și în soluționarea problemelor înscrise pe ordinea de zi atestă o prezență activă și constructivă subsumată integral spiritului mesajului de înaltă principialitate și profund umanism adresat de tovarășul Nicolae Ceaușescu, sesiunii jubiliare a Organizației Națiunilor Unite în octombrie 1970 : **„România va milita întotdeauna neobosit și ferm pentru înfăptuirea idealurilor de pace, progres și colaborare ale umanității, pentru afirmarea și respectarea tuturor principiilor care stau la baza bunei conviețuiri internaționale. Țara mea este hotărîtă să-și dea întreaga contribuție la reușita tuturor acțiunilor pe care le va întreprinde Organizația Națiunilor Unite pentru pace, colaborare și destindere".**

Constantin TRAIAN

New York, decembrie

Ne-au declarat:

CHRISTIAN PINEAU

fost prim-ministru și ministru al afacerilor externe al Franței, membru al Institutului de Promovare și Prestigiu de la Geneva

— Vă rugăm să ne spuneți cîteva cuvinte despre Institutul Internațional de Promovare și Prestigiu al cărui membru sînteți.

— Institutul de Promovare și Prestigiu, cu sediul la Geneva, reunește personalități eminente aparținînd lumii artelor, literelor, științelor, diplomației, politicii, din 27 de națiuni. Obiectivul organizației noastre este de a omagia în toate țările lumii pe cei care se străduiesc să promoveze progresul în toate formele sale, în domeniile umanitar, cultural, științific și industrial. Pentru a atinge acest scop, Institutul nostru acordă diferite distincții : Medalia Internațională Umanitară, Trofeul Internațional, Premiul de Promovare Internațională, recompense care au atins o recunoaștere internațională incontestabilă.

— Dacă vreți să menționați cîțiva laureați ai Institutului.

— Am vorbit mai înainte de o alegere, o selecție. Aceasta este partea cea mai grea a sarcinii noastre. Atît în domeniile cultural și științific, precum și în domeniul industrial care ne interesează astăzi, există numeroase persoane, organisme și întreprinderi care ar merita interesul nostru. Procedînd la multiple eliminări, Institutul nostru reține în final, fără a ține cont de nici un considerent geografic sau politic, numai organismele care au acționat în interesul umanității sau întreprinderile ale căror performanțe tehnice și excepționala dezvoltare s-au impus atenției mondiale. Astfel, au primit premii ale Institutului nostru profesorul Christian Barnard, N.A.S.A. — Washington, pentru explorarea științifică și tehnologică realizată prin „Apollo-11", Opera din Viena, Arta florală japoneză, firma de automobile „Porsche" din Germania federală, și acum întreprinderea „Tehnoforestexport" din România.

— Ce a determinat acordarea acestei distincții firmei „Tehnoforestexport" ?

— Recompensînd întreprinderea „Tehnoforestexport", Institutul dorește să onoreze întreaga tehnică românească a lemnului pentru succesele remarcabile obținute, în special în ultimii ani, succese apreciate și recunoscute pe plan mondial. Acordarea acestui premiu este justificată prin dinamismul activității acestei întreprinderi, dinamism remarcat pe piața internațională a mobilei și de aprecierile de care se bucură mobila românească peste hotare. Aceste caracteristici au plasat România pe locul 12 printre țările producătoare de mobilă ale lumii și pe locul 6 printre țările exportatoare. Trebuie să recunoaștem că asemenea rezultate sînt cu totul remarcabile.

Oaspeți:

● **Dr. Aziz Sedki,** prim-vicepreședintele Consiliului de Miniștri al Republicii Arabe Egipt ● **Mikos Radivojevici,** subsecretar pentru economie al R.S. Serbia ● **Jacques Nagels,** profesor universitar, conducătorul grupului de studenți de la Universitatea Liberă din Bruxelles ● **Tome Kusmanovski,** adjunct al secretarului federal pentru economie al R.S.F. Iugoslavia ● **Eduard Schwierz,** adjunct al ministrului economiei externe al R.D. Germane, semnatarul Protocolului privind schimbul de mărfuri pe anul 1972 între România și R.D. Germană ● **Kornidesz Mihaly,** adjunct de șef de secție la C.C. al P.M.S.U. ● **Vasile Civiiski,** adjunct al șefului Secției financiar-administrative a C.C. al P.C. Bulgar ● **A. V. Sidorenko,** ministrul geologiei al U.R.S.S. ● **Hans Rüscher,** adjunct de șef de secție la C.C. al P.S.U.G., conducătorul delegației de activiști ai P.S.U.G. care face o vizită în schimb de experiență ● **M. A. Lesecико,** vicepreședinte al Consiliului de Miniștri al U.R.S.S., președintele părții sovietice în Comisia interguvernamentală româno-sovietică de colaborare economică ● **Ugo Pecchioli,** membru al Direcțiunii și al Biroului Secretariatului ale P. C. Italian și **Rodolfo Mechini,** adjunct al șefului Secției externe a C.C. al P.C.I. ● **P. K. Romanov,** membru al conducerii Comitetului Sovietic pentru Apărarea Păcii, membru al Conducerii Centrale a Uniunii Ziariștilor din U.R.S.S.

Peste hotare:

● **Berlin :** Gheorghe Petrescu, vicepreședinte al Consiliului General al U.G.S.R., în fruntea delegației care participă la reuniunea Biroului Federației Sindicale Mondiale ● **Caracas :** Mihai Dalea, președintele Comisiei de politică externă a M.A.N., conducătorul delegației M.A.N. care face o vizită oficială în Venezuela ● **Praga :** Miu Dobrescu, membru supleant al Comitetului Executiv al C.C. al P.C.R., care participă la ședința Consiliului de redacție al revistei „Probleme ale Păcii și Socialismului" ● **Belgrad :** Ion Sîrbu, membru al C.C. al P.C.R., prim-secretar al Comitetului Județean Buzău al P.C.R., conducătorul delegației de activiști ai P.C.R. care face o vizită de schimb de experiență în R.S.F. Iugoslavia ● **Hanoi:** Marțian Dan prim-secretar al C.C. al U.T.C., ministru pentru problemele tineretului, în fruntea delegației Uniunii Tineretului Comunist ● **Moscova :** Ilie Alexe, președintele UCECOM.

Simpozion economic sovieto-român

La Casa prieteniei popoarelor, din Moscova, a avut loc săptămîna trecută o manifestare organizată de Asociația de prietenie sovieto-română : simpozionul economic sovieto-român pe tema **„unele probleme ale creării bazei tehnico-materiale a socialismului și comunismului în România și Uniunea Sovietică".** Abordînd probleme de o stringentă actualitate teoretică și practică, oamenii de știință din cele două țări au prezentat comunicări privind teme ca : dezvoltarea forțelor de producție în prezentul cincinal în U.R.S.S. și Republica Socialistă România, perfecționarea sistemului de conducere, planificarea și stimularea economică, pregătirea cadrelor pentru economia națională.

Am rugat pe cîțiva dintre participanți să împărtășească cititorilor revistei „Lumea" unele impresii despre simpozion.

După cum arată **dr. Ion Blaga** de la Academia de Științe Economice, „simpozionul a constituit fără îndoială un pas înainte în cunoașterea reciprocă a cercetărilor actuale ale comuniștilor sovietici și români. Dezbaterea problemelor dezvoltării forțelor de producție în România în etapa făuririi societății socialiste multilateral dezvoltate și cea a creării bazei tehnice materiale a comunismului în U.R.S.S., a pus în evidență preocupările comune ale partidelor și popoarelor noastre în domeniul intensificării producției materiale, al aplicării celor mai noi cuceriri ale științei și tehnicii moderne, al măririi eficienței activității economice etc.".

„Orice noi cunoștințe în vastul domeniu al perfecționării sistemului de conducere, planificare și stimulare economică, temă asupra căreia am insistat în comunicarea mea, înseamnă un cîștig de cauză, a declarat **dr. Ion Desmireanu** de la Academia de Științe Sociale și Politice. De altfel, actualitatea acestor idei a fost, cred, demonstrată și prin numărul mare de întrebări care au urmat după comunicare. Sigur că, atunci cînd acestea se referă la o economie atît de dinamică, așa cum este economia noastră, întrebările oglindesc totodată și marele interes pe care-l prezintă modalitățile de rezolvare a multitudinii de probleme pe care le ridică în țara noastră procesul de făurire a socialismului multilateral dezvoltat".

Și, în încheiere, iată și opinia unui participant sovietic la simpozion, **dr. Igor Orlik,** șef de sector la Institutul de economie a sistemului socialist mondial, al Academiei de Științe a U.R.S.S.: „Am aflat cu interes despre succesele repurtate de România în construirea societății socialiste multilateral dezvoltate. Îi urăm noi succese pe această cale. Simpozionul nostru a constituit un nou pas în colaborarea dintre economiștii sovietici și români, în întărirea prieteniei dintre popoarele Uniunii Sovietice și Republicii Socialiste România".

Laurențiu DUȚA

Moscova, decembrie

Ne-au declarat:

GHEORGHI KARAMANEV

ministrul comerțului interior și al serviciilor din R. P. Bulgaria

„Am fost în România pentru a semna protocoalele privind schimburile de sortimente de bunuri de larg consum și colaborarea tehnico-științifică dintre ministerele noastre de comerț interior pentru anul 1972. Documentele semnate sînt rezultatul convorbirilor purtate între delegațiile celor două ministere la Sofia și acum, la București. Consider caracteristic pentru conținutul protocoalelor privind schimburile de sortimente de bunuri de larg consum, faptul că ambele părți au convenit majorarea atît a volumului cît și a listelor de produse ce urmează a fi livrate reciproc. Fără îndoială, aceasta va contribui la diversificarea mărfurilor de larg consum pe piețele interne ale țărilor noastre, răspunzîndu-se astfel în și mai mare măsură la satisfacerea exigențelor consumatorilor din România și Bulgaria.

Cu prilejul călătoriei făcute în țara dv. am vizitat unele localități și îmi exprim bucuria față de marile succese obținute în construcția socialismului de către poporul român, căruia acum, în pragul Anului Nou, îi urez noi și mai mari succese".

ANDRÉ FINKELSTEIN

director general adjunct al Agenției internaționale pentru Energia Atomică

„Am venit în România ca invitat al Comitetului de Stat pentru Energia Nucleară. Zilele petrecute în țara dv. mi-au dat posibilitatea să cunosc atît coordonatele generale care stau la baza cercetării științifice din România cît și caracterul particular și importanța fiecăruia din institutele de cercetare pe care le-am vizitat. În acest context, alături de preocuparea pentru calitatea echipamentului științific, aș enumera prioritățile care sînt acordate diferitelor domenii: industrial, agricol etc. Astfel, la Institutul de studii agronomice m-a frapat importanța acordată măririi producției de cereale cît și transpunerii în practică a rezultatelor acestor cercetări.

În ce privește cooperarea existentă între România și A.I.E.A., aceasta are loc în două direcții: țara dv. ajută Agenția noastră în rezolvarea unor importante probleme științifice, iar A.I.E.A. sprijină România în formarea unor specialiști, acordîndu-i spre rezolvare teme de cercetare cît și posibilități de a cumpăra materialele necesare. Agenția noastră facilitează o serie de contacte științifice cu alte țări, fapt care permite dezvoltarea cooperării științifice dintre state. Deși mă aflu în România ca reprezentant al unei organizații internaționale, aș vrea să evoc și bunele relații de cooperare în domeniul nuclear care există între România și Franța".

Schimburi economice româno-cehoslovace

La Ministerul comerțului exterior al R. S. Cehoslovace a fost semnat, recent, protocolul privind schimburile de mărfuri și plățile pe anul 1972, document care prevede majorarea schimburilor cu 18 la sută față de protocolul comercial pe anul în curs.

România urmează să livreze, printre altele, mașini-unelte, produse ale industriei electrotehnice, mașini de calcul, tractoare, autocamioane, autoturisme „Dacia", autoturisme de teren, vagoane, mașini pentru șantierele de construcții, energie electrică, produse petroliere, ciment, produse chimice și din lemn, produse agroalimentare, tricotaje și altele, în timp ce Cehoslovacia va exporta în țara noastră mașini-unelte, mașini pentru construcții, utilaje energetice și metalurgice, instalații pentru telecomunicații, autocamioane, autoturisme și autobuze, cocs, cărbune, laminate, produse chimice, materiale refractare, produse agroalimentare, diverse bunuri de consum.

Protocolul a fost semnat din partea română de ing. Nicolae Nicolae, prim-adjunct al ministrului comerțului exterior, iar din partea cehoslovacă de ing. Jan Strba, adjunct al ministrului comerțului exterior.

După semnare, ing. Jan Strba a declarat: **„România este un partener activ al țării noastre. În spiritul tradiționalei prietenii care leagă țările și popoarele noastre vom face și în viitor tot ce depinde de noi pentru a lărgi aria colaborării și cooperării economice și tehnico-științifice. Sîntem satisfăcuți de structura bună a schimburilor de mărfuri româno-cehoslovace, favorabilă pentru ambele părți.**

În cursul tratativelor, ambele delegații au fost preocupate să găsească noi forme și posibilități care să ducă la adîncirea specializării și cooperării între economiile țărilor noastre care, fără îndoială, mai au încă multe rezerve nefolosite în această direcție. Perspectivele sînt certe. Certă este și dorința ambelor părți de a găsi noi surse de amplificare a schimburilor de mărfuri. Acordul semnat astăzi reflectă această tendință pozitivă. Datoria noastră a tuturor este s-o cultivăm".

Constantin PRISACARU

Praga, decembrie

Sesiune științifică consacrată lui Nicolae Iorga

Zilele acestea s-a desfășurat în capitala R.D.G., sub auspiciile Comitetului Național U.N.E.S.C.O. al R.D.G. și a Academiei de Științe, o sesiune comemorativă consacrată aniversării a 100 de ani de la nașterea eminentului cărturar român, Nicolae Iorga.

Cu deosebit interes a fost urmărită comunicarea academicianului prof. W. Markov despre contribuția lui Nicolae Iorga la istoriografia română și cea universală. Cunoscutul om de știință din R.D.G., referindu-se cu deosebită stimă la personalitatea fostului său profesor Nicolae Iorga, a spus că pentru el este o cinste deosebită de a putea prezenta această comunicare și a apreciat că „Nicolae Iorga nu aparține numai poporului român, ci întregii Europe", amintind că N. Iorga a devenit cunoscut în Germania în urmă cu zeci de ani, prin editarea în limba germană, la Gotha, a unor lucrări de mare importanță, printre care cele două volume ale istoriei poporului român și cele cinci volume ale istoriei imperiului roman.

Prof. dr. W. Bahner a vorbit apoi despre contribuția savantului român, Nicolae Iorga, la istoria literaturii universale, iar prof. J. Irmscher, de la Institutul de istorie veche și arheologie din Berlin a evocat meritele marelui cărturar român în acest domeniu.

Vorbitorii au evidențiat, de asemenea, lupta curajoasă împotriva fascismului, pentru progres și civilizație, multilateralitatea geniului lui Nicolae Iorga.

Ștefan DEJU

Berlin, decembrie

Sub auspiciile A.D.I.R.I., în Capitală a avut loc o adunare consacrată împlinirii a 23 de ani de la adoptarea de către O.N.U. a declarației Universale a Drepturilor Omului

Rubrică realizată de Radu BUDEANU
Dumitru CONSTANTIN
Rodica ȚEPEȘ

O.N.U.

NECESITATEA RELUĂRII „MISIUNII JARRING"

Corespondență pentru „Lumea"

Rezoluția adoptată de Adunarea Generală la 13 decembrie, cu o covîrșitoare majoritate de voturi — 76 delegații, inclusiv cea română, au votat pentru, 7 contra (Israelul și cîteva țări din America Centrală) și 36 de abțineri — constituie, pe drept cuvînt, o sinteză a concluziilor ce s-au desprins din dezbaterile care s-au desfășurat pe parcursul unei săptămîni, cu participarea a peste 60 de vorbitori.

Dezbaterile au relevat profunda îngrijorare a comunității internaționale pentru absența oricăror progrese în soluționarea conflictului din Orientul Apropiat, care, după cum apreciază însăși rezoluția adoptată, „constituie o gravă amenințare la adresa păcii și securității internaționale". S-a subliniat necesitatea imperioasă a unei reglementări a problemelor din această regiune, a căror persistență afectează serios nu numai viața politică, economică și socială a părților direct implicate în conflict, ci și a popoarelor vecine. Reprezentanți ai unor state africane, referindu-se la consecințele negative ale blocării Canalului de Suez, au arătat că o privire asupra hărții Africii este suficientă pentru a demonstra că în special țările Africii răsăritene au fost plasate într-o poziție economică deosebit de dezavantajoasă prin închiderea Canalului, exporturile și importurile lor reclamînd mai mult timp pentru a ajunge la destinație pe mare iar cheltuielile de transport scumpindu-se considerabil.

Ca urmare, concluzia la care au ajuns practic toate delegațiile a fost aceea a necesității unor eforturi susținute pentru reglementarea grabnică, pe căi pașnice, a problemelor Orientului Apropiat.

„Avînd în vedere complexitatea problemelor care-și așteaptă rezolvarea, o pace durabilă în Orientul Apropiat nu poate fi decît rezultatul unor eforturi perseverente și constructive, în primul rînd din partea statelor direct interesate. Aceasta implică în mod necesar — a arătat **reprezentantul României, adjunctul ministrului afacerilor externe, Nicolae Ecobescu** — folosirea largă a metodelor pașnice, a tratativelor, căutarea de soluții politice viabile, inclusiv a unor soluții parțiale convenabile părților, în deplină concordanță cu interesele și drepturile fiecărui stat din această zonă. În același timp, celelalte state, Organizația Națiunilor Unite pot și trebuie să contribuie la facilitarea soluționării pașnice a conflictului. Actuala sesiune a Adunării Generale este chemată să dea un nou și viguros impuls eforturilor pentru soluționarea pașnică a problemelor. În acest context, considerăm necesară reluarea misiunii Jarring, ale cărei posibilități trebuie să fie pe deplin fructificate".

Dezbaterile au prilejuit expunerea și precizarea pozițiilor de bază ale părților direct angajate în conflict. Astfel, **Mahmoud Riad, ministrul de externe egiptean**, a reafirmat că „dacă Israelul, în ceea ce-l privește, ar accepta să-și asume angajamente corespunzătoare obligațiilor care îi revin în virtutea Rezoluțiilor Consiliului de Securitate din noiembrie 1967, îndeosebi angajamente privind retragerea forțelor sale armate din Sinai și Gaza și realizarea unei reglementări juste a problemei refugiaților, conform rezoluțiilor O.N.U., Republica Arabă Egipt ar fi dispusă să încheie un tratat de pace cu Israelul".

După cum se știe, reprezentantul special al secretarului general al O.N.U. în Orientul Apropiat, ambasadorul Gunnar Jarring, a remis Egiptului și Israelului, la 8 februarie 1971, un memorandum cu un conținut identic, cerînd celor două părți să-și ia „simultan și pe bază de reciprocitate" următoarele angajamente: Israelul — „să-și retragă forțele de pe teritoriul ocupat al R.A.U. pînă la vechea frontieră internațională între Egipt și Palestina sub mandat britanic", iar Egiptul — „să încheie un tratat de pace cu Israelul". Guvernul israelian nu a răspuns la acest memorandum, ceea ce a dus la impasul în care se găsește și în prezent misiunea Jarring.

În această situație, responsabilitatea Adunării Generale a fost — așa cum spunea **reprezentantul Italiei** — de a „ajunge la o decizie care să permită părților să-și reia fără întîrziere convorbirile indirecte" sub egida ambasadorului Jarring.

Reprezentantul Olandei reda opinia marii majorități a statelor membre atunci cînd a apreciat că „un răspuns clar din partea Israelului (la memorandumul Jarring — n.n.) este indispensabil dacă există dorința sinceră de a ajunge fie și la un început de reglementare negociată".

Numeroase delegații au manifestat înțelegere față de preocuparea Israelului pentru apărarea securității sale, însă — după cum declară **reprezentantul Ciprului** — „a utiliza argumentul securității pentru a reține teritorii ocupate prin război este injustificabil în principiu și constituie o politică nerealistă".

Observatorii au reținut afirmația repetată în cursul dezbaterii a **ministrului israelian al afacerilor externe, Abba Eban**, potrivit căreia „politica Israelului nu este anexiunea, ci pacea în cadrul unor frontiere sigure și recunoscute". Multe delegații nu au considerat însă această declarație ca suficient de explicită în privința retragerii trupelor israeliene și, de aceea, încă de la primul paragraf operativ al rezoluției adoptate, Adunarea Generală „reafirmă că dobîndirea de teritorii prin forță este inadmisibilă și că, în consecință, teritoriile ocupate în acest fel trebuie să fie restituite".

Rezoluția reafirmă textual cele două principii fundamentale care trebuie să stea la temelia unei păci juste și trainice în Orientul Apropiat stabilite prin rezoluția din 1967 a Consiliului de Securitate: „Retragerea forțelor armate israeliene din teritoriile ocupate" și „încetarea tuturor afirmațiilor de amenințare și stărilor de belige-

FOTOCRONICĂ

La Londonderry (Irlanda de Nord), această gospodină, plecată de dimineață după tirguieli, a trebuit să-și modifice programul. Ca în multe alte zile, în stradă se trage...

ranță și respectarea și recunoașterea suveranității, integrității teritoriale și independenței politice a fiecărui stat din regiune, precum și a dreptului său de a trăi în pace în cadrul unor frontiere sigure și recunoscute, la adăpost de acte de forță".

Solicitînd secretarului general să ia „măsurile necesare pentru reactivarea misiunii Jarring", prin această rezoluție Adunarea Generală „ia notă cu satisfacție de răspunsul pozitiv dat de Egipt inițiativei luate de reprezentantul special în vederea instaurării unei păci juste și trainice în Orientul Apropiat" și „cere Israelului să răspundă favorabil inițiativei de pace a reprezentantului special din 8 februarie 1971". Rezoluția invită, de asemenea, ambele părți să coopereze cu ambasadorul Jarring în vederea definitivării unor măsuri practice cu scopul „garantării libertății de navigație pe căile maritime internaționale ale regiunii", „realizării unei reglementări juste a problemei refugiaților" și „garantării inviolabilității teritoriale și a independenței politice a fiecărui stat din regiune". În sfîrșit, se cere Consiliului de Securitate „să ia în considerare, în caz că va fi necesar, dispoziții în conformitate cu articolele pertinente ale Cartei O.N.U. în vederea aplicării rezoluției sale" 242 (1967).

Sentimentul general în rîndul delegațiilor la sesiune este că, în momentul de față, se impune acceptarea rezoluției de către părțile interesate și reluarea cît mai curînd a misiunii Jarring pe care această acceptare o implică. S-ar putea astfel deschide calea unor noi eforturi susținute în vederea găsirii unor soluții pașnice, întrucît o altă alternativă decît confruntarea militară nu există.

Convingerea cvasiunanimă este aceea că este posibilă rezolvarea conflictului din Orientul Apropiat, care durează de mai bine de două decenii, însă — așa cum observă și **reprezentantul Cubei** — „nu va fi posibil să se soluționeze echitabil acest conflict decît pe baza respectului absolut al drepturilor popoarelor, prin adeziunea cea mai fidelă la principiile enunțate de Cartă".

Constantin TRAIAN

New York, 14 decembrie

CONFLICTUL INDO-PAKISTANEZ

Escaladarea ostilităților între India și Pakistan, agravarea și extinderea pe subcontinent a ciocnirilor militare, au făcut, după cum se știe, obiectul dezbaterii Adunării Generale a O.N.U. întrunită în ședință extraordinară la 7 decembrie. Proiectul de rezoluție prezentat plenarei de un grup de state și votat de 104 state, printre care și România, cerea părților în conflict imediata încetare a focului și ostilităților, retragerea forțelor lor armate în interiorul granițelor naționale, crearea de condiții optime pentru reîntoarcerea voluntară a refugiaților est-pakistanezi la casele lor.

Evenimentele care au urmat în subcontinent s-au derulat însă în continuare sub tendința agravantă a ascuțirii conflictului. Configurația frontului, atît în porțiunea orientală cît și occidentală, a fost marcată în ultimele zile de aceleași direcții generale care se precizaseră și săptămîna trecută : în Pakistanul de est trupele indiene, acoperite de aviație, au înaintat sistematic deși li s-a opus o puternică rezistență, în timp ce pe frontul din vest trupele pakistaneze au cîștigat unele poziții pe teritoriul indian, simultan efectuîndu-se adînc raiduri de bombardament. Referindu-se la evoluția situației militare în Pakistanul de est, postul de radio „All India", citat de agenția United Press International, anunța la sfîrșitul săptămînii trecute că trupele indiene au ocupat portul Narayanganj (aflat la 16 kilometri de Dacca) și că lupte puternice aveau loc în apropiere de Dinajpur. Armata indiană desfășura, potrivit aceleiași surse, atacuri combinate, de aviație și marină, vizînd porturile Chittagong și Barisal, raiduri de bombardament susținute fiind efectuate, în același timp, asupra instalațiilor portului Karaci. La Rawalpindi, un purtător de cuvînt al armatei pakistaneze, declara, tot la sfîrșitul săptămînii trecute, că trupele pakistaneze înaintează în sudul Cașmirului, consolidîndu-și pozițiile de-a lungul rîului Munawar Tawi, au lansat un atac masiv în regiunea Chamb, sprijinit de trupe terestre, de aviație și tancuri, în timp ce pe frontul de est lupte grele continuă în împrejurimile orașului Jessore unde situația era „incertă". Ulterior, informațiile provenind de la Delhi și Islamabad au început să concorde în sprijinul afirmației că în Pakistanul răsăritean frontul evoluează în favoarea trupelor indiene. Potrivit agenției France Presse, generalul J. F. R. Jacob, șeful statului major indian al comandamentului oriental, preciza într-o conferință de presă că unități indiene de intervenție cu un efectiv de aproximativ 5 000 de oameni au fost lansate în diferite puncte pe frontul oriental, iar pe de altă parte o brigadă de parașutiști indieni a fost lansată în împrejurimile capitalei Pakistanului de est. Aceeași sursă indica, la 12 decembrie, că „în sectorul nordic continuă lupte violente, iar indienii înaintează spre Bogra amenințînd să taie în două Pakistanul de est. În ansamblu, forțele indiene își precizează dispozitivul în formă de clește în jurul capitalei și al principalelor centre deținute încă de pakistanezi".

Pe de altă parte un purtător de cuvînt al guvernului pakistanez, citat de agenția Reuter, declara că situația din Pakistanul de est este gravă, dar că „forțele pakistaneze continuă să controleze principalele orașe din această zonă". Purtătorul de cuvînt a subliniat, totodată, că „avioane pakistaneze au bombardat din nou bazele aeriene indiene de la Pathangat, Srinagar, precum și concentrările de trupe indiene din Punjab și Cașmir".

Referitor la ultimele date privind înaintarea trupelor indiene, după cum rezultă din informațiile preluate de agenția United Press International, un purtător de cuvînt militar indian a declarat la Calcutta la 13 decembrie că „trupe aeropurtate indiene au străpuns apărarea capitalei Pakistanului răsăritean, aflîndu-se la șase mile de centrul orașului".

Operîndu-se un bilanț al pierderilor înregistrate pînă în prezent în cursul conflictului, un comunicat militar indian (citat de agenția France Presse) preciza că Pakistanul a pierdut „77 de avioane, 141 tancuri, 3 nave de război, 2 submarine și 15 canoniere", în timp ce din sursă pakistaneză, se declara la Karaci la 13 decembrie, că „peste 3 310 soldați indieni au fost uciși în cursul luptelor survenite pe fronturile de est și de vest ale Pakistanului și 127 de avioane indiene au fost distruse".

Apreciind gravitatea confruntărilor militare din subcontinent, Consiliul de Securitate s-a întrunit din nou, duminică și luni, luînd în discuție un proiect de rezoluție american, asemănător cu rezoluția adoptată de Adunarea Generală în ședința din 7 decembrie.

Luînd parte la ședința Consiliului de Securitate, miniștrii de externe ai Indiei și Pakistanului au formulat, din nou, pozițiile țărilor lor. Swaran Singh, șeful diplomației indiene, a subliniat că India este dispusă să studieze posibilitatea încetării focului cu condiția ca Pakistanul să recunoască Bangla Desh și să-și retragă trupele din acest teritoriu. La rîndul său, **Ali Zulficar Bhutto**, ministrul de externe al Pakistanului, a reafirmat poziția guvernului său care nu concepe dezintegrarea teritoriului național și înțelege să reziste pînă la capăt pentru unitatea Pakistanului de est și de vest.

Proiectul de rezoluție american supus votului Consiliului de Securitate neîntrunind adeziunea tuturor membrilor permanenți, s-a convenit reluarea discuțiilor într-o nouă ședință. După cum au transmis agențiile de presă, în întrunirea de marți a Consiliului de Securitate s-a trecut la dezbaterea unui proiect de rezoluție aparținînd Italiei și Japoniei.

Radu BUDEANU

BERLIN

UN PAS POZITIV ÎN DIRECȚIA DESTINDERII

Corespondență pentru „Lumea"

Tratativele dintre secretarul de stat la Consiliul de Miniștri al R.D.G., Michael Kohl, și secretarul de stat la Cancelaria Federală a R.F.G., Egon Bahr, precum și cele dintre secretarul de stat la Ministerul Afacerilor Externe al R.D. Germane, Günther Kohrt, și directorul senatorial al Senatului vest-berlinez, Ulrich Müller, s-au încheiat cu succes. La 11 decembrie, în capitala Republicii Democrate Germane a avut loc parafarea Convenției privind „Tranzitul persoanelor civile și mărfurilor între R. F. a Germaniei și Berlinul occidental prin teritoriul R.D.G.", concomitent cu solemnitatea parafării, în Berlinul occidental, a Convențiilor privind „reglementarea problemelor enclavelor prin schimb de teritoriu" și a celei referitoare la „facilitarea și îmbunătățirea călătoriilor și vizitelor cetățenilor din Berlinul occidental în capitala și pe teritoriul R.D.G.".

Fără îndoială, un factor important în inaugurarea noii etape de normalizare a raporturilor între cele două state germane l-a constituit poziția consecvent-principială a Republicii Democrate Germane. Astfel, convorbirile între reprezentanții celor două țări, pe de o parte, și între R.D.G. și Senatul vest-berlinez, pe de altă parte, au reprezentat o continuare a întîlnirilor anterioare dintre premierul Willi Stoph și cancelarul Willy Brandt, întîlniri care, după cum se știe, au avut loc anul trecut la inițiativa R.D.G., la Erfurt și Kassel. În octombrie 1970, guvernul R.D. Germane a propus încheierea unui acord cu privire la circulația de tranzit. Această propunere a fost urmată în decembrie 1970 de prima întîlnire Bahr-Kohl. Pînă în septembrie 1971 discuțiile s-au desfășurat în mai multe reprize, la intervale de cîteva săptămîni, fără progrese prea evidente. Paralel s-au desfășurat negocieri între reprezentantul R.D.G., Günther Kohrt și reprezentantul Senatului vest-berlinez, Ulrich Müller. Ambele serii de tratative au căpătat un impuls vizibil după semnarea, la 3 septembrie curent, a acordului cvadripartit asupra Berlinului occidental, acord a cărui intrare în vigoare era condiționată de soluționarea problemelor în suspensie existente între R.D.G.—R.F.G. și R.D.G. — Senatul Berlinului de vest. Ritmul întîlnirilor s-a accelerat, fiecare întrevedere înregistrînd, în același timp, o durată mai îndelungată. La 3 decembrie, după cea de-a 30-a rundă, s-a ajuns la încheierea practică a convorbirilor Bahr-Kohl, iar la mai puțin de o săptămînă s-au încheiat cu succes și negocierile Kohrt-Müller.

Imediat după parafarea Convenției dintre R.D.G. și R.F.G., la sediul Consiliului de Miniștri al R. D. Germane cei doi șefi de delegații au apreciat documentul, în declarațiile lor, ca o contribuție la destindere și un început pentru alți pași în vederea normalizării relațiilor între cele două state germane. „Convenția de tranzit — a spus M. Kohl — ține seamă de drepturile și interesele legitime ale ambilor parteneri semnatari. Ea corespunde practicii uzuale internaționale. Convenția reglementează doar un sector, ea este însă menită să contribuie nu numai în acest sector, ci în general la stabilirea între R.D.G. și R.F.G. a unor relații uzuale și necesare între state suverane și independente". La rîndul său, E. Bahr, după ce a apreciat că această convenție soluționează probleme deosebit de dificile, s-a referit la acordul care urmează să mai fie încheiat între R.F.G. și R.D.G. în domeniul transporturilor, relevînd că aceasta „va fi un nou pas pe calea făuririi relațiilor dintre cele două state pe baza principiilor deplinei egalități, a nediscriminării, a respectării suveranității și independenței, a nearea dorințelor oamenilor". În același context, primarul Berlinului occidental, Klaus Schütz, releva într-o cuvîntare rostită la o manifestare din Stuttgart, că „Berlinul nu mai este un focar de criză și nu mai stînjenește alte eforturi în vederea unei înțelegeri între Est și Vest", caracterizînd acordul asupra Berlinului drept un „caz exemplar de colaborare cu Europa răsăriteană".

Convenția între guvernele R.D.G. și R.F.G. — care urmează să fie semnată de cei doi șefi de delegații la 17 decembrie, la Bonn — stipulează că transportul de tranzit se va desfășura în conformitate cu prescripțiile în vigoare pe teritoriul R. D. Germane. În document sînt stabilite, detaliat, formalitățile ce vor trebui îndeplinite, modalitățile de folosire a șoselelor și a altor căi de comunicație. Sînt prevăzute, de asemenea, taxe de 234,9 milioane mărci anual pe care R. F. a Germaniei le va plăti R. D. Germane în perioada 1972-1975, pentru serviciile oferite în domeniul tranzitului persoanelor și mărfurilor. Pe măsura dezvoltării traficului de tranzit, cele două părți vor conveni ulterior asupra unor plăți corespunzătoare. Părțile au decis, totodată, constituirea unei comisii pentru clarificarea dificultăților și deosebirilor de păreri care ar putea apărea în aplicarea practică a prevederilor convenției.

În ceea ce privește convenția între guvernul R.D.G. și Senatul Berlinului occidental referitoare la facilitarea și îmbunătățirea călătoriilor și vizitelor vest-berlinezilor în capitala și pe teritoriul R.D.G., aceasta oferă posibilitatea locuitorilor permanenți ai Berlinului occidental să efectueze una sau mai multe vizite pe an, însumînd 30 de zile, din motive familiale, culturale, turistice. Se prevede, în același timp, posibilitatea efectuării de vizite și călătorii în scopuri științifice, economice, comerciale sau culturale. Cealaltă convenție intervenită între guvernul R.D.G. și Senatul Berlinului occidental stabilește teritoriile ce urmează să fie schimbate în vederea reglementării problemei enclavelor.

Toate cele trei convenții vor intra în vigoare concomitent cu acordul cvadripartit asupra Berlinului occidental.

Egon Bahr și Michael Kohl

mesteculului în probleme de competență internă."

Aceeași apreciere pozitivă se degajă și din declarațiile șefilor celor două delegații, care au parafat convențiile între guvernul R.D.G. și Senatul vest-berlinez la primăria Schönberg din Berlinul occidental. „Ceea ce facem noi azi — a spus șeful delegației Senatului vest-berlinez — nu trebuie să fie punctul final al unei evoluții pozitive, ci, noi toți ar trebui să apreciem acești pași ca un început pentru noi progrese și pentru mai multă destindere". În declarația sa, împuternicitul guvernului R.D.G. a evidențiat că „aceste convenții contribuie la îmbunătățirea situației politice în Europa, sînt în avantajul ambelor părți și vin în întîmpina-

Ștefan DEJU

Berlin, 14 decembrie

ANKARA

PROBLEME VECHI PENTRU UN NOU GUVERN

Premierul Erim

În seara zilei de 3 decembrie, după o reuniune a cabinetului ministerial turc la care au participat și conducători ai statului major, premierul turc Nihat Erim își prezenta demisia președintelui Cevdet Sunay. Cu puțin înainte, în după-amiaza aceleiași zile, 13 din cei 25 de miniștri ai săi hotărîseră să părăsească guvernul. Printre ei figurau cei doi vicepreședinți ai Consiliului de Miniștri : Attila Karaosmanoglu și Sadi Kocas, ministrul afacerilor externe, Osman Olcay, al educației naționale, Sinasi Orel, al muncii, Attila Sav, al industriei și comerțului, Ayhan Cilingiroglu, al relațiilor externe Ozer Derbil. Dezbătînd caracterul și discuțiile actualei crize, presa din Ankara sublinia faptul că toți miniștrii demisionari aparțineau orientării tehnocratice, reformiste.

Precum se știe, fostul cabinet Erim era destinat să realizeze o serie de reforme urmărind soluționarea problemelor ridicate de situația economică și socială a țării. În acest scop, în alegerea miniștrilor au prevalat calitățile profesionale, recunoașterea lor ca personalități nu atît pe plan politic cît mai ales economic sau tehnic. Venind la conducere cu o asemenea orientare și structură, considerate a fi propice unei înfăptuiri cît mai grabnice a modificărilor necesare, guvernul condus de Nihat Erim a întîmpinat însă de la început rezistențe. La moștenirea unui climat de instabilitate instaurat de activitatea a diferite grupări teroriste, s-a adăugat opoziția înverșunată, cu toate implicațiile ce decurg de aici, a marilor proprietari, în special de la sate. care își vedeau interesele periclitate de măsurile preconizate.

Pe de altă parte, datorită apartenenței politice a membrilor săi, fostul guvern Erim prezenta o componență eterogenă. Apoi, cu timpul, în ceea ce privește poziția față de programul propus, în sînul primului cabinet Erim s-au delimitat două tendințe : a celor care, fideli principiilor democratice kemaliste, considerau că reformele trebuie adoptate și aplicate fără concesii și a celor care propovăduiau atitudini moderate.

Pe parcurs, dificultățile s-au adîncit și datorită faptului că guvernul format de Nihat Erim în martie nu avea majoritatea parlamentară, aceasta continuînd a fi deținută de Partidul dreptății, fost partid de guvernămînt. Așa încît, dacă lupta contra terorismului și pentru revizuirea constituțională a fost susținută relativ de toate formațiunile politice, cînd s-a ajuns însă la reformele propriu-zise, dintre care principale erau reforma agrară, a învățămîntului, a fiscalității, a aparatului și întreprinderilor de stat, au apărut rezerve din partea unor partide, rețineri generate de grija de a nu fi afectate unele interese particulare. De aici — tergiversările, amînările suferite de adoptarea proiectelor de lege privind reformele, ceea ce a dus la dezamăgiri în rîndul miniștrilor din tabăra reformatoare și la crearea unei stări de nemulțumire în general. Astfel că, la începutul toamnei acestea, apar primele demisii în cabinet. La rîndul lor, șefii armatei adresează cîteva avertismente și cer grăbirea înfăptuirii reformelor. Drept răspuns la gestul lor, Partidul dreptății hotărăște să-și retragă membrii din guvern.

În aceste condiții, izbucnește criza din noaptea de 26 spre 27 octombrie, înlăturată de intervenția promptă a președintelui Sunay care refuză demisia premierului Erim. Problemele esențiale pe care le avea de înfruntat fostul guvern ca și căile cele mai eficiente de abordare a lor rămîn însă în continuare fără rezolvare. Procesul de nemulțumire și eroziune internă se adîncește și cei 13 miniștri părăsesc fostul cabinet afirmînd că, pentru ei, „posibilitatea de a realiza efortul de dezvoltare și reformele într-o perspectivă kemalistă nu mai există".

Comentatorii din Ankara consideră aceste demisii un rezultat firesc al obstacolelor pe care le aveau de întîmpinat cu consecvență, în vremea din urmă, proiectele reformatoare în Parlament.

În urma consultărilor angajate de urgență de către președintele țării cu liderii diferitelor grupări politice și conducători ai armatei, Nihat Erim a fost însărcinat să formeze un nou guvern. La sfîrșitul săptămînii trecute, premierul a comunicat lista unui guvern de coaliție, „larg sprijinit pe Parlament", menit să asigure, pînă la alegerile legislative din octombrie 1973, stabilitatea regimului și adoptarea reformelor fundamentale.

Din noul guvern, format din 25 de miniștri, 14 sînt membri ai Partidului dreptății, Partidului republican al poporului și Partidului încrederii, partide care dispun împreună de 378 de locuri din cele 450 ale Adunării Naționale turce, iar ceilalți, — într-un număr mai restrîns decît în precedentul cabinet Erim — sînt așa-numiții „miniștri extraparlamentari".

În urmă cu cîteva zile, președintele Sunay a adresat un apel partidelor politice pentru realizarea unei unități „pe baza reformelor anunțate în declarația ministerială a primului guvern condus de Nihat Erim în aprilie a.c.". Pînă în primăvară, a specificat Cevdet Sunay, se așteaptă să fie depuse în Parlament toate proiectele de reforme fundamentale.

Liana ENESCU

CAMBODGIA

OFENSIVA PATRIOȚILOR

Așa-numita „vietnamizare" a războiului din Vietnam s-a combinat în ultima perioadă cu extinderea „războiului special" din Laos și îngroșarea rîndurilor trupelor americane și saigoneze implicate pe frontul cambodgian. Deși mijloacele tehnice de luptă și numărul intervenționiștilor a crescut simțitor în ultimul timp, situația pe frontul din Cambodgia este departe de a fi satisfăcătoare pentru guvernanții de la Pnom Penh.

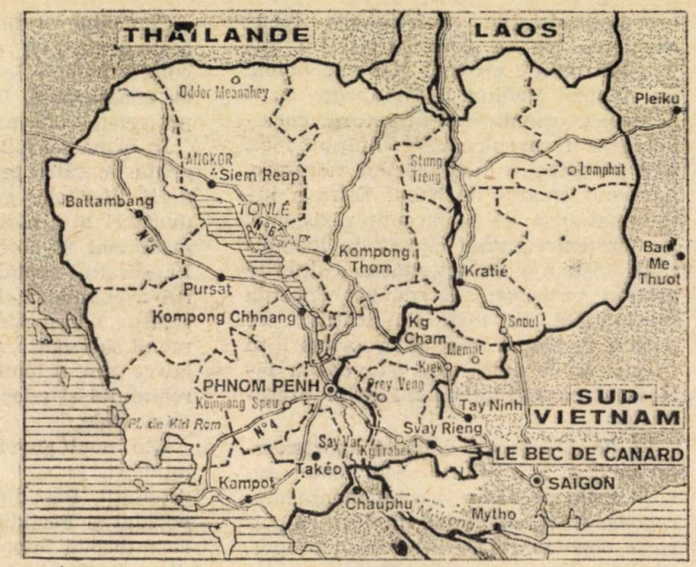

(După **Le Monde**)

Ofensiva susținută a forțelor patriotice a determinat schimbarea sensibilă a configurației pozițiilor. După cum relata agenția United Press International presiunea trupelor de rezistență khmere asupra capitalei cambodgiene a căpătat o asemenea anvergură încît a impus trupelor regimului Lon Nol retragerea precipitată și în dezordine de pe vechile poziții. Forțele patriotice au ocupat dispozitive aflate în jurul Pnom Penh-ului, inclusiv pe șoseaua nr. 6 considerată de o vitală importanță strategică. Aproximativ 10 000 de soldați din trupele guvernamentale s-au retras la nord și la sud din acest sector, în timp ce alte forțe lonnoliste încearcă să se îndrepte spre Taing Kank. Atacul patrioților, desfășurat în mișcări ample ale infanteriei, a fost combinat cu bombardamente de rachete asupra Pnom Penh-ului și aeroportului militar Pochentong. De asemenea, vizînd puncte strategice aflate pe centura din jurul capitalei, patrioții au atacat puternic Pnom Baset (22 kilometri nord vest de centrul Pnom Penh-ului), Tuol Key (19 kilometri sud-vest) și Prey Sar, din imediata vecinătate a capitalei. Colina Pnom Baset, de o mare importanță strategică, a fost abandonată de lonnoliști în urma puternicelor acțiuni ale patrioților. Ca o dovadă a eficacității atacului lansat de armata de eliberare care a făcut imposibilă menținerea pe poziții a trupelor guvernamentale din jurul capitalei, la Pnom Penh s-a anunțat oficial că statul major al lui Lon Nol a abandonat operația de recucerire a șoselei nr. 6. Pe de altă parte, continuîndu-și ofensiva, forțele de rezistență populară au izolat complet localitatea Kompong Thom. Agenția France Presse cita, în legătură cu această victorie, declarația unui ofițer lonnolist : „Am pierdut în trei zile mai mult decît am cîștigat în trei luni"...

Reliefînd amploarea ofensivei forțelor patriotice și succesele deosebite repurtate în aceste zile de trupele de rezistență khmere, într-un mesaj adresat de Norodom Sianuk, șeful statului cambodgian, președintele F.U.N.K., lui Khieu Samphan, vicepremierul Guvernului Regal de Uniune Națională a Cambodgiei și comandant suprem al forțelor armate de eliberare națională, se subliniază : „Scoțînd din luptă un mare număr de batalioane și chiar brigăzi întregi ale regimului antinațional, antipopular și anticonstituțional al lui Lon Nol și Sirik Matak, forțele armate de eliberare au provocat, de-a lungul șoselei nr. 6, cea mai mare înfrîngere suferită vreodată de armata lonnolistă, aducînd o mare contribuție la salvarea națională și eliberarea totală a Cambodgiei".

Presînd capitala și blocînd căile de acces ale trupelor lonnoliste spre Pnom Penh, forțele patriotice desăvîrșesc operațiunea de izolare a ultimelor centre strategice aflate încă sub controlul regimului Lon Nol. După cum se știe, în urma unor lupte susținute, patrioții khmeri au eliberat opt zecimi din teritoriul Cambodgiei, regiuni care cuprind cinci din cele șapte milioane de locuitori ai țării. Semnificația recentelor succese înregistrate de ofensiva armatei de eliberare națională rezidă tocmai din deteriorarea ultimelor redute ale regimului lonnolist. În contextul amplificării acțiunilor ofensive ale patrioților, a necesității combinării luptei de pe front cu rezistența din spatele frontului se înscrie mesajul lui Penn Nouth, primul ministru al Guvernului Regal de Uniune Națională, președinte al Biroului Politic al F.U.N.K., în care cheamă clerul budist, militarii, funcționarii guvernamentali, intelectualii și studenții să se alăture luptei întregului popor cambodgian, pentru eliberarea țării, împotriva războiului de agresiune declanșat în Cambodgia de S.U.A. și acoliții săi.

Observatorii apreciază că ultimele acțiuni militare ale armatei de eliberare națională reprezintă momente de referință în cronica războiului din Cambodgia. Dispozitivele de luptă ale lonnoliștilor au fost puternic zdruncinate de ofensiva patrioților, periclitînd, pe largi porțiuni, linia strategică a trupelor lui Lon Nol. În acest context este de presupus că perspectiva configurației frontului va suporta o serie de modificări ce semnifică, în fond, puternica ofensivă a forțelor patriotice.

B. R.

DETECTOR

A bate sau a nu bate?

Umorul britanic fiind profund în conținut și concis în formă merită să trăiască mai departe, cu disponibilitățile sale de export cu tot. Calmul britanic, avîndu-se în vedere efectele sale curative (menține tensiunea scăzută, conferă o robustețe psihică etc.), de asemenea. In schimb, unele metode pedagogice britanice menite să păstreze copiii cuminți nu prea se știe dacă vor rămîne după cum se află.

Dilema care cutremură în ultima vreme mințile celor mai mulți dintre învățătorii din școlile bătrînei Anglii, intelectuali calmi și posedînd umor britanic, este simplă : „a bate sau a nu bate ?". Clară încurcătura.

Totul a pornit de la ideea cîtorva funcționari de la „Inner London Education Authority" care, după ce au chibzuit ce-au chibzuit, au ajuns la concluzia că bătaia copiilor din școlile primare este o metodă cel puțin anacronică. Drept care,, au opinat dînșii, trebuie legiferată interzicerea tradiționalei metode conform căreia învățătorul, pentru a-i domoli pe recalcitranți și a le deschide apetitul pentru cultura generală, poate chema la catedră pe unii și pe alții spre a-i altoi cu niște vergele stas. Adică avînd forma, lungimea, greutatea etc., după prescripții. Dovedind un nemărginit respect față de legile în vigoare, corpul profesoral britanic nu s-a abătut niciodată de la bătaia conform prescripțiilor și în consecință a utilizat numai „ver-

gelele stas", adică niște bastonașe albe, subțiri și grațioase, avînd, e drept, avantajul de a fi ușor de mînuit.

Pînă să se decidă irevocabila interdicție care să-i frustreze pe învățătorii britanici de unul din venerabilele lor instrumente, dilema rămîne în picioare și discuțiile în contradictoriu de asemenea. Numai domnul Albert Catt (83 de ani), pe care-l vedeți în fotografie, cel mai ilustru producător de „vergele" din Anglia, nu pare afectat de furtună. Domnia-sa, împreună cu colaboratorii, studiind piața internațională, și-a și asigurat „producția" pentru export : peste 10 000 albe bastonașe de speriat copiii s-au și achiziționat de interesații de peste mări și țări. Ceea ce demonstrează că principiul, așa contestat cum e, poate fi exportat în cea mai concretă formă...

R. B.

DIN SURSE...

Mafia

Scriitorul și „mafiologul" Michele Pantaleone, cunoscut pentru răsunătoarele sale dezvăluiri privind raporturile dintre Mafie și politică („Mafia și politica" — Editura politică, București, 1964), a fost condamnat recent de către tribunalul din Palermo la 8 luni și zece zile detenție pentru „defăimarea" fostului ministru Bernardo Mattarella, decedat, și a doi frați ai acestuia. Pantaleone îi citase, într-un articol privind dispariția ziaristului Mauro De Mauro, ca fiind în raporturi directe cu Mafia palermitană.

Ratificare

Există posibilitatea — scrie „Der Spiegel" — a unei rapide ratificări a acordului franco—vest-german, semnat în februarie 1971, potrivit căruia autoritățile din R.F.G. vor putea urmări criminalii naziști condamnați în contumacie de tribunalele franceze.

Vaccin

Fiindcă n-a avut asupra sa certificatul internațional de vaccinare, William Hans, ministrul de stat pentru dezvoltare socială din Guineea, a fost nevoit să-și anuleze vizita de 48 de ore pe care urma s-o facă în Egipt la invitația lui Sayed Marei, vicepremier și ministru al agriculturii. Obligat să rămînă pe aeroport pînă la scurgerea timpului de carantină prevăzut de regulamentul internațional, după șase ore de așteptare, William Hans a preferat să-și anuleze vizita.

Isabelita

Prin sosirea la Buenos Aires a Isabelei Perón, soția fostului președinte al Argentinei, aflat la Madrid, s-a deschis o nouă fază a campaniei privind întoarcerea definitivă a lui Perón în viața politică argentiniană — scrie „The Times", „Isabelita" intenționează — după ziarul citat — să demonstreze ponderea forțelor peroniste în viața politică a țării în legătură cu alegerile din 1973.

Scrisoare

O inițiativă fără precedent la Taipe : douăzeci și trei de asociații studențești au semnat o scrisoare, publicată la 8 decembrie de un mare cotidian din Taiwan, prin care încearcă să ia atitudine față de politica regimului ciankaișist. „Ne-am trezit din somnul ultimilor douăzeci de ani" — se constată, printre altele, în scrisoare.

EROARE DIPLOMATICĂ ?

Aceasta este în orice caz aprecierea presei britanice în legătură cu faptul că pe noile bancnote de 5 lire figurează portretul ducelui de Wellington, idee socotită inoportună în ajunul intrării Angliei în Piața comună. Se subliniază de asemenea că Newton sau Shakespeare ar fi fost mult mai îndreptățiți la această cinste decît Wellington, personaj cunoscut pentru militarismul său abtuz și pentru disprețul aristocratic față de soldații de rînd

Burgos

Pentru a marca trecerea unui an de la răsunătorul proces intentat în 1970 la Burgos împotriva a șaisprezece militanți basci, toți deținuții de origine bască din închisorile spaniole au declarat o grevă a foamei.

Intenție

Premierul iordanian Ahmed Lawzi, care la 28 noiembrie i-a urmat lui Wasfi Tall, asasinat la Cairo, ar intenționa să viziteze într-un viitor foarte apropiat unele capitale arabe — scrie săptămînalul „Al Sahafi".

Covor

Prezentat la o licitație londoneză la prețul de 100 000 lire sterline, „Sultanabad", cel mai mare și mai frumos covor din cele 22 comandate în Iran în 1937 de către Hitler, avînd o lungime de 16 m și o lățime de 7 m și cîntărind o jumătate de tonă, n-a găsit nici un cumpărător. Va fi probabil trimis în Statele Unite unde — scrie „Jeune Afrique" — se va găsi poate un amator de suveniruri istorice...

Imn

Ca urmare a schimbării (27 octombrie) numelui Republicii Congo — Kinshasa în Republica Zair, a fost adoptat și noul imn al țării. A fost cîntat pentru prima oară la 8 decembrie de către membrii Biroului Politic al M.N.R. (Mișcarea Națională a Revoluției), la o reuniune prezidată de șeful statului, generalul Mobutu.

Procesul...

...intentat militantei de culoare Angela Davis urmează să înceapă la 31 ianuarie în orașul californian San José.

Bază

Informația publicată recent de „New York Times", potrivit căreia Lisabona și Washingtonul urmează să semneze un nou acord pe cinci ani prevăzînd utilizarea de către armata americană a bazei aeriene din Azore, nu a fost confirmată oficial în capitala Portugaliei. Dar — scrie „Le Monde" — ea pare sigură, dat fiind faptul că președintele Nixon a ales insula Terceira (din Azore) pentru a-l întîlni pe președintele Pompidou.

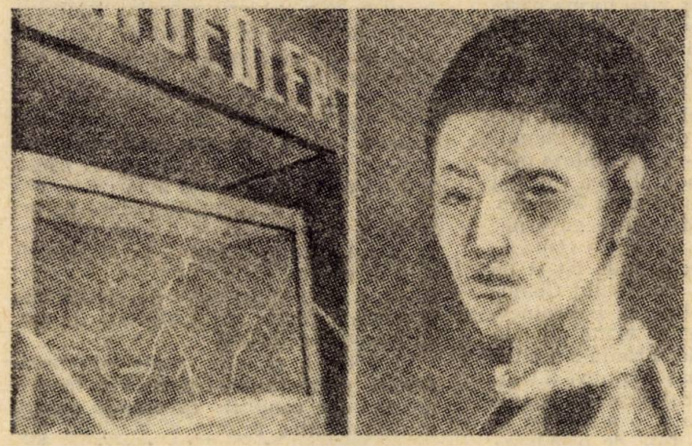

FURAT...

...în plin centrul Parisului, din vitrina unei galerii de artă de pe Faubourg Saint Honoré, tabloul lui Picasso intitulat „Cap de arlechin" este prea faimos ca să poată fi vindut în liniște. Experții susțin că hoții vor căuta mai curînd să intre în tratative cu societatea unde a fost asigurat. Ceea ce a frapat cu prilejul acestui furt a fost îndrăzneala făptașilor : ei au operat într-un cartier foarte supravegheat, la numai cîteva sute de metri de Palatul Elysée

Rubrică realizată de Rodica DUMITRESCU

ÎNTÎLNIREA DIN AZORE

(După **Le Monde**)

Atunci cînd s-a anunţat că, înainte de a pleca la Pekin şi la Moscova, preşedintele Statelor Unite se va întîlni cu preşedintele Franţei, o bună parte a presei pariziene a avut o reacţie de orgoliu satisfăcut. „Voiajul în Azore, o evidentă dovadă de consideraţie din partea domnului Nixon, va confirma, la un an după moartea generalului de Gaulle, reintrarea Franţei în concertul celor Mari", scria, de pildă, „Le Monde". Timp de o zi sau două, proiectata întîlnire a fost comentată la Paris ca marcînd recunoaşterea unui rol special, preponderent, al Franţei în Europa occidentală. Curînd, însă, s-a văzut că preşedintele Georges Pompidou nu este singurul om de stat cu care Richard Nixon înţelege să se consulte în preajma întrevederilor la nivel înalt cu conducătorii R.P. Chineze şi ai Uniunii Sovietice : au fost programate schimburi de vederi cu toţi partenerii importanţi ai Statelor Unite.

Oricum, relaţiile franco-americane, sensibilizate de un trecut recent destul de frămîntat, fac obiectul unei preocupări speciale din partea Statelor Unite. Noua independenţă asumată de Franţa atunci cînd, pentru a îndepărta orice reziduu al hegemoniei postbelice a S.U.A., a mers pînă la retragerea din organismele militare integrate ale N.A.T.O., n-a fost acceptată cu plăcere la Washington. Fără a intra în amănuntele împrejurărilor care au determinat răcirea şi chiar încordarea relaţiilor dintre cele două ţări, vom aminti doar că preşedintele de Gaulle nu a făcut decît o singură vizită oficială în Statele Unite, în aprilie 1960, pe vremea cînd la Casa Albă se afla încă Dwight Eisenhower. După aceea, întrevederile la nivel înalt franco-americane au avut un caracter întîmplător : în mai 1960, preşedintele Eisenhower s-a deplasat la Paris pentru o conferinţă cvadripartită la nivel înalt care nu s-a mai ţinut, în vara anului 1961, John Kennedy a trecut prin Paris în drum spre Viena unde avea să aibă loc o întrevedere la nivel înalt americano-sovietică, dar peste doi ani, în vara anului 1963, cînd a vizitat mai multe capitale europene, preşedintele Kennedy n-a fost invitat şi la Paris, deşi făcuse o propunere în acest sens. Generalul de Gaulle a asistat, în 1963, la funeraliile lui John Kennedy — cînd avea să-l întîlnească pe preşedintele Johnson, o a doua întîlnire urmînd după patru ani, în aprilie 1967, prilejuită de o împrejurare asemănătoare, moartea fostului cancelar Adenauer. Johnson l-a invitat să vină şi în S.U.A., în iulie 1967, cînd era programată vizita sa oficială în Canada, dar preşedintele de Gaulle n-a dat curs acestei invitaţii.

Normalizarea a început abia în 1969, după instalarea preşedintelui Nixon : o vizită oficială la Paris, etapa cea mai lungă a turneului de consultări întreprins în Europa la preluarea mandatului său, căldul omagiu pe care l-a adus atunci preşedintelui de Gaulle, au pecetluit reînnoirea, pe o bază nouă, de la egal la egal, a relaţiilor dintre cele două ţări.

Preşedintele Nixon l-a invitat pe de Gaulle să-i întoarcă vizita, dar cel căruia i-a revenit această misiune a fost, în februarie 1970, preşedintele Georges Pompidou. (Pentru a încheia lista întîlnirilor cu prilejuri funebre să amintim că, în martie 1963, generalul de Gaulle a plecat la Washington, la funeraliile lui Dwight Eisenhower, iar în noiembrie 1970, preşedintele Nixon a venit la Paris pentru a participa la ultimul omagiu adus lui Charles de Gaulle).

Cordialitatea franco-americană avea să fie pusă iar la încercare în acest an, cînd măsurile unilaterale luate de Statele Unite au dat peste cap sistemul monetar interoccidental. Au urmat, după cum se ştie, iniţiative externe americane fără informarea prealabilă a partenerilor, evitarea consultării fiind considerată de unii dintre ei ca un afront. Actuala ofensivă diplomatică americană are în primul rînd un caracter reparator, ea urmărind refacerea unităţii occidentale, pe cît posibil din nou sub egidă americană. Care sînt perspectivele raporturilor cu Franţa? Pentru întîlnirea Nixon-Pompidou a fost ales un teren care nu ridica probleme de protocol, întrucît venind în Azorele portugheze niciunul dintre cei doi preşedinţi n-a făcut de fapt o vizită celuilalt. Dar pentru a ajunge în Azore, Georges Pompidou a parcurs cam o treime din drumul pe care l-ar fi făcut pînă la Washington. Cam aceasta, apreciază observatorii, este proporţional şi distanţa pe care a înţeles s-o parcurgă preşedintele Pompidou în întîmpinarea punctelor de vedere americane. Poziţia internaţională obţinută de cînd a încetat de a mai depinde, sub vreo formă oarecare, de Statele Unite, permite Franţei să discute în propriii ei termeni.

În materie de contacte diplomatice Est-Vest, de pildă, Franţa nu este în situaţia de a se bizui pe Statele Unite pentru a-i deschide drumul şi Pompidou nu avea de ce să-i încredinţeze preşedintelui Nixon mandatul de a vorbi şi în numele lui la Pekin sau la Moscova. Primind atît prima delegaţie guvernamentală chineză care a făcut o vizită oficială într-o ţară occidentală cît şi pe secretarul general al Partidului Comunist al Uniunii Sovietice, L. I. Brejnev, de asemenea, la prima sa vizită oficială într-o ţară occidentală, Franţa s-a situat cel puţin cu un pas înaintea S.U.A. pe calea contactelor Est-Vest. Ea manifestă, în acest domeniu, o atitudine la fel de realistă ca şi faţă de problema convocării unei conferinţe a securităţii europene. La recenta sesiune de la Bruxelles a Consiliului Atlantic, miniştrii de externe ai S.U.A. şi Franţei intraseră în divergenţă de opinii în privinţa pregătirilor în vederea conferinţei. Maurice Schumann arătase că ideea americană de a convoca o nouă sesiune a Consiliului Atlantic înainte de orice altă acţiune pe linia organizării conferinţei general-europene trădează o supărătoare înclinare spre politica de bloc. Atît în problemele europene cît şi în orice alt domeniu, Franţa consideră depăşite discuţiile de la bloc la bloc. Atitudinea ei faţă de problema reducerii forţelor armate staţionate pe continentul european decurge din acelaşi principiu. Întîlnirea din Azore nu era de natură să prilejuiască decît un schimb politicos, formal, de opinii, în această privinţă, nu vreo schimbare de poziţie.

Ca atare, problemele politice generale, şi de asemenea problemele zonelor conflictuale — frontiera indo-pakistaneză, Orientul Apropiat, Indochina — au ocupat un loc relativ restrîns în consultările americano-franceze. Pe primul plan şi în trei conferinţe paralele — cea a preşedinţilor, cea a miniştrilor de externe şi cea a miniştrilor de finanţe — s-a situat dezbaterea crizei monetare interoccidentale.

Franţa este singura ţară vest-europeană care, după 15 august, a refuzat să accepte pentru moneda ei naţională, francul, un curs fluctuant în raport cu dolarul. În timp ce toţi partenerii occidentali ai S.U.A. precum şi Japonia, urmînd exemplul oferit de R.F.G. încă de la 10 mai, au permis fluctuaţia mai mult sau mai puţin liberă a monedei lor pentru a oferi dolarului american condiţiile de joc liber urmărite prin măsurile de la 15 august, guvernul francez şi-a anunţat cu oarecare solemnitate la 18 august „ataşamentul faţă de principiul parităţilor fixe". Fără a intra în detaliile politicii monetare franceze, vom reaminti doar că, din punct de vedere comercial, ea a adus exportatorilor francezi un avantaj egal cu cel obţinut de exportatorii americani ca urmare a scăderii cursului dolarului.

Din acest punct de vedere, Franţa a ştiut aşadar să-şi asigure o situaţie mai puţin critică decît alţii. Nici suprataxa de zece la sută asupra importurilor americane nu a dezavantajat-o în aceeaşi măsură ca pe japonezi, canadieni sau vest-germani care, vînzînd mari cantităţi de mărfuri pe piaţa americană, riscă să-şi vadă exporturile reduse ca urmare a urcării forţate a preţurilor lor în S.U.A. Franţa exportă în Statele Unite în special articole de lux — vinuri scumpe, parfumuri etc. — şi desfacerea acestora e foarte puţin afectată de modificarea preţurilor.

În această situaţie, principala preocupare a guvernului francez este menţinerea unor condiţii favorabile pentru comerţul între Franţa şi celelalte ţări vest-europene, în special R.F.G. şi împiedicarea oricărei reforme monetare care ar dezavantaja Franţa. La reuniunea din Azore, francezii au venit însă şi ca mandatari ai Pieţei comune. Întîmplarea a făcut ca această reuniune să se situeze între foarte recenta conferinţă de la Roma a „celor zece" miniştri de finanţe şi apropiata lor reîntîlnire de la Washington. Americanii

au venit în Azore ferm decişi să obţină condiţionarea negocierii monetare de o negociere simultană asupra schimburilor comerciale. Din punctul lor de vedere, orice realiniere a paritaţilor monetare, incluzînd, aşa cum se preconizaşe la Bruxelles, o devalorizare a dolarului ar fi ineficientă dacă nu s-ar găsi totodată o soluţie pentru deficitul balanţei comerciale şi al balanţei de plăţi americane.

Maurice Schumann a declarat însă că Piaţa comună acceptă să ducă tratative comerciale cu Statele Unite numai cu respectarea următoarelor condiţii : 1) orice concesie de-o parte să determine o concesie absolut analogă de cealaltă parte ; 2) nici un eventual acord comercial nu va intra în vigoare decît după ce Congresul american va fi ratificat eventualele aranjamente monetare.

De fapt, americanii şi vest-europenii se acuză reciproc de protecţionism.

Discuţiile au fost foarte strînse. După prima zi, miniştrii de finanţe ai celor două ţări au făcut presei declaraţii din care reieşea că este foarte greu să se ajungă la o înţelegere. „Dacă nu vom putea rezolva diferendul într-un răstimp rezonabil, cred că ar trebui să cădem de acord asupra faptului că nu putem cădea de acord", spusese John Connally. Cu toate acestea marţi, în timp ce ziarele din Franţa şi din S.U.A. pregăteau opinia publică pentru un eşec al tratativelor, la Angra do Heroismo — aşa se numeşte orăşelul din Azore în care s-au desfăşurat — cei doi preşedinţi au dat publicităţii o declaraţie comună (redactarea ei nu fusese prevăzută în programul întîlnirii) anunţînd că s-au înţeles asupra „măsurilor necesare pentru a se ajunge cît mai curînd posibil la reglementarea problemelor urgente ale sistemului monetar internaţional". Este vorba despre „realinierea rapidă a ratelor de schimb prin devalorizarea dolarului şi prin revalorizarea altor monede". Nu se precizează nici cu cît va fi devalorizat dolarul, nici dacă francul francez va face parte dintre mônedele urmînd a fi revalorizate. (Reamintim că paritatea dolarului rămăsese neschimbată de la 31 ianuarie 1934, cînd preşedintele S.U.A. a fixat la 35 de dolari valoarea unei uncii de aur fin. Aceasta reprezenta o devalorizare cu 41 la sută în raport cu valoarea iniţială a dolarului, fixată în aprilie 1792. La 15 august 1971, preşedintele Nixon a suspendat convertibilitatea dolarului în aur sau în alte instrumente valutare).

Problema — de foarte mare importanţă — a cifrelor va fi dezbătută, desigur, la sfîrşitul săptămînii de cei zece miniştri de finanţe, care se vor întruni la Washington. Specialiştii cred că dolarul ar putea să fie devalorizat cu circa şapte la sută.

În continuare, declaraţia comună specifică „pregătirea de către Franţa, împreună cu guvernele celorlalte ţări membre ale Comunităţii economice europene, a unui mandat care va permite iniţierea imediată a unor negocieri cu S.U.A. pentru reglementarea problemelor în suspensie pe termen scurt şi pentru stabilirea unei ordini de zi pentru examinarea problemelor fundamentale în domeniul comerţului".

Atît preşedintele Nixon cît şi preşedintele Pompidou au ţinut să declare, înainte de a se despărţi, că tratativele au fost „foarte constructive" şi „pe deplin încununate de succes".

Totuşi, termenii de o voită ambiguitate ai declaraţiei vor da loc la tot felul de speculaţii. Rămîne de văzut dacă şi cît de repede acordul de principiu va fi urmat de acorduri concrete.

Felicia ANTIP

SESIUNEA N.A.T.O.

CONFRUNTĂRI ŞI SEMNE DE ÎNTREBARE

De la trimisul nostru la Bruxelles

Desfăşurată timp de două zile (9—10 decembrie) la Evere, lîngă Bruxelles, tradiţionala sesiune de iarnă a Consiliului N.A.T.O. — la care au participat miniştrii de externe şi miniştrii apărării ai ţărilor membre — şi-a încheiat vineri lucrările, prin adoptarea şi publicarea unui amplu comunicat final, referindu-se deopotrivă la probleme politice şi la probleme militare.

Dezbaterile actualei sesiuni s-au făcut de la început ecoul serioasei îngrijorări pe care o provoacă ţărilor membre divergenţele economice şi financiare existente între S.U.A. şi partenerii săi occidentali. Reflectînd această stare de spirit, în declaraţia preliminară făcută presei la 7 decembrie, secretarul general al N.A.T.O., Joseph Luns, spunea, printre altele : „...Aş vrea să vă atrag atenţia asupra problemelor economice şi comerciale de care se lovesc ţările membre şi care, dacă rămîn fără soluţie, riscă să dea o lovitură... Alianţei". Afirmaţiile liniştitoare ale secretarului de stat american, William Rogers, făcute în cadrul conferinţei de presă din 10 decembrie, — în care a calificat drept nefundată dramatizarea actualei evoluţii a relaţiilor economice şi financiare interoccidentale — n-au fost de natură — nici chiar corelate cu ştirea organizării încă în această săptămînă, la Washington, a unei importante reuniuni consacrate acestei probleme — să înlăture temerile şi nemulţumirile reluate ca un laitmotiv în aproape toate cuvîntările miniştrilor prezenţi la sesiune. Comentînd declaraţiile lui William Rogers în această chestiune, cotidianul francez „Le Figaro" nota printre altele : „În ceea ce priveşte Europa, dl Rogers a afirmat că construcţia economică şi unitatea sa rămîn punctul central al preocupărilor Statelor Unite şi că măsurile monetare pe care le-au luat nu schimbă cu nimic dorinţa lor de a sprijini efortul european. Se vede că secretarul de stat nu ezită să cultive contradicţia". Dar asta o dovedeşte mai mult încă comunicatul care, în ciuda unui ton edulcorat, traduce nu numai o acută preocupare în această direcţie, ci, mai mult, o vie şi veritabilă îngrijorare. „Miniştrii — se spune în text — au recunoscut efectele pe care persistenţa dificultăţilor în materie comercială şi financiară riscă să le aibă, între altele, asupra situaţiei Alianţei... Miniştrii au hotărît să menţină această chestiune în studiu".

O pondere importantă în dezbateri au avut-o problemele securităţii europene, lucru de altfel uşor de constatat şi prin largul spaţiu pe care li-l acordă comunicatul. Este evident că şi de această dată N.A.T.O. nu a putut face abstracţie de evoluţia general-europeană al cărui moment politic actual, puternic marcat de importante dezvoltări pozitive, de creşterea curentului de opinie în favoarea destinderii şi a întăririi securităţii pe continentul nostru, a depăşirii actualei diviziri a Europei în blocuri militare şi a realizării unor măsuri practice de dezarmare, este pregnant caracterizat de intensificarea contactelor la cele mai diferite niveluri, de lărgirea neîntreruptă a relaţiilor economice, ştiinţifice, tehnice, culturale etc. între ţările europene, fără deosebire de orînduire socială.

Din largul dosar al problemelor securităţii europene, Conferinţa general-europeană pentru securitate şi cooperare, care se bucură în prezent de o largă adeziune în rîndurile opiniei publice de pe continent, întrunind acordul principial al imensei majorităţi a ţărilor europene, a constituit aspectul care a concentrat în mod special atenţia celor prezenţi la sesiune.

Observatorii prezenţi în aceste zile în capitala belgiană au remarcat, pe bună dreptate, că documentul final al sesiunii — de o ambiguitate premeditată în paragrafele destinate acestei chestiuni — este departe de a reflecta fidel opiniile exprimate în cadrul sesiunii. „Unitatea poziţiilor" în problema pregătirii Conferinţei general-europene pentru securitate şi cooperare — pe care comunicatul încearcă s-o acrediteze — nu a existat în realitate, atitudinile miniştrilor de externe prezenţi la sesiune înscriindu-se într-un larg evantai, în care se pot circumscrie totuşi două opinii dominante.

În timp ce unele state şi, în primul rînd, S.U.A. au îndemnat la o atitudine de prudenţă şi expectativă, condiţionînd angajarea convorbirilor multilaterale dedicate pregătirii Conferinţei general-europene pentru securitate şi cooperare, de semnarea protocolului final privind intrarea în vigoare a Acordului cvadripartit asupra Berlinului occidental, Franţa, Belgia, statele nordice au sprijinit ferm ideea trecerii imediate la etapa pregătirii concrete a Conferinţei, repudiind teza condiţionării convorbirilor. Subscriind necesităţii de a se inaugura de îndată etapa convorbirilor multilaterale, ministrul de externe francez, Maurice Schumann, declara următoarele : „Să luăm iniţiativa, Conferinţa va contribui la progresul destinderii... Există o dinamică a destinderii. Nu trebuie să ne temem... Dv. aţi acceptat această conferinţă ; în cazul acesta nu vă lăsaţi acuzaţi de a fi făcut-o contra inimii sau de a fi tergiversat lucrurile". Ministrul francez şi-a reafirmat

de altfel opoziția și față de unele intenții americane trădînd optica unei politici de la bloc la bloc.

Existența unor asemenea poziții divergente a făcut dificilă elaborarea comunicatului, în special a părții referitoare la pregătirea Conferinței paneuropene pentru securitate și cooperare. Bine informat asupra acestora, „International Herald Tribune" observa cu părere de rău, dar în același timp malițios, că „aliații vor fi capabili să tîrpească cîteva din divergențele lor, deși nu aceasta era rațiunea actualei sesiuni".

Situația creată în cadrul Consiliului a impus Statelor Unite acceptarea unei formule de compromis, avînd la bază o propunere a ministrului de externe belgian Pierre Harmel. S-a recurs la formulări mai neclare care s-au vrut — fără a fi însă — satisfăcătoare pentru toți cei prezenți la sesiune.

Afirmînd că „miniștrii au luat notă de invitația guvernului Finlandei vizînd ca șefii de misiune să procedeze la conversații multilaterale..., că guvernele sînt favorabile acestei inițiative și că ele vor rămîne în legătură cu guvernul finlandez pentru a se consulta cu ele asupra acestui subiect", comunicatul final leagă în continuare — de astă dată într-o manieră **implicită**, ceea ce îl diferențiază de acela al reuniunii de la Lisabona, unde aceasta s-a făcut **explicit** — angajarea convorbirilor multilaterale de „încheierea favorabilă" a negocierilor privind Berlinul occidental. În imposibilitatea de a-și impune — față de puternica opoziție a S.U.A. — opinia privind trecerea imediată la faza pregătirilor multilaterale — Franța, Belgia, statele nordice găsesc o minoră satisfacție în acea parte a comunicatului în care se specifică că „ei (miniștrii — n.n.) își propun să intensifice pregătirile lor și contactele lor bilaterale cu celelalte părți interesate". Făcîndu-se deopotrivă ecoul nemulțumirii acestor delegații, în special a aceleia a Franței, dar și a „satisfacției" de a fi obținut totuși ceva prin formula de compromis adoptată, în confruntarea puternică cu Statele Unite, „Le Figaro" scria după sfîrșitul sesiunii : „Astfel ia sfîrșit această sesiune a Alianței atlantice, care a fost poate una din cele mai agitate. În cercurile delegației franceze este plăcut să se constate că rezultatul la care s-a ajuns în final asupra principalului subiect care a fost discutat, arată că Statele Unite nu se mai pot impune complet în cadrul Alianței".

Dacă, pro forma, comunicatul final de la Bruxelles sugerează un pas înainte, el nu dă însă răspunsul așteptat de opinia publică europeană, convorbirile multilaterale, ca realitate efectivă, rămînînd pentru membrii N.A.T.O. în ansamblul lor, deși nu pentru fiecare în parte, mai mult „posibile" decît „probabile". Speranța că N.A.T.O. va elabora un răspuns favorabil propunerilor formulate în Comunicatul Consfătuirii din 30 noiembrie—1 decembrie a miniștrilor afacerilor externe ai statelor participante la Tratatul de la Varșovia, speranță semnificativ sintetizată aici, cu cîteva zile în urmă, de titluri ca „Alianța atlantică : de la Evere la Helsinki ?", sau „La Helsinki în 1972 ? miniștrii N.A.T.O. trebuie să răspundă la această întrebare", sub care ziare ca „Le Soir" și „La Libre Belgique" și-au publicat comentariile, nu a fost împlinită. Lipsa unui răspuns afirmativ, categoric, lasă impresia unei încercări de temporizare, de tergiversare mai bine zis a lucrurilor ceea ce, în mod cert, nu

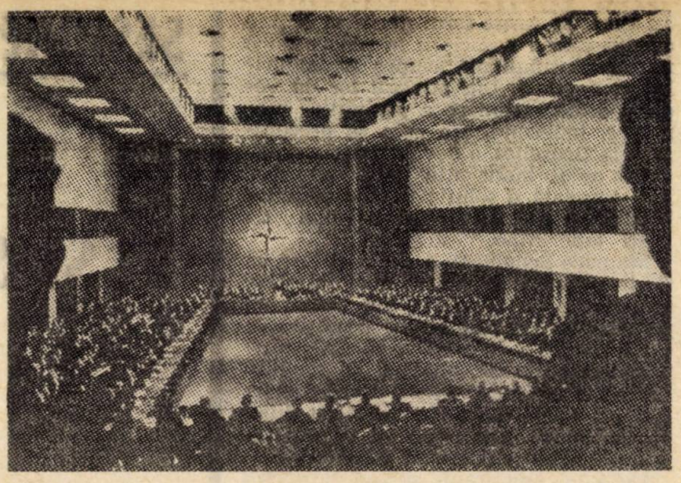

O reuniune a Consiliului N.A.T.O.

vine în întîmpinarea largului curent de opinie, favorabil convocării cît mai grabnice a Conferinței pentru securitate și cooperare a tuturor statelor continentului.

Nemulțumirea față de anchilozarea N.A.T.O. a răzbătut destul de des în aceste zile în presă, fiind exprimată, de asemenea, de numeroși specialiști, observatori și ziariști cu care am luat contact în capitala Belgiei. „Le Soir" remarca astfel că : „În alți termeni ne găsim (N.A.T.O. — n.n.) aproximativ la același punct ca și înainte de întîlnirea celor 15 miniștri pentru afacerile externe ai Alianței". Încriminînd în mod clar presiunile pe care S.U.A. le-au făcut de data aceasta asupra celorlalți membri ai organizației, în sensul adoptării unei hotărîri apropiate de punctul de vedere american, ziarul continuă : „Se poate oare reproșa Alianței atlantice academismul dezbaterilor sale ? Aceasta nu este, la urma urmelor, greșeala sa, dacă veritabilele decizii, chiar acelea care privesc dialogul între Estul și Vestul Europei, sînt luate altundeva".

La capitolul politic, sesiunea a mai abordat sau pur și simplu evocat și alte probleme : reducerea reciprocă și echilibrată a forțelor în Europa (M.B.F.R.), negocierile sovieto-americane privind limitarea armamentelor strategice (S.A.L.T.), conflictul indo-pakistanez.

Spuneam de la început că un loc aparte, însemnat, îl ocupă în Comunicat problemele militare.

Constant cu sine însuși, de data aceasta concret și fără echivocuri, N.A.T.O. declară că eforturile „depuse pentru a se dota cu o capacitate de apărare suficientă și căutarea destinderii nu sînt incompatibile, ci complimentare, o apărare suficientă și credibilă fiind corolarul indispensabil al unor negocieri realiste asupra securității și cooperării în Europa".

Această „filozofie politică", una din constantele Pactului Nord Atlantic, în flagrant divorț cu rațiunea și cu experiența istorică deoarece pacea, securitatea și cooperarea nu au cîștigat nimic și niciodată pe calea cursei înarmărilor, a marcat în mod categoric obiectivele și rezultatele la care au ajuns diferitele organisme militare ale N.A.T.O.,. care și-au ținut reuniunile proprii înaintea sesiunii Consiliului.

Documentele adoptate menționează, așa cum face Comunicatul reuniunii ministeriale a Eurogrupului — ale cărei concluzii au fost reluate în Comunicatul final al Sesiunii Consiliului N.A.T.O. — că „în 1972 ca și în 1971, aproape toate țările membre vor spori de o manieră apreciabilă bugetele lor pentru apărare. La prețurile curente, creșterea totală prevăzută pentru 1972 este net superioară unui miliard de dolari, fără a considera creditele suplimentare care vor fi probabil deschise pentru a face față noilor creșteri de prețuri". Această tendință a caracterizat constant preocupările militare ale N.A.T.O. Statistica oficială a Pactului Nord Atlantic pentru anii 1949—1971 evidențiază că dacă în 1949 totalul cheltuielilor efective însuma 18 700 milioane dolari, din care 4 825 milioane dolari țările europene membre ale N.A.T.O. și 13 875 S.U.A. și Canada, în 1970 acest total s-a cifrat la 104 286 milioane dolari, din care 24 553 milioane dolari revin țărilor europene ale N.A.T.O. și 79 733 milioane dolari S.U.A. și Canadei. Pentru 1971, totalul cheltuielilor efective ale N.A.T.O. s-ar cifra la 106 420 milioane dolari.

Compararea cifrelor permite constatarea că în această perioadă țările membre ale N.A.T.O. și-au sporit de aproape șase ori aceste cheltuieli, în prezent Pactului Nord Atlantic revenindu-i mai mult de jumătate din totalul sumelor alocate în lume pentru înarmare.

Nu s-ar putea trece, de asemenea, cu vederea că în acest program țările vest-europene membre au avut de suportat — în primul rînd ca urmare a politicii de presiuni exercitate de S.U.A. — și vor avea de făcut față unor mereu mai grele sarcini financiare și în viitor. Că este așa, o dovedesc „asigurările" formulate la sesiune de William Rogers și Melvin Laird, privind prezența trupelor americane în Europa la același contingent ca și în prezent, cel puțin pînă în anul 1973, dar și insistențele deosebite ale S.U.A. ca țările membre ale Alianței să preia o parte mai mare din cheltuielile N.A.T.O. Această situație, se apreciază în cercurile observatorilor, conturează perspective certe de noi divergențe, de accentuare a dificultăților economice și financiare ale țărilor occidentale, deosebit de grave și în prezent.

Am părăsit Evere-ul seara tîrziu. În fața clădirilor cenușii, scunde, rigide — evocînd mai mult o cazemată, înconjurate pe un larg spațiu de garduri solide de beton, fier și sîrmă ghimpată, luminate obsesiv cu proiectoare — am realizat, pentru a cîta oară în aceste zile, cît de anacronic este acest N.A.T.O., cît de ireconciliabilă este existența acestui bloc militar cu interesele veritabile ale popoarelor, mai mult ca oricînd angajate astăzi într-o acțiune dinamică, pentru afirmarea și împlinirea aspirațiilor lor vitale de pace, securitate, cooperare și progres.

George G. POTRA

Bruxelles, decembrie

PE ȘANTIERELE BULGARIEI

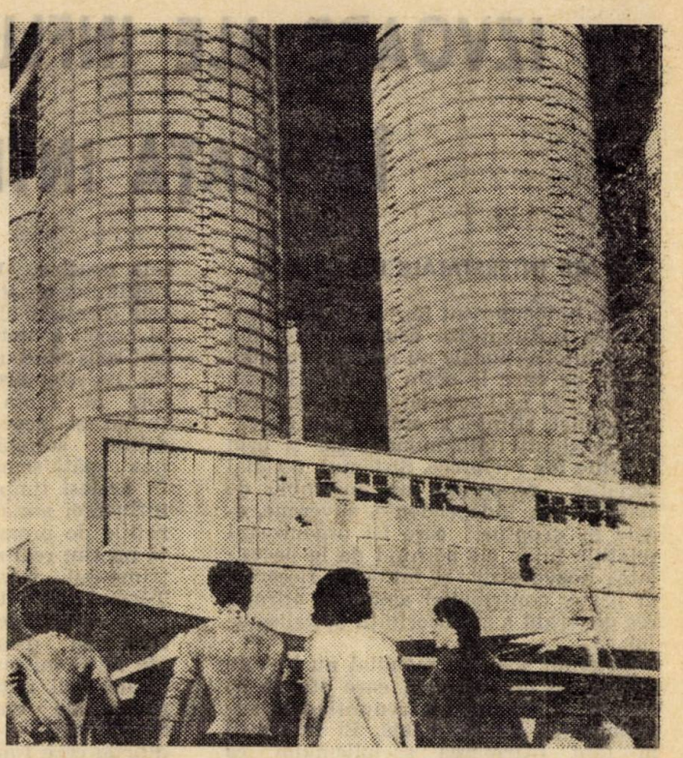

Siluete industriale la Devnia

Aproape nu există așezare bulgară în care să nu se împreuneze, în aceeași matcă, un filon strecurat din vremurile vechi — însoțit de speranțele și virtuțile acestui popor — și pecetea noului, a anilor de construcție socialistă. Între colinele tăcute de lîngă Plevna ; pe Veliko Tîrnovo, orașul care se cațără pe culmea oglindită în apele adînci ale Yantrei, mușcînd, cu profunde sinuozități, din pămîntul care a cunoscut întreaga istorie a Bulgariei; alături de grădinile înflorite de lîngă Stara Zagora și în acest oraș reclădit din temelii; la Plovdiv — așezare cu cincisprezece nume, înălțată pe șapte coline ; sau la Sofia, mai ales la Sofia cea dintre munți, a cărei populație și întindere s-au dublat și triplat în ultimele decenii — pretutindeni se construiește. Și dacă, sosit întîia oară pe meleagurile Bulgariei, vei face un salt în extremitatea cealaltă a țării, spre murmurul mării, la Burgas și Varna, stăruind clipe mai multe și în satele în mare parte reconstruite, vei avea, în linii mari, imaginea vastului șantier care e astăzi Bulgaria.

Atenția cu care s-a urmărit dezvoltarea țării este vizibilă în realizările diferitelor ramuri ale economiei : energetică, metalurgie, construcții de mașini, industrie chimică, agricultură. Cîteva „flash"-uri sînt suficiente : Ihtiman — se construiește cea mai mare întreprindere siderurgică din Bulgaria; Kremikovți — marele combinat va produce în următorii trei ani trei milioane tone de oțel; Kozlodui — centrală atomo-electrică...

Dimităr Enikiev, consilier la Ministerul construcțiilor de mașini, ne-a vorbit despre unele din preocupările în această direcție. „Este poate bine să începem cu începutul ; după război, economia bulgară era primitivă. Să depășim, însă, acest început și să ajungem la un moment esențial : anul 1956, an în care plenara din aprilie a C.C. al P.C.B. a dat un curs nou dezvoltării economiei. De atunci a început dezvoltarea rapidă a construcțiilor de mașini, deoarece, așa cum se știe, acest domeniu formează baza progresului tehnic, factorul care transformă țara și oamenii, care influențează structura socială, care determină creșterea posibilităților de export. Urmarea marilor investiții efectuate, întreprinderi constructoare de mașini au apărut în toată țara, noi sau reconstruite pe deplin. În anii 1969-1970 s-au pus bazele trecerii către o folosire intensivă a potențialului existent. În cele aproximativ 15 subramuri se construiesc autocare, mașini de așchiere, strunguri, nave, tehnică de calcul, mașini hidraulice, elemente electronice etc. Construim nave de mare tonaj — în luna septembrie a fost terminată o navă de 23 500 tone și tindem către nave de 30 000 tone. În noul cincinal, în care se va păstra același ritm de dezvoltare, producția va spori de 2,2 ori. Tehnica de calcul, elementele electronice vor ajunge să reprezinte aproximativ 43 la sută din întregul volum al ramurii, deoarece dorim ca electronica noastră să se dezvolte în ritmuri rapide. Încă din perioada anterioară s-au pus bazele unor institute de cercetări în domeniul construcțiilor de mașini, pentru a asigura progresul continuu în această ramură. Au fost dezvoltate aproximativ o sută de institute de acest fel, în care se elaborează noi tehnici. Un ultim exemplu este grăitor pentru dezvoltarea acestei ramuri a economiei — Bulgaria a exportat pînă acum peste 300 de uzine întregi".

Am vizitat complexul chimic de la Devnia. 15 minute cu mașina, 35-40 km depărtare de Varna, în interiorul țării, alături de lacul Beloslav — și călătorul e înconjurat din toate părțile de munți mărunți și coline, între care o pădure de macarale, coșuri fumegînde, clădiri mai vechi și mai noi, rezervoare, mașini alergînd dintr-o latură în cealaltă, sînt însemnul a ceea ce mulți denumesc „obiectivul nr. 1 al cincinalului". Ca oriunde în lungul coastei, în urmă cu milenii, grecii și mai apoi romanii au înălțat aici, la adăpostul colinelor calcaroase, o așezare numită Marțianopol, trecută prin vremuri fără vreo mărturie istorică mai de seamă. La sfîrșitul ultimului război, Devnia era încă un orășel cu numai 30 de mori, o fabrică de sare de lămîie și cîteva ateliere de preparare a uleiului. În total 500 de muncitori.

Dezvoltarea a început după 1950. Mai întîi s-a construit complexul de sodă caustică „Karl Marx" prin folosirea resurselor bogat existente : calcar, apă sărată, izvoare cu un debit de pînă la 9 000 litri pe secundă. Au urmat fabrica de ciment, fabrica de zahăr, centrala termică, o uzină pentru reparații chimice, o uzină de materiale de construcție; de curînd au intrat în funcțiune o uzină de borax, o uzină care produce P.V.C.

Au început și construcțiile pentru cel mai important complex chimic din Bulgaria : volumul de investiții depășește un miliard de leva, din care numai pentru construcții sînt prevăzute peste 300 de mii de leva. Combinatul pentru îngrășăminte chimice va fi, în 1974, cînd construcția va fi încheiată, cel mai mare din Europa și al treilea din lume — furnizînd între 800 000 și un milion tone anual. Un alt obiectiv : noul complex pentru sodă caustică, a cărui predare e prevăzută pentru anul 1973 și care, împreună cu combinatul „Karl Marx", va produce în 1975 1,2 milioane tone de sodă. Se va lărgi concomitent termocentrala Devnia în așa fel încît, în 1973, va deveni cea mai mare centrală de aburi din Bulgaria.

Construcțiile Devniei nu se opresc la cele amintite. Aici va fi construit portul Varna-vest, navele maritime se vor încărca direct din rezervoarele Devniei. A fost conceput un nou canal care, legînd marea de lacurile Varna și Beloslav, va ajunge la uzinele producătoare. La sfîrșitul primei etape (1975), 28 de nave vor putea acosta la Devnia. În etapele următoare va fi construit un al doilea canal Varna-mare, cu un pod suspendat de 7 km lungime. În sfîrșit, se prevede și realizarea unei legături Varna-Devnia-Ruse.

Transformările, firește, n-au întîrziat. Orașul cu cîteva mori nu mai există. Astăzi la Devnia lucrează 19 000 de oameni, din care cea mai mare parte tineri. Devnia este, de altfel, șantier național al tineretului, care lucrează cu mare abnegație aici, ca oriunde în țară. Le simțeam prezența în oricare parte și-i imaginam mîndri mereu de pădurea de uzine ascunsă între coline, apărută pe acest pămînt prin munca lor.

Stelian TURLEA

IZVOARE ALE INFLUENȚEI SOCIALISMULUI ÎN VIAȚA INTERNAȚIONALĂ (II)

RELAȚII INTERSTATALE DE TIP NOU

Este binecunoscut faptul că țările socialiste influențează asupra evoluției vieții internaționale nu numai prin succesele pe care le obțin pe plan intern, în făurirea noii societăți, în dezvoltarea economiei, științei și culturii, în ridicarea productivității muncii, dar și prin **relațiile lor reciproce.** Sistemul mondial socialist reprezintă un ansamblu de state libere, independente, suverane, egale în drepturi care își organizează relațiile între ele pornind de la necesitatea dezvoltării și înfloririi fiecăreia în parte, contribuind astfel la afirmarea generală a superiorității socialismului.

Sistemul socialist mondial nu trebuie înțeles ca un bloc în care statele se contopesc într-un tot, renunțînd la suveranitatea lor națională. El înseamnă în fapt afirmarea socialismului ca orînduire victorioasă în mai multe state independente, care se dezvoltă de sine stătător și care își organizează relațiile reciproce pe principiile marxism-leninismului și internaționalismului proletar. Caracterul principial nou, **de clasă,** al relațiilor socialiste interstatale rezidă în faptul că aceste relații constituie o proiectare pe plan internațional a noilor raporturi sociale din cadrul intern al țărilor socialiste.

Principiile marxist-leniniste care stau la baza relațiilor dintre țările socialiste au o determinare **obiectivă,** izvorîtă din însăși natura socialismului, din existența unor state independente și suverane, din interesele majore ale dezvoltării socialismului în fiecare țară și ale întăririi sistemului mondial socialist în întregul său. Aceste principii, ale internaționalismului socialist au la temelia lor deplina egalitate în drepturi, respectul independenței și suveranității naționale, neamestecul în treburile interne, întrajutorarea și avantajul reciproc. Prin urmare, nu poate fi vorba de stabilirea unor gradații, a unor criterii de respectare diferențiată a lor. Asemenea principii numai considerate împreună formează baza reală a unității de nezdruncinat a țărilor socialiste ; orice încercare de a neglija, de a subaprecia o latură sau alta, unul sau altul dintre principiile enunțate ar aduce profunde prejudicii, ar diminua influența socialismului.

Înțelegerea și soluționarea justă a raportului național-internațional în construcția socialistă constituie o problemă de mare actualitate și de mare însemnătate teoretică și practic-politică, pentru dezvoltarea fiecărei țări socialiste, cît și pentru influența internațională a sistemului socialist în ansamblu.

Studierea marxist-leninistă a dezvoltării societății contemporane dovedește că națiunea — categorie de o deosebită importanță a materialismului istoric — își păstrează deplina valabilitate în zilele noastre. Lupta pentru afirmarea națiunilor constituie una din componentele esențiale ale tabloului social-politic al epocii contemporane, mărturie în acest sens stînd uriașele mișcări mondiale de redeșteptare națională a popoarelor, în lupta împotriva colonialismului și neocolonialismului. În condițiile societății socialiste națiunea capătă semnificații noi, constituind, în același timp, un puternic pilon al influenței socialismului în lume. Aspirațiile de progres ale națiunii socialiste nu sînt realizate pe seama sau în detrimentul intereselor altor națiuni. Tocmai dezvoltarea liberă și suverană — proprie națiunii socialiste — face să dispară bazele obiective ale antagonismului între națiuni, ale alimentării naționalismului și șovinismului, ale tendințelor de hegemonie. Socialismul — spre deosebire de orînduirile care l-au precedat — oferă premisele pentru îmbinarea organică a intereselor naționale cu interesele internaționale ale popoarelor. **„Internaționalismul socialist** — arăta tovarășul Nicolae Ceaușescu — **nu presupune sacrificarea sau lezarea intereselor naționale, ci, dimpotrivă, afirmarea deplină a acestora; tot astfel grija față de interesele propriului popor nu înseamnă ignorarea cerințelor internaționalismului, ci presupune dezvoltarea solidarității internaționale (...) Socialismul, realizînd idealurile de dreptate socială, are totodată menirea să asigure întărirea și dezvoltarea națiunii — care va dăinui încă multă vreme și va juca un rol deosebit de important în evoluția istorică a societății, în progresul material și spiritual al popoarelor, în lupta pentru victoria socialismului și comunismului".**

Partidul Comunist Român și-a adus și își aduce contribuția la clarificarea acestor probleme, la elaborarea principiilor relațiilor internaționale dintre țările socialiste, la promovarea între acestea a unor raporturi care să asigure îmbinarea optimă a sarcinilor naționale cu cele internaționale, dezvoltarea liberă, nestînjenită a fiecărei națiuni socialiste, înfăptuirea unei reale unități a țărilor socialiste, unitate menită să acționeze ca un puternic factor de afirmare a superiorității noii orînduiri.

În condițiile epocii contemporane, ale proceselor revoluționare adînci pe care le cunoaște omenirea, întărirea colaborării și unității dintre țările socialiste are o importanță internațională de prim ordin, servind drept prototip de raporturi interstatale de tip nou, bazate pe înțelegere, încredere și respect reciproc, pe armonie și solidaritate, pe îmbinarea strînsă a intereselor fiecărui popor cu interesele celor ce muncesc din întreaga lume.

Sprijinirea activă a procesului normalizării relațiilor dintre toate țările socialiste, desfășurarea de acțiuni concrete în vederea refacerii și întăririi unității sistemului socialist mondial, au o deosebită influență asupra mișcării comuniste și muncitorești internaționale, asupra coeziunii tuturor forțelor antiimperialiste. De unitatea, forța și autoritatea sistemului mondial socialist depind în mare măsură unitatea și forța întregului front antiimperialist.

Este știut că în relațiile dintre unele țări socialiste s-au ivit divergențe și chiar contradicții, determinate atît de cauze obiective — deseori economice, sociale, național-istorice — dar și de factori de ordin subiectiv, de unele greșeli. Pornind de la aceste realități, problema care se pune este de a descifra și înțelege cauzele, militînd activ în direcția afirmării tot mai depline a relațiilor de tip nou, în indestructibila lor unitate, ca necesitate obiectivă a dezvoltării mondiale a socialismului, de a depune noi eforturi pentru depășirea divergențelor, pentru întărirea unității țărilor socialiste.

În acest spirit au acționat și acționează partidul și guvernul nostru considerînd că divergențele sînt vremelnice, că dacă se acționează cu grijă, pornindu-se de la interesele generale, de la afirmarea noului, a principiilor marxist-leniniste, divergențele, contradicțiile pot fi depășite, deschizînd cale liberă relațiilor de tip nou, în fapt unității țărilor socialiste.

Dezvoltarea colaborării și cooperării economice, politice și tehnico-științifice dintre țările socialiste reprezintă un puternic factor de accelerare a propășirii fiecărei țări în parte și a comunității socialiste în ansamblu. Progresul multilateral în ritm susținut al fiecărei țări socialiste, al economiei ei naționale, avîntul științei și tehnicii sînt deopotrivă premise ale creșterii gradului și, în același timp, ale multiplicării formelor de colaborare economică și de participare la schimbul de valori materiale și spirituale, atît în cadrul diviziunii internaționale socialiste a muncii cît și al diviziunii mondiale a muncii în general. În această ordine de idei este edificatoare aprecierea lui Marx, potrivit căreia **„raporturile dintre diferite națiuni depind de gradul în care fiecare dintre ele și-au dezvoltat forțele productive, diviziunea muncii și relațiile interne".**

Socialismul presupune în mod obiectiv eliminarea oricăror forme de legături care ar dezavantaja pe unul din parteneri, ar crea sau ar perpetua inegalități de ordin economic, social, politic, ar neglija cerințele vreunei țări socialiste sub cuvînt că aceasta ar fi în interesul dezvoltării sistemului socialist în ansamblul său.

Partidul și statul nostru consideră **colaborarea și cooperarea dintre țările socialiste ca factor menit să contribuie la dezvoltarea economiei fiecărei țări, la întărirea bazei tehnico-materiale a socialismului din fiecare țară, la crearea în fiecare stat a condițiilor pentru făurirea societății comuniste.** În aceasta constă în esență, direcția principială a colaborării dintre țările sistemului mondial socialist. Prin-

Vezi „Lumea" nr. 50

cipiile și metodele practice ale colaborării dintre țările socialiste trebuie să reprezinte și ele o dovadă concludentă a avantajelor și superiorității noii orînduiri. Desigur, formele de cooperare pot fi diverse, dar oricît de mult se va dezvolta interdependența în producție între diferite sectoare de activitate, aceasta nu trebuie să împieteze cu nimic asupra dreptului partidului comunist din fiecare țară, al poporului respectiv, de a hotărî de sine stătător programul dezvoltării, potrivit propriei voințe. În acest sens a fost conceput și Programul complex privind adîncirea colaborării și dezvoltarea integrării economiei țărilor membre ale C.A.E.R.

Cooperarea multilaterală a țărilor socialiste nu are și nu poate avea alt obiectiv și sens fundamental decît accelerarea dezvoltării economice, progresul material și spiritual al societății din fiecare țară socialistă în parte. Viața demonstrează că succesele obținute de fiecare țară socialistă în dezvoltarea ei multilaterală contribuie la creșterea forței tuturor țărilor socialiste, la întărirea pozițiilor socialismului în lume.

În acest sens, oamenii muncii din România socialistă, educați de Partidul Comunist Român în spiritul patriotismului și al internaționalismului socialist, muncesc cu abnegație pentru a da viață programului grandios de făurire a societății socialiste multilateral dezvoltate, cu conștiința că în acest fel, prin rezultate cît mai bune în ridicarea edificiului noii societăți, își îndeplinesc îndatorirea față de patria socialistă și, totodată, răspund obligației internaționaliste de căpetenie de a-și aduce contribuția la întărirea forțelor socialismului și afirmarea superiorității sale.

PACEA ȘI SOCIALISMUL, OBIECTIVE FUNDAMENTALE, DE NEDESPĂRȚIT

Analiza raportului de forțe pe scară mondială, aprecierea lucidă a vieții internaționale evidențiază pregnant întărirea continuă a forțelor progresului și păcii, creșterea influenței lor în ciuda încercărilor imperialismului de a opri evoluția progresistă a societății, de a-și impune politica de dominație și dictat. Își menține desigur întreaga valabilitate adevărul că atîta timp cît există imperialismul persistă și primejdia agresiunilor și a unui nou război mondial. Dar, totodată, datorită în primul rînd apariției sistemului socialist mondial, pe arena internațională a început să acționeze o nouă legitate obiectivă în lumina căreia războiul și asuprirea nu mai sînt inevitabile, creîndu-se condiții reale ca forțele antiimperialiste, democratice și revoluționare să pună capăt politicii agresive și să asigure pacea între popoare. Sistemul mondial socialist constituie astăzi principalul reazem al popoarelor în zădărnicirea tendințelor spre dominație ale imperialismului, fiind, totodată, principala forță materială în apărarea păcii și securității internaționale.

Prin însuși caracterul orînduirii lor sociale și de stat, a cărei rațiune supremă este eliberarea deplină a oamenilor, a națiunilor, țările socialiste se situează în mod firesc, obiectiv în avangarda luptei pentru înfăptuirea năzuințelor de libertate, independență, pace și progres social. Existența și consolidarea statelor socialiste constituie unul din factorii care au impulsionat procesul schimbărilor structurale în lume. În același timp, prăbușirea sistemului colonial al imperialismului a propulsat pe scena istoriei zeci de noi state independente, apte de a se afirma cu vigoare și eficient în dezbaterea problemelor de interes general mondial, dornice de a urma de sine stătător drumul care să le asigure dezvoltarea națională liberă, progresul social.

Din orice unghi ar fi examinată, politica externă a țărilor socialiste este parte integrantă, factor important al întăririi influenței socialismului. De aici și cerințele unei politici externe constructive — emanație a sesizării și sprijinirii noului — bazată pe aprecierea realistă, lucidă, științifică a situației internaționale, a evenimentelor, într-un spirit activ, dinamic. Este incontestabil că țările socialiste, masele populare de pretutindeni, tinerele state independente, cercurile realiste, din ce în ce mai largi ale opiniei publice mondiale sînt superioare forțelor reacțiunii și războiului atît ca amploare și combativitate cît și din punctul de vedere al potențialului lor material. Afirmarea deplină a acestei superiorități, valorificarea ei sînt strîns legate de promovarea unei politici chibzuite, rationale, pătrunse de răspundere față de cauza generală a păcii. Iată de ce spiritul de inițiativă, asumarea unui rol activ în dezbaterile internaționale prin participarea directă și manifestarea unei atitudini constructive constituie un drept și, totodată, o îndatorire a tuturor statelor, mai cu seamă a celor socialiste, conștiente de responsabilitatea lor față de destinele păcii mondiale.

Contrar tezelor nihiliste ale unor apologeți ai imperialismului, se dovedește că un fenomen caracteristic ultimilor ani este participarea din ce în ce mai intensă a tuturor statelor la rezolvarea problemelor internaționale. Diferențele de sistem politic, apartenența la un bloc militar, forța economică sau dimensiunile teritoriului unui stat sau altuia nu pot și nu trebuie să constituie motiv de discriminare în relațiile internaționale.

Principiul echității ține de esența socialismului, iar un asemenea principiu nu poate să nu-și găsească o aplicare consecventă pe arena mondială. Modificările ireversibile petrecute în configurația politică a lumii impun cu tărie necesității ca acțiunile legate de înălțarea edificiului păcii și securității internaționale să implice participarea directă și plenară a **tuturor** statelor și popoarelor lumii, fără deosebire de mărimea lor.

Istoria mai îndepărtată sau mai recentă oferă numeroase exemple care vorbesc despre înfruntarea dintre vechi și nou în politica internațională, despre încercările infructuoase pînă la urmă de a menține în mod abuziv statele socialiste în afara vieții internaționale. Este suficient a aminti în acest sens încercarea imperialismului de a izola tînărul stat sovietic, de a împiedica la timpul respectiv recunoașterea internațională a unor state socialiste. În pofida acestor tentative, țările socialiste s-au impus prin trăinicia și dinamismul orînduirii lor social-economice, prin prestigiul cîștigat în fața popoarelor lumii ; fără ele — și cu atît mai puțin împotriva voinței și intereselor lor — desfășurarea normală a vieții internaționale este de neconceput.

Restabilirea drepturilor legitime ale R.P. Chineze la O.N.U. și în alte organisme internaționale constituie o recunoaștere concludentă a rolului poporului chinez în viața internațională, o strălucită victorie a cauzei socialismului, o expresie a noilor raporturi de forțe în lume.

Țărilor socialiste — tocmai prin esența profund umană a orînduirii sociale pe care și-o făuresc — le revin însemnate răspunderi în lupta pentru soluționarea problemelor fundamentale, nodale ale lumii contemporane — dezarmarea, lichidarea colonialismului, dezvoltarea cooperării multilaterale între state. Este cunoscut largul ecou internațional al unor inițiative și acțiuni întreprinse de unele țări socialiste, printre care și România, în legătură cu pregătirea și convocarea conferinței privind securitatea europeană.

Ca țară socialistă, ca detașament de nădejde al frontului antiimperialist, România acționează pentru instaurarea unui climat de colaborare între toate statele lumii, a unui sistem de relații care să asigure fiecărui popor certitudinea deplină că se află la adăpost de orice încercare de recurgere la forță, de orice imixtiuni străine. Împreună cu celelalte țări socialiste, cu alte state interesate, partidul și guvernul nostru depun o activitate susținută pentru convocarea în cel mai scurt timp, fără condiții preliminare, a unei conferințe europene care să deschidă calea realizării deziderатului instaurării securității pe continent. În același timp, România desfășoară acțiuni concrete pentru transformarea Balcanilor într-o zonă a păcii și colaborării pașnice, pentru dezvoltarea multilaterală a relațiilor între toate țările din această regiune. O poziție fermă a adoptat țara noastră și în problemele înfăptuirii dezarmării generale, în primul rînd a celei nucleare, avînd convingerea că numai pe această bază se poate clădi o pace durabilă, militînd, alături de celelalte țări socialiste, de toate forțele iubitoare de pace, pentru lichidarea bazelor militare de pe teritoriile altor state, retragerea trupelor străine în granițele naționale, desființarea blocurilor militare, reducerea cheltuielilor de înarmare ale statelor, pentru înfăptuirea unor măsuri care să elibereze omenirea de coșmarul unei noi conflagrații mondiale.

În strînsă unitate cu politica sa consecvent constructivă pe plan intern, dedicată edificării societății socialiste multilateral dezvoltate, România desfășoară o intensă activitate pentru instaurarea unor noi raporturi internaționale, echitabile, pentru statornicirea unui climat de colaborare fructuoasă între toate statele, de încredere și respect reciproc între popoarele lumii.

Din perspectiva complexului proces revoluționar ce caracterizează lumea contemporană, înaintarea socialismului capătă forța unei necesități istorice pentru popoarele de pe toate continentele.

Complexa realitate social-istorică a lumii contemporane — lume în care coexistă sisteme sociale diferite și în care socialismul a devenit orînduire socială ireversibilă aflată în continuu progres multilateral — nu poate fi înțeleasă de-

cît în lumina unității dintre teorie și practică, a dialecticii materialiste, care presupun examinarea atentă a condițiilor concrete, în necontenita lor devenire și transformare, justa apreciere a raportului general-particular, a raportului național-internațional în dezvoltarea socială. Caracterul dinamic și inedit al istoriei contemporane îndeamnă la o reflectare cuprinzătoare și nuanțată a fenomenelor sociale noi, a tendințelor generale și momentelor specifice în dezvoltarea societății. Astfel, analiza laturilor naționale și internaționale ale revoluției și construcției socialiste, a implicațiilor sociale ale revoluției tehnico-științifice poate conduce la sesizarea componentelor necesare unor strategii politice adecvate condițiilor progresului în epoca noastră, în concordanță cu mutațiile adînci ce se produc în existența și conștiința umană sub influența socialismului. Condițiile specifice, diferite de la țară la țară — care impun în mod **obiectiv** adoptarea unei linii politice, a unei strategii și tactici diferențiate — generează o mare varietate de soluții atît în lupta pentru cucerirea puterii politice, cît și în opera de edificare a noii orînduiri. **„Fiecare țară — spunea Lenin — aduce particularitățile ei prețioase, originale, în torentul general..."**

Această teză, rod al abordării dialectice a procesului devenirii societății, confirmată pe deplin de practica dezvoltării socialiste a celor 14 state de pe trei continente, este recunoscută de tot mai multe partide comuniste și muncitorești. Recent, Enrico Berlinguer sublinia la Plenara C.C. al Partidului Comunist Italian : **„Internaționalismul proletar, solidaritatea și unitatea internaționalistă — care sînt principii și valori permanente — trebuie să se bazeze, în etapa istorică în care socialismul s-a afirmat ca fapt mondial — care nu se exprimă numai în construirea unui ansamblu de state, ci se extinde mult dincolo de granițele lor — pe recunoașterea diversității căilor și formelor de luptă, de cucerire și construire a socialismului".**

Diversitatea căilor spre socialism și deosebirile în construcția societății socialiste nu pot și nu trebuie să fie înțelese ca pure variante și cu atît mai puțin ca „devieri", ca „abateri" de la un anumit model. După cum arată experiența socială a contemporaneității, elemente noi, originale aduc în lupta pentru progres social mișcarea de independență națională, antiimperialistă, lupta pentru transformarea societății în unele țări din America Latină, Africa, Asia la care iau parte largi forțe sociale. În multe țări ale lumii capitaliste, alături de proletariat se pronunță, pentru alternativa socialistă a dezvoltării, forțe democratice și categorii de un larg diapazon social. O asemenea realitate nu poate să nu ducă la concluzia că formele trecerii spre noua societate — socialismul și, implicit, forțele animate de acest deziderat, vor fi în mod cert tot mai diferite, fapt ce dă o nouă configurație șuvoiului revoluționar.

Atitudinea principială, militantă, luarea în considerare a întregului proces prin care trece societatea omenească oferă posibilități de apreciere realistă a tabloului lumii contemporane, a direcțiilor de evoluție a acesteia, în care linia fundamentală, tendința obiectivă o constituie socialismul.

Ion MITRAN

INTERVIUL NOSTRU

LAM VAN LUU

ambasadorul Guvernului Revoluționar Provizoriu al Republicii Vietnamului de Sud

CAUZA INVINCIBILĂ A VIETNAMULUI EROIC

Cu ocazia apropiatei aniversări, la 20 decembrie, a 11 ani de la crearea Frontului Național de Eliberare din Vietnamul de Sud, ne-am adresat ambasadorului Guvernului Revoluționar Provizoriu al Republicii Vietnamului de Sud la București, Lam Van Luu, pentru a ne răspunde la unele întrebări privind lupta de eliberare a poporului din această țară.

— Care sînt elementele cele mai semnificative din ultima vreme privind acțiunile militare ale Frontului Național de Eliberare împotriva agresiunii străine, pentru dezvoltarea și consolidarea regiunilor eliberate ?

— Acum 11 ani, pe baza victoriilor repurtate de mișcările simultane de revoltă din 1959—1960, a luat ființă Frontul Național de Eliberare din Vietnamul de Sud, care și-a asumat sarcina istorică și sacră încredințată de popor : unitatea întregii națiuni în vederea luptei împotriva imperialiștilor americani și a lacheilor lor, trădători de patrie, pentru eliberarea Vietnamului de Sud, pentru independență, democrație, pace, neutralitate, reunificarea pașnică a patriei și apărarea păcii în Asia și în lumea întreagă. Aceasta a constituit un eveniment politic de mare importanță, avînd o influență profundă asupra evoluției luptei poporului vietnamez împotriva agresiunii americane, pentru salvarea țării.

Deși imperialiștii americani au suferit eșecuri grele, Administrația Nixon încearcă să iasă din înfrîngerea suferită în războiul său de agresiune din Vietnamul de Sud sperînd că va putea să obțină o poziție de forță în cursul dezescaladării războiului. Din 1969 și pînă acum, americanii caută prin toate mijloacele să realizeze politica de „vietnamizare" a războiului, care în realitate înseamnă a prelungi războiul, a menține ocupația americană în Vietnamul de Sud, a transforma Vietnamul de Sud într-o bază militară și o neocolonie a imperialismului american.

Anul 1971 este anul în care imperialismul american a depus eforturile cele mai mari pentru a realiza planul de „vietnamizare" a războiului. Americanii au concentrat peste 70 la sută din trupele regimului-marionetă, cuprinzînd unități de elită care, împreună cu trupele S.U.A., sprijinite de aviație, artilerie și tancuri, s-au aventurat în operațiuni de mari proporții în diferite direcții strategice : șoseaua nr. 9 — Sudul Laosului, în zonele de la granița dintre Vietnamul de Sud și Cambodgia și în zona junglei U-Minh, cu scopul de a tăia căile de aprovizionare, de a distruge bazele logistice și forțele trupelor de eliberare. Imperialiștii americani și marionetele lor au scontat că vor obține victorii în aceste operații militare aventuriste, dar această speranță a fost infirmată datorită solidarității dintre popoarele celor trei țări indochineze.

Din 1969 și pînă în iunie 1971, în Vietnamul de Sud armata și populația sudvietnameză au scos din luptă 1 215 000 de inamici, au doborît și au distrus 13 460 de avioane, au distrus 37 300 vehicule militare (19 000 tancuri și blindate), au scufundat și incendiat 2 760 de nave și ambarcațiuni de război.

Aceste înfrîngeri dovedesc că trupele regimului-marionetă nu pot face față armatei de eliberare din Vietnamul de Sud. De aceea, intențiile S.U.A. de a construi o armată regulată a regimului marionetă, care să fie capabilă să înlocuiască armata americană, nu sînt decît un vis care nu va putea fi niciodată realizat.

— Ce ne puteți spune despre creșterea rezistenței populației față de planurile de „pacificare" a Vietnamului de Sud ? Cum se dezvoltă mișcarea de opoziție față de regimul Thieu ?

— Încercarea imperialismului american de a folosi planul de „pacificare" rurală este, de fapt, o măsură îndreptată împotriva revoluției din Vietnamul de Sud, cu scopul principal de a realiza „vietnamizarea" războiului. Din 1969 și pînă în prezent, deși americanii au cheltuit peste 3 miliarde de dolari pentru acest plan, ei nu au putut distruge bazele revoluției din Vietnamul de Sud, nu au putut să „pacifice" satele și nu au putut să controleze populația.

Armata și populația din Vietnamul de Sud au declanșat ofensive neîntrerupte împotriva dușmanului și au obținut victorii mari. Din 1969 și pînă în septembrie 1971 au fost distruse 9 000 de „sate strategice", au fost nimicite peste 440 de unități de „pacificare" ale inamicului, au fost cucerite 4 203 cătune cu o populație de peste 3 milioane de locuitori.

Recent, atacurile și revoltele populației din Vietnamul de Sud au lovit cu putere și zonele din împrejurimile Saigonului, nordul provinciei Gia Dinh, Bien Hoa, Long An, Ba-Ria.

La începutul lunii septembrie 1971, după ce a fost în Vietnamul de Sud, senatorul american McGovern a declarat : „Cu toate că și-au pierdut viața 50 000 de soldați americani, și în decurs de 10 ani copacii și-au pierdut frunzele din cauza bombelor, nu există siguranță pe drum în timpul nopții nici măcar în 5 la sută din satele și cătunele despre care se spune că sînt în siguranță. Toate acestea sînt niște palme date peste gură lăudărosului Nguyen Van Thieu, care spunea că controlează 98,7 la sută din sate și cătune și 99 la sută din populație".

În ultimii ani, imperialiștii americani și Thieu au folosit o forță polițienească de peste 120 000 de oameni cu scopul de a realiza așa zisa „pacificare" a orașelor. Dar, în realitate, scopul lor este de a-i forța pe tineri să se înroleze în armată, de a jefui bunurile populației pentru a servi planului de „vietnamizare" al războiului.

Populația din orașele Vietnamului de Sud susține cu hotărîre revoluția, F.N.E. și Guvernul Revoluționar Provizoriu. Ea cere libertate, democrație, pace și un trai omenesc. Anul trecut, mișcarea de luptă a populației din Vietnamul de Sud s-a dezvoltat într-un grad fără precedent, luînd o mare amploare și avînd o participare largă din partea păturilor sociale, partidelor și cultelor religioase. Aceste forțe luptă împotriva noilor măsuri economice elaborate de Thieu, împotriva campaniei farsei electorale din 3 octombrie 1971, cer retragerea tuturor trupelor americane și a sateliților lor, cer ca Nguyen Van Thieu să demisioneze. Astăzi există contradicții profunde și un proces de destrămare în interiorul grupului lui Thieu. Recent, s-au format 20 de organizații ale oamenilor muncii, studenților, elevilor, intelectualilor, cultelor religioase, ca și un grup de 70 de deputați, reprezentanți ai Congresului saigonez, care au demascat alegerea neconstituțională, ilegală și lipsită de valoare a lui Thieu.

— Care este situația convorbirilor din cadrul Conferinței cvadripartite de la Paris în urma propunerii în 7 puncte prezentată de Guvernul Revoluționar Provizoriu al Republicii Vietnamului de Sud ?

— Populația sudvietnameză desfășoară de peste 30 de ani o luptă înverșunată și de aceea dorește foarte mult pacea, dar pacea trebuie să fie în libertate și independență adevărată. Această dorință este exprimată în soluția globală în 10 puncte, precizată în propunerea în 8 puncte și, recent, în propunerea în 7 puncte a Guvernului Revoluționar Provizoriu al Republicii Vietnamului de Sud, care a fost prezentată la Conferința de la Paris. Propunerea în 7 puncte a Guvernului Revoluționar Provizoriu, logică și realistă, a deschis o cale justă pentru rezolvarea problemei vietnameze ; ea constituie totodată o cale onorabilă pentru Statele Unite de a-și retrage trupele din mlaștina războiului de agresiune din Vietnamul de Sud.

Propunerea în 7 puncte are două idei fundamentale. Guvernul Statelor Unite trebuie să înceteze războiul de agresiune, să-și retragă imediat, total și necondiționat toate trupele, consilierii, personalul militar, armele, mijloacele sale de război și ale aliaților săi, să înceteze toate acțiunile aeriene și maritime îndreptate împotriva poporului vietnamez, să înceteze ajutorul militar pentru regimul marionetă de la Saigon, să desființeze toate bazele militare americane din Vietnamul de Sud. Guvernul S.U.A. trebuie să respecte dreptul la autodeterminare al populației sudvietnameze, să înceteze sprijinul acordat clicii lui Nguyen Van Thieu, deschizînd astfel calea către formarea, la Saigon, a unei noi administrații, care să se pronunțe pentru pace, independență, neutralitate și democrație și care să fie gata să discute în mod serios cu Guvernul Revoluționar Provizoriu al Republicii Vietnamului de Sud problema formării unui guvern de largă coaliție națională în Vietnamul de Sud.

Eschivarea de a răspunde la propunerea în 7 puncte dovedește că Administrația Nixon nu dorește să negocieze în mod serios pentru a pune capăt războiului.

Planul de „vietnamizare" a războiului constituie o primă aplicare a „doctrinei Nixon" în Vietnam și în Indochina. Sub lozinca „a căuta pacea", S.U.A. își retrag trupele, cu picătura, pentru a face față mișcării antirăzboinice din Statele Unite și din lume și cu intenția de a reduce cheltuielile prea mari ale războiului de agresiune împotriva Vietnamului de Sud.

Victoriile obținute de populația din Vietnamul de Sud și înfrîngerile suferite de imperialismul american au trezit conștiința poporului american și a unor cercuri politice din S.U.A., determinîndu-i să fie de partea poporului vietnamez. În sînul cercurilor conducătoare din S.U.A., s-au diferențiat de asemenea mai multe opinii. Faptul că Congresul american a suspendat hotărîrea în legătură cu așa zisele evenimente din Golful Tonkin, a cerut ca Administrația Nixon să fixeze un termen pentru retragerea trupelor americane din Vietnamul de Sud, ca și publicarea unor documente asupra crimelor de război comise la My Lai, publicarea documentelor secrete ale Pentagonului etc. — toate acestea reprezintă înfrîngeri grele ale Statelor Unite chiar în interiorul țării.

Pierderile trupelor americane pe frontul de luptă, precum și mișcarea împotriva războiului din Statele Unite, au zguduit moralul soldaților americani, au dat impuls mișcărilor antirăzboinice în rîndul soldaților americani din Vietnamul de Sud. Au avut loc numeroase manifestații pentru repatriere și de refuz în masă de a participa la acțiuni de luptă din partea soldaților americani din baze militare mari ca acelea de la Saigon, Long Binh, Da Nang, Cam-Rang, Chu-Lai și multe altele. Mii de soldați americani de pe front au semnat o rezoluție comună și au trimis-o Congresului american, în care cer încetarea războiului. Problema stupefiantelor, a discriminării rasiale, opoziția împotriva războiului, moralul scăzut, contradicțiile între soldații americani și soldații marionetă — acestea sînt în prezent cele cinci probleme grave care subminează rîndurile armatei expediționare americane din Vietnamul de Sud.

— Vă rugăm să vă referiți, în încheiere, la rolul pe care îl joacă mișcarea internațională de solidaritate față de cauza dreaptă a luptei poporului vietnamez, precum și la sprijinul frățesc acordat de poporul român luptei eroice a poporului vietnamez.

— Victoriile obținute de populația din Vietnamul de Sud sînt legate de solidaritatea și sprijinul reciproc dintre popoarele indochineze. În lupta împotriva agresiunii americane, pentru eliberarea națională, popoarele celor trei țări indochineze își consolidează solidaritatea, sprijinul, ajutorul, și coordonarea. Fidelă spiritului Declarației comune a Conferinței la nivel înalt a popoarelor indochineze, populația sudvietnameză este în permanență alături de popoarele frățești laoțian și cambodgian, hotărîtă să intensifice lupta de rezistență împotriva agresorilor americani, pînă la victoria totală. Victoriile obținute de populația din Vietnamul de Sud sînt legate de sprijinul puternic, de ajutorul fără rezerve al țărilor socialiste, al popoarelor progresiste de pretutindeni, al prietenilor de pe toate continentele, de lupta poporului american împotriva războiului.

Partidul Comunist Român, guvernul Republicii Socialiste România, Frontul Unității Socialiste și poporul frate român au acordat și acordă populației noastre sprijin și ajutor prețios. În telegrama președintelui Nicolae Ceaușescu adresată avocatului Nguyen Huu Tho, președintele Prezidiului C.C. al F.N.E. din Vietnamul de Sud, la 19 iunie 1971, se afirmă : „România, sprijină neabătut lupta voastră dreaptă, se pronunță cu hotărîre pentru încetarea războiului și retragerea totală și necondiționată a trupelor americane din Vietnam și din întreaga Indochină, astfel ca popoarele vietnamez, cambodgian și laoțian să fie lăsate să-și rezolve singure problemele, fără niciun amestec din afară".

Vizita tovarășului Nicolae Ceaușescu într-o serie de țări socialiste din Asia a reprezentat un moment deosebit de semnificativ, o expresie a sentimentelor de solidaritate și prietenie pe care le manifestă România și poporul român față de lupta și năzuințele de libertate, pace și progres ale popoarelor din Indochina. Pe linia întăririi continue a legăturilor noastre s-a înscris, de asemenea, vizita în România a doamnei Nguyen Thi Binh, ministrul afacerilor externe al Guvernului Revoluționar Provizoriu al Republicii Vietnamului de Sud.

Populația Vietnamului de Sud, care desfășoară cu eroism și cu prețul multor jertfe lupta împotriva agresiunii, a primit din partea poporului frate român, a României prietene, un sprijin multilateral și un ajutor prețios. Faptul că România a susținut, încă de la prezentarea ei în cadrul conferinței cvadripartite de la Paris, declarația în 7 puncte a Guvernului Revoluționar Provizoriu, marchează, o dată mai mult, poziția noastră comună în legătură cu căile de rezolvare a problemei vietnameze.

În încheiere, mă folosesc de acest prilej pentru a exprima recunoștința sinceră a poporului vietnamez față de Partidul Comunist, guvernul și poporul frate român, pentru sprijinul și ajutorul lor prețios.

PROGRAMUL COMUNIȘTILOR DIN R.F.G.

În Sala Congresului

La doi ani de la primul congres al Partidului Comunist German ținut la Essen, în „Messehalle" din orașul Düsseldorf, s-au întîlnit la sfîrșitul lunii noiembrie 607 delegați, reprezentînd comuniștii din Republica Federală a Germaniei, care au discutat timp de patru zile sarcinile partidului în „lupta contra marelui capital, pentru pace, progres democratic și socialism". Lucrările congresului s-au deschis în condițiile grevei celor 120 000 metalurgiști din landul Baden—Wurtemberg ridicați la luptă împotriva dictatului patronal asupra salariilor, dovadă elocventă a valului crescînd al mișcării revendicative actuale din Republica Federală a Germaniei.

Din dezbaterile vii ale congresului, din rapoartele președintelui partidului, Kurt Bachmann și vicepreședintelui partidului, Herbert Mies, s-a desprins un șir de concluzii privind activitatea de pînă acum și au fost conturate obiectivele de viitor ale Partidului Comunist German.

În primul rînd a reieșit că a eșuat total propaganda cercurilor dominante vest-germane care negau necesitatea existenței în Republica Federală a Germaniei a unui partid comunist și preziceau că acesta nu ar avea decît soarta unei „secte" complet izolată de muncitorime și tineret. Faptele au dovedit, cu rapiditate, contrariul. Astfel, de la congresul de la Essen au intrat în partid peste 13 000 de persoane (și ceea ce este deosebit de important, majoritatea sînt tineri) încît la 1 noiembrie anul acesta P.C. German număra 33 410 membri. Continuînd această preocupare pentru creșterea și consolidarea rîndurilor partidului, recentul congres s-a desfășurat sub lozinca „Întăriți Partidul Comunist German", concepută nu numai ca sporire a numărului de membri ci, mai ales, prin consolidarea ideologică a partidului, prin aprofundarea și dezvoltarea convingerilor comuniste ale fiecărui membru de partid. În timp ce Partidul Social-Democrat a renunțat prin programul de la Bad-Godesberg (1959) să mai fie un partid muncitoresc, al luptei de clasă, autointitulîndu-se ca „partid al poporului", Partidul Comunist German s-a afirmat pe de-a întregul și acționează statornic ca un partid al clasei muncitoare. Acest lucru și-a găsit, de altfel, reflectarea și în compoziția delegaților la congres, muncitorii reprezentînd peste 80 la sută. În raportul tovarășului Bachmann și într-o rezoluție a congresului se menționează că rămîne o necesitate politică actuală anularea interzicerii P.C. din Germania — care a rămas baza atacurilor asupra forțelor democratice și socialiste din R.F.G.

Ca partid al clasei muncitoare, Partidul Comunist German s-a pronunțat și se pronunță pentru salarii, pensii și servicii sociale mai ridicate, capabile să sporească puterea de cumpărare a oamenilor muncii ; el luptă împotriva concedierilor și abandonării întreprinderilor fără asigurarea unui loc de muncă echivalent, militează ca patronii să fie obligați să retribuie salariul integral muncitorilor în condițiile muncii cu orar redus, cere ca statul să blocheze prețurile, să crească volumul construcțiilor sociale, să stopeze chiriile, să oprească ridicarea impozitelor pentru muncitori, salariați, țărani și păturile medii și, concomitent, să majoreze cu 80 la sută impozitele pe veniturile marilor concerne.

Dincolo de perimetrul revendicărilor economice, Partidul Comunist German a subliniat la congres că se impune cu toată forța ca acum conștiința muncitorului, limitată în trecut la o conștiință de clasă economică, să fie dezvoltată prin experiența proprie de la locul de muncă în lupta pentru mărirea salariilor, împotriva închiderii de întreprinderi și a concedierilor și „să fie dusă pînă la înțelegerea faptului politic că interesele de clasă cer ca lupta să fie desfășurată și în afara întreprinderii și anume pentru influență și putere în economie, în stat și în societate".

Salutînd faptul că unii reprezentanți de frunte ai sindicatelor vest-germane au declarat că atitudinea lor față de Partidul Comunist German va fi aceeași ca și față de alte partide, congresul a subliniat că muncitorii și funcționarii comuniști sînt o parte a sindicatelor vest-germane și vor milita activ pentru dezvoltarea sindicatelor ca organizații de clasă ale clasei muncitoare, pentru aplicarea hotărîrilor sindicale care vin în sprijinul intereselor de clasă ale oamenilor muncii. Totodată, Partidul Comunist German consideră că este timpul ca Uniunea Sindicatelor Germane și Sindicatele Industriei să înceapă un schimb de păreri cu Partidul Comunist German, asemănător celui angajat în prezent cu P.S.D. și cu U.C.D.

Dominat de hotărîrea de a acționa în spiritul unității tuturor celor exploatați, congresul a arătat cu toată claritatea că numai lupta comună, solidară a tuturor oamenilor muncii — comuniști, social-democrați, creștini, fără de partid — poate asigura victoria împotriva marelui capital, pentru progres economic, democratic și social.

Încadrînd lupta de zi cu zi pe traseul obiectivelor de perspectivă, Partidul Comunist German a arătat că în R.F.G. „nu există o trecere nemijlocită de la capitalismul monopolist de stat la socialism", iar calea spre socialism în R.F.G. trece prin etapa luptei clasei muncitoare și a celorlalte forțe democratice pentru respingerea și lichidarea finală a puterii capitalului monopolist, pentru cucerirea și dezvoltarea democrației antimonopoliste. P.C. German a subliniat că dorește ca înfăptuirea acestei transformări să aibă loc pe baza principiilor și drepturilor prevăzute în constituție.

P.C. German a precizat că trăsătura de clasă a democrației antimonopoliste va fi caracterizată prin faptul că forțele antiimperialiste, sub conducerea clasei muncitoare, vor exercita influența decisivă în stat și societate. Potrivit programului partidului, puterea economică a capitalului monopolist va fi lichidată prin trecerea în proprietate publică și în controlul democratic al clasei muncitoare și a organizațiilor sale a industriilor materiilor prime și industriilor cheie, a concernelor bancare a întreprinderilor ce domină piața și a marilor societăți de asigurare, a monopolului presei și a concernelor culturale.

În tezele P.C.G. se accentuează că democrația antimonopolistă, reînnoirea democratică a statului și societății

constituie o fază de tranziţie în care va fi înlăturată dominaţia capitalului monopolist şi va fi deschisă calea spre socialism, iar transformarea antimonopolistă şi cea socialistă reprezintă stadii legate între ele în procesul revoluţionar unitar al trecerii de la capitalism la socialism.

Pe calea acestor transformări, Partidul Comunist German se declară partizanul hotărît al acordării dreptului de vot pentru muncitori şi salariaţi în chestiunile esenţiale, începînd de la problemele locului de muncă pînă la politica economică, socială şi de conducere a societăţii şi care să ajungă pînă la discutarea încadrării la locul de muncă, stabilirea condiţiilor de muncă, împărţirea cîştigului, determinarea fondului de investiţii.

Precizînd poziţia P.C. German şi făcînd bilanţul activităţii actualului guvern al Republicii Federale a Germaniei, tovarăşul K. Bachmann a arătat că acesta „a făcut fără îndoială primii paşi spre o destindere în politica externă", dar politica sa economică şi socială provoacă în continuare nemulţumiri, deoarece el a întreprins doar măsuri de importanţă minoră în interesul salariaţilor, în timp ce, în general, rămîn dominante interesele marelui capital.

În ceea ce priveşte raporturile cu celelalte partide politice din R.F. a Germaniei, congresul a reînnoit social-democraţilor propunerea de colaborare în slujba intereselor clasei muncitoare, în lupta pentru ratificarea neîntîrziată şi aplicarea tratatelor Republicii Federale a Germaniei cu U.R.S.S. şi R.P. Polonă, împotriva forţelor de extremă dreaptă ale U.C.D.—U.C.S., pentru convocarea neîntîrziată a conferinţei de securitate europeană. În acelaşi timp, congresul a criticat acea parte a conducerii Partidului Social-Democrat care repetă fără încetare că între Partidul Comunist German şi Partidul Social-Democrat n-ar exista nici un punct comun (şi asta chiar în zilele cînd muncitori social-democraţi şi comunişti se găseau angajaţi cot la cot în lupta grevistă) şi care persevereză pe linia refuzului de a colabora cu Partidul Comunist German. Comuniştii consideră că aceste atitudini sectariste sînt provocate şi de discuţiile care s-au stîrnit între tinerii socialişti, între membrii de sindicat şi chiar în cadrul P.S.D. cu privire la acceptarea sau respingerea conlucrării cu P.C. German. Impulsurile pozitive manifestate în rîndurile social-democraţilor privind dezvoltarea dialogului şi luptei unite cu comuniştii sînt atribuite activităţii şi poziţiei unitare a Partidului Comunist German şi constituie o consecinţă de netăgăduit a ameliorării raporturilor dintre R.F.G. şi ţările socialiste, a îmbunătăţirii climatului politic general din Republica Federală a Germaniei. Răspunzînd atacurilor cercurilor de dreapta, tovarăşul K. Bachmann a relevat, în mod just, că dezvoltarea colaborării dintre Partidul Social-Democrat şi Partidul Comunist German nu constituie absolut de loc un pericol pentru oamenii muncii din R.F. a Germaniei, ci poate duce numai la slăbirea puterii marelui capital, la apărarea intereselor populaţiei muncitoare.

P.C. German apreciază că deşi Partidul Liberal-Democrat încearcă să se prezinte drept un partid al păturilor medii şi, în special, al cercurilor intelectualităţii tehnice, în realitate el apără interesele marelui capital în problema dreptului de vot, a reformei impozitelor şi în orice caz nu sînt de aşteptat iniţiative spre transformări radicale în structura societăţii din partea acestei formaţiuni politice.

Partidul Comunist German consideră că U.C.D. şi U.C.S. sînt dominate de cercurile cele mai reacţionare ale grupurilor de interese ale marilor capitalişti, fiind conduse de elemente periculoase pentru ideile păcii, democraţiei şi progresului social. Apreciind că prin acţiunea comună a tuturor forţelor democratice s-a putut obţine înfrîngerea electorală a Partidului Naţional Democrat, iar o parte a foştilor săi alegători s-a îndreptat spre U.C.D.—U.C.S., Partidul Comunist German a cerut dizolvarea imediată a P.N.D., a tuturor organizaţiilor neonaziste cu caracter terorist.

În raportul tovarăşului Bachmann s-a accentuat că eliminarea U.C.D.—U.C.S. din guvernul federal şi înfrîngerea electorală a P.N.D. constituie rezultatul activităţii forţelor democratice, un rol deosebit îndeplinind comuniştii care au contribuit, în condiţiile evoluţiei internaţionale, la schimbări în gîndirea politică a unei importante părţi a populaţiei. Pentru a împiedica revenirea U.C.D.—U.C.S. în guvern, Partidul Comunist German consideră că se impune făurirea unui larg front democratic care să militeze cu consecvenţă împotriva manevrelor cercurilor de dreapta, pentru pace, destindere, progres democratic şi social.

Desfăşurat sub lozinca „Partidul Comunist German alături de tineret", congresul a reafirmat hotărîrea de a lupta pentru drepturile fundamentale ale tinerei generaţii, pentru un învăţămînt modern, pătruns de umanism şi spirit ştiinţific, pentru dreptul tineretului de a-şi spune cuvîntul în toate problemele care îl privesc, pentru asigurări sociale şi egalitate în drepturi, pentru folosirea utilă a timpului liber, pentru pace şi ocrotire a tinerilor de propaganda militaristă şi infectarea neonazistă. Congresul a salutat în mod călduros poziţia unitară a Tineretului Muncitoresc Socialist German şi a apreciat activitatea entuziastă, rodnică desfăşurată în multe universităţi de Uniunea Studenţească Marxistă „Spartacus" ; de remarcat că 40 la sută dintre delegaţii la congres aveau sub 30 de ani.

Tovarăşul K.Bachmann a arătat că cheia schimbării raportului de forţe în Republica Federală a Germaniei stă în întărirea partidului şi, concomitent, în extinderea influenţei sale de masă în rîndurile clasei muncitoare, în dezvoltarea unităţii de acţiune a comuniştilor şi social-democraţilor, în alianţa tuturor forţelor democratice, antiimperialiste. El a criticat concepţia că mai întîi ar trebui realizată consolidarea partidului şi numai după aceea să se treacă la construirea de raporturi cu social-democraţii, la alianţa tuturor forţelor democratice.

Atenţia Partidului Comunist German a fost îndreptată spre întărirea activităţii celor 408 grupe ale partidului din întreprinderi care editează 326 ziare de uzină avînd un tiraj lunar de aproape o jumătate de milion de exemplare. Totodată, grupele de cartier editează 235 ziare cu un tiraj lunar de 150 de mii de exemplare, în timp ce orientarea generală a partidului este asigurată prin ziarul „Unsere Zeit".

Subliniind importanţa cîştigării ţărănimii, intelectualităţii şi păturilor medii ca aliaţi ai clasei muncitoare, congresul a arătat că trebuie înlăturată subaprecierea larg răspîndită a acestei probleme şi a elaborat o platformă cu obiective mult mai precise privind apărarea intereselor acestor categorii de oameni ai muncii.

În mod firesc, congresul a concentrat o parte însemnată a lucrărilor asupra problemelor politicii externe a Republicii Federale a Germaniei ţinînd seama de influenţa pe care o are aceasta asupra climatului politic european, pentru activitatea pe scară naţională a forţelor democratice, progresiste iubitoare de pace vest-germane.

Referindu-se la problemele politicii externe a R.F. a Germaniei, congresul a lansat tuturor forţelor democratice şi iubitoare de pace din ţară propunerea de a acţiona în comun pentru ratificarea rapidă a acordurilor de la Moscova şi Varşovia, ca Republica Federală a Germaniei să participe constructiv la pregătirea şi stabilirea datei conferinţei europene pentru securitate, pentru primirea concomitentă în O.N.U. a celor două state germane, pentru recunoaşterea Republicii Democrate Germane pe baza normelor dreptului internaţional. Pronunţîndu-se pentru o politică activă a Republicii Federale a Germaniei în direcţia dezarmării, Partidul Comunist German a propus — ca prim pas — încetarea sporirii planului de înarmare şi, apoi, reducerea progresivă a înarmării pînă la jumătate, începînd cu 15 la sută anual, a cerut reducerea efectivelor Bundeswehrului, micşorarea duratei serviciului militar la 12 luni.

În raportul tovarăşului Bachmann s-a subliniat că Partidul Comunist German ca parte integrantă a mişcării muncitoreşti internaţionale se străduieşte să contribuie activ la întărirea şi consolidarea acesteia şi de aceea, încă de la constituire, a stabilit şi dezvoltat relaţii internaţionaliste cu partidele comuniste. O expresie a acestor legături de solidaritate o constituie participarea la congres a 20 delegaţii ale partidelor comuniste şi muncitoreşti din Europa şi a unui delegat al Partidului Comunist din S.U.A.

Tezele, manifestul şi celelalte rezoluţii adoptate de congres, demonstraţia miilor de comunişti desfăşurată pe străzile principale ale oraşului Düsseldorf după terminarea lucrărilor congresului şi încheiate cu intonarea Internaţionalei pe scările primăriei oraşului, salutul de solidaritate transmis de delegaţiile partidelor frăţeşti, toate acestea se înscriu în direcţia creşterii rolului, a influenţei P. C. German în viaţa politică a ţării, a perspectivelor sale de luptă împotriva marelui capital, pentru pace, democraţie şi socialism.

Ştefan ANDREI

PIRAMIDA VENITURILOR

„Un mit a fost creat în Statele Unite, un mit conform căruia distribuția veniturilor ar deveni tot mai echitabilă". Cu aceste cuvinte își începe Herman Miller studiul (publicat în lucrarea „Sărăcie și bogăție în America", apărută anul trecut la Chicago), al cărui titlu exprimă laconic atît subiectul abordat cît și concluzia-verdict : „S-a redus decalajul în venituri ? Nu !". Răspunsul său, bazat pe o largă argumentație faptică, se adresează explicit acelor economiști, sociologi și politicieni americani care au lansat și se străduiesc să acrediteze ideile despre așa-numita „revoluție în venituri", despre „tendința de egalizare" a acestora, despre „micșorarea piramidei veniturilor", idei devenite piese forte ale apologeticii „optimiste" burgheze.

Această idee „a revoluției în venituri" — lansată încă la începutul celui de al șaselea deceniu de economistul american Simon Kuznets și reluată apoi de alți economiști ca P. Samuelson, A. Burns, J. K. Galbraith, K. Baulding, W. Boumol — a fost pusă, implicit sau explicit, la baza tuturor construcțiilor teoretice apologetice destinate să propovăduiască ideea falsă că s-ar fi schimbat natura capitalismului contemporan, că acesta ar fi căpătat în mod miraculos capacitatea de a lichida exploatarea și de a asigura o participare echitabilă a tuturor claselor sociale la bogăția națională, că ar fi descoperit formula magică de a aplana conflictele de clasă în cadrul unui mărinimos stat al „abundenței" și „armoniei" sociale.

INCONSISTENȚE TEORETICE

Care sînt realitățile ? În încercarea de a „fundamenta" posibilitatea unei asemenea „nivelări" a veniturilor, economiștii burghezi invocă, în principal, două „argumente". Primul l-ar constitui, chipurile, acela că mobilul de bază al producției marilor întreprinderi nu ar mai fi maximizarea profiturilor, că, în condițiile actuale, acestea și-ar reorienta atenția de la profit spre o serie de obiective sociale. Al doilea „argument" l-ar reprezenta faptul că muncitorii, ca urmare a progresului tehnic care impune forței de muncă exigențe crescînde, ar deveni posesorii unui „capital" mai bine retribuit — cunoștințele —, încetînd, contrar celor ce dovedesc faptele, de a mai fi proletari, transformîndu-se într-o „nouă clasă", cu un nou statut social și cu un nou standard de viață, ceea ce ar modifica treptat proporțiile „vechii" distribuții a veniturilor, nivelîndu-le.

Ambele „argumente" sînt însă infirmate de realitatea capitalistă. A încetat oare profitul să mai constituie obiectivul fundamental al oricărei întreprinderi capitaliste ? Nicidecum ! Potrivit chiar statisticilor oficiale („Statistical Abstract of the United States", 1969), între 1960—1968 profitul per un dolar vînzări a crescut de la 4,4 cenți la 5,1 cenți — adică cu aproximativ 16 la sută, iar rata profitului corporațiilor din industria prelucrătoare nu a scăzut ci a crescut de la 9,2 la sută în 1960 la 11,7 la sută în 1967 și la 12,1 la sută în 1968. Conform acelorași statistici, între 1940—1968, profiturile corporațiilor au crescut de peste 9 ori în timp ce salariile muncitorilor din industria prelucrătoare (cea mai bine retribuită) de numai 4,5 ori, adică într-un ritm de peste 2 ori mai mic.

Renunță companiile monopoliste la maximizarea profitului ? Nicidecum ! De altfel, urmărirea acestui obiectiv în capitalism nici nu poate fi expresia unei dorințe subiective, ci are o determinare strict *obiectivă*, este un *imperativ* a cărui nerealizare ar echivala cu înfrîngerea în lupta de concurență. Așa cum a demonstrat K. Marx, goana după plusvaloare, maximizarea profitului, constituie esența și condiția existenței întreprinderii capitaliste. Aceasta determină și raporturile dintre muncă (indiferent de forma sub care se manifestă — fizică, intelectuală) și capital. Schimbările survenite în natura muncii și calitatea forței de muncă nu modifică esența acestor raporturi. *Angajată de capital*, forța de muncă este retribuită în funcție de valoarea ei, nu de valoarea pe care o creează în procesul muncii. Plusul de valoare creat de muncitor peste valoarea forței sale de muncă (plus care pe măsura progresului tehnic este mult mai mare, datorită productivității mai ridicate a muncii efectuate de muncitori cu o calificare superioară), este însușit în continuare de către capital a cărei auto-valorificare se realizează astfel la proporții din ce în ce mai înalte. Masa plusvalorii crește în proporții tot mai mari, accentuînd astfel decalajul între cei care trăiesc din muncă și cei ce-și obțin veniturile din capital. Mai mult : maximizarea profiturilor, adică valorificarea maximă a capitalului, duce la excluderea din sfera activității economice a unei importante părți a forței de muncă. Desigur, în primul rînd a celei necalificate sau cu o calificare inferioară, dar și a celei superior calificate atunci cînd interesele capitalului o cer. Numărul important, în anumite perioade, de șomeri care posedă calificări superioare este o dovadă elocventă în acest sens. J. McGuire și I. Pichler notează semnificativ în studiul lor „Inegalitate : săraci și bogați în America" : „Capii a 5 la sută din familiile considerate sărace aveau cîte 16 și peste 16 ani de școlarizare, iar 8 la sută cîte 12 și peste 12 ani de școlarizare". Inegalitatea, adîncirea acestei inegalități, sărăcia, șomajul ca factor de sărăcie, sînt astfel *atribute* imanente ale capitalului și *condiții* ale valorificării sale. Este binecunoscuta concluzie formulată de Marx ca lege generală a acumulării capitaliste, concluzie pe care o admit și unii economiști occidentali lucizi. Astfel, S. M. Chevalier, într-un studiu („Șomaj și sărăcie" publicat în „Economie appliquée"), respinge cu hotărîre afirmațiile primitiv-apologetice ale lui A. Berle — după care inegalitatea, respectiv sărăcia sînt determinate de „aptitudinile indivizilor". La rîndul său, B. B. Seligman, într-un studiu publicat în aceeași revistă, comentînd opiniile lui Milton Friedman care consideră inegalitatea și sărăcia rezultatul unei „alegeri", al unei opțiuni „voluntare", remarcă aproape indignat : „A considera că sărăcia este rezultatul alegerii făcute chiar de către săraci, este pur și simplu o prostie".

POLARIZAREA ÎN CIFRE

Dacă prin „argumentele explicative" invocate, teoria „revoluției în venituri" nu poate fi susținută, atunci poate că

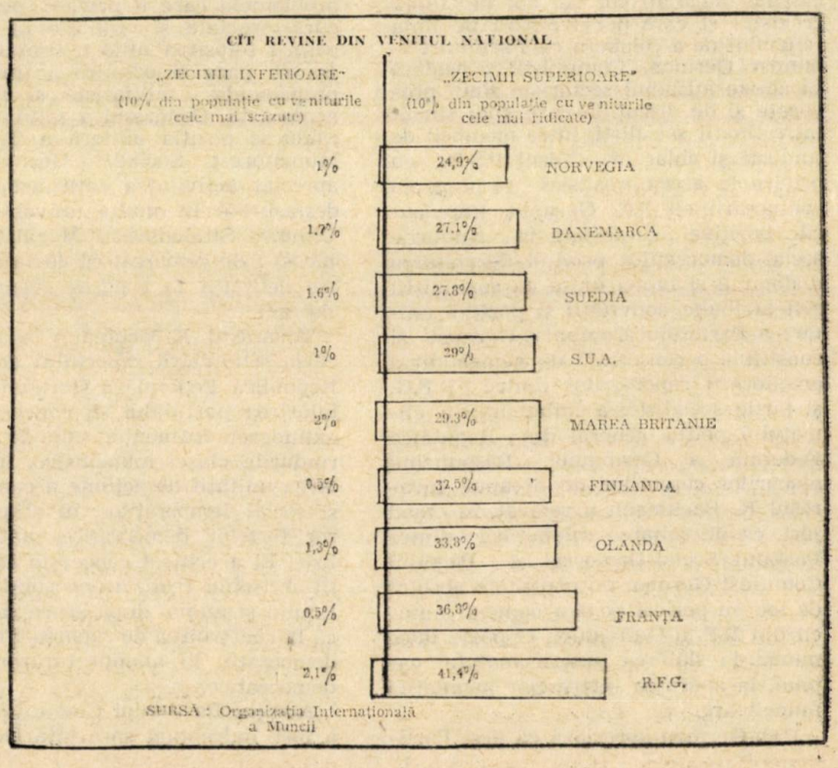

datele empirice referitoare la distribuția veniturilor reflectă un atare proces ? !

O cît de fugară privire asupra datelor statistice *oficiale* este mai mult decît edificatoare. Citînd date oficiale, H. Miller, în studiul menționat anterior, arată că în 1935, 20 la sută din totalul familiilor americane dețineau 4 la sută din venit. Între 1944 și 1967 însă — potrivit datelor oferite de „Statistical Abstract of the United States", 1969 — 10 la sută din familii au încasat numai 1 la sută din venitul total, în timp ce alte 10 la sută — familiile cele mai bogate — și-au mărit ponderea, ajungînd să dețină 30 la sută din totalul veniturilor în 1967. Anuarul statistic al S.U.A. precizează, în acest sens, că ponderea veniturilor celor din grupa superioară de venituri, în totalul veniturilor, a crescut de la 13 la sută în 1955 la 19 la sută în 1961, la 27 la sută în 1965 și la 30 la sută în 1967. Într-o lucrare mult comentată în S.U.A. „Bogați și super-bogați", F. Lundberg a calculat că, de fapt, 10 la sută din familii, aflate în vîrful piramidei, dețin cam 56 la sută din venituri. Din acestea, cea mai mare parte revine unui număr restrîns de familii — 1 la sută. 50 la sută din familii, apreciază Lundberg, dispun de numai 8,3 la sută din bogăția țării, în timp ce numai 0,5 la sută americani bogați dețin 25 la sută din avuția națională, iar aproape jumătate din aceasta revine unui procent infim de superbogați — 0,11 la sută. Conform calculelor autorului mai sus citat, în medie o familie din vîrful piramidei posedă un venit de 700 de ori mai mare decît cel al unei familii din jumătatea „de jos" a piramidei.

Referindu-se la calculele lui S. Kuznets, un economist american făcea remarca justificată că așa-numita „revoluție" în venituri reprezintă o „iluzie statistică". Cauza ei : *Kuznets și adepții teoriei sale nu țin seamă de faptul că păturile cele mai bogate își însușesc o parte crescîndă din producția națională de bunuri și servicii nu sub forma unor venituri personale, ci în forme instituționalizate foarte variate — profiturile nedistribuite ale corporațiilor, profiturile din revînzarea activelor, servicii guvernamentale și corporaționale, redistribuirea în favoarea lor a venitului național etc.* Un simplu exemplu : profiturile distribuite sub forma dividendelor au reprezentat, în toată perioada luată în analiză de S. Kuznets, aproape jumătate din totalul profiturilor. În 1969 de pildă, — potrivit datelor din „Statistical Abstract of the United States" — au fost distribuite sub formă de dividende (adică partea ce revine acționarilor diferitelor corporații) 24,6 miliarde dolari, în timp ce profiturile nedistribuite (deci rămase la dispoziția corporațiilor) s-au ridicat la 26,4 miliarde dolari. Dimensiunile și ponderea mare a profiturilor nedistribuite a determinat și determină creșterea impresionantă a activelor marilor corporații : între 1950 și 1960 cu aproximativ 102 la sută (de la 598 miliarde dolari la 1 207 miliarde dolari) pentru ca în 1966 (ultimul an pentru care Anuarul conține date) acestea să se ridice la 1 845 miliarde dolari, adică la peste 308 la sută față de 1950. Această impresionantă bogăție se află sub controlul unui număr restrîns de milionari, care dispun în acest mod nu numai de propriile active și venituri.

Se relevă astfel că gruparea pe categorii de venituri este insuficientă pentru a da întreaga dimensiune a polarizării sociale, întrucît ea nu spune mai nimic despre *distribuția bogăției* pe care unii economiști burghezi o reduc practic la distribuția veniturilor. Or, cum pe bună dreptate arată economistul american Alvin Shuster — într-un studiu apărut anul trecut și intitulat sugestiv „Cei 398 de milionari ai noștri" — „este necesară o precisă delimitare, căci o familie care are un venit anual, din dividende și (sau) dobînzi, de 50 000 dolari și peste, trebuie să fie posesoarea unui capital de 1 milion dolari sau chiar mai mult". Decalajele între cei bogați și cei săraci sînt astfel mult mai mari dacă avem în vedere distribuția capitalurilor. Conform datelor lui Lundberg, 2,4 la sută din familiile din S.U.A. concentrează în mîinile lor 65 la sută din totalul capitalului. Încă în 1962 — potrivit datelor din „Statistical Abstract of the United States" — 2 000 de bogătași aveau active de 10 și peste 10 milioane dolari fiecare, în timp ce peste 8 578 000 familii aveau venituri anuale sub 3 000 dolari, adică sub acel „prag" oficial stabilit al sărăciei.

UN MIT CARE SE DESTRAMĂ

Cifrele prezentate de statistica oficială și literatura economică americană vorbesc de la sine. Și vorbesc nu despre o tendință de atenuare a decalajului ci, cum observa H. Miller, de „o mișcare în direcție opusă".

Într-un studiu publicat în lucrarea „Sărăcie și bogăție în America", H. Sheppard constata în cifre, pe baza unor date oficiale, că decalajul dintre categoriile de venituri (fără a mai vorbi de discrepanțele dintre nivelurile averilor) din „vîrful" și de „la baza" piramidei, crește într-un ritm rapid : cu 20 la sută între 1959—1967 pe ansamblul S.U.A. și cu 30 la sută în orașele cu un milion (și peste) de locuitori. Altfel nici nu ar fi de înțeles cum în cea mai bogată țară a lumii capitaliste, cu un nivel al producției ce ar putea asigura satisfacerea nevoilor tuturor cetățenilor săi, asistăm la un fenomen aparent paradoxal : sărăcia în proporții de masă.

Statisticile oficiale consemnează dimensiunile, structura și factorii favorizanți ai acestui fenomen al sărăciei, a cărui „descoperire" la începutul deceniului trecut a „șocat" pe numeroși economiști burghezi. Cu toate defecțiunile metodologiei cu ajutorul căreia s-a determinat numărul persoanelor sărace — și în primul rînd caracterul imobil al „pragului" sărăciei, adică al limitei minime de venit sub care o persoană este *considerată* săracă — cifrele, prin dimensiunile lor, rămîn, totuși, semnificative : 26,1 milioane persoane în 1967 („Statistical Abstract of the United States", 1969). „Sărăcia în America — arată Robert Bendiner în studiul «Sărăcia este o problemă mai dură ca niciodată» — tinde a fi o stare permanentă... continuînd generație după generație".

Departe de a fi „o stare subiectivă", cum au încercat să o prezinte anumiți economiști și sociologi burghezi, sărăcia este o tristă „realitate materială" : după aprecierile lui Robert A. Levine, între 9 și 15 milioane de americani „fac foame". În aprilie 1969, într-un mesaj special adresat Congresului, președintele Nixon vorbea de necesitatea „eradicării subnutriției a 16 milioane persoane". „Războiul împotriva sărăciei" inițiat de oficialitățile americane în 1964, este expresia îngrijorării reale a clasei conducătoare din S.U.A. față de implicațiile economice, sociale și politice ale acestui fenomen, este rezultatul și recunoașterea nu a dispariției ci a adîncirii procesului de polarizare.

Chiar numeroși economiști și sociologi burghezi, pornind de la analiza implicațiilor revoluției științifice și tehnice, constată că în condițiile automatizării și cibernetizării capitaliste a producției, mecanismul economic capitalist se dereglează ca urmare a procesului de extremă polarizare, ceea ce va duce, dacă nu se vor lua măsuri, „la realizarea previziunii extreme a lui Marx — cum spune R. Theobald, în cartea sa „Oameni liberi și piețe libere" — care afirmă că cei oropsiți de sistem se vor răscula". Creșterea masivă a șomajului ca urmare a progresului tehnologic — spun R. Theobald, J. McHale, precum și alți economiști — determină, în condițiile sistemului capitalist de distribuire a bogăției sociale, o reducere a cererii solvabile care, la rîndu-i, influențează negativ producția, determină creșterea șomajului.

Mecanismul capitalist de distribuire a bogăției continuă astfel, în forme noi și la proporții uriașe, să „polarizeze" bogăția și sărăcia. Soluția — în diferitele sale variante — preconizată de unii economiști occidentali ar fi restructurarea sistemului capitalist de distribuire a veniturilor. Formula : „impozitul negativ pe venit" avansată de Milton Friedman — adică completarea de către stat a unei părți din diferența negativă dintre venit și nivelul considerat minimum de existență — sau „venitul garantat" — completarea întregii diferențe negative. Soluția este, evident, utopică, deoarece presupune posibilitatea restructurării sistemului de distribuție, lăsînd, însă, intactă baza pe care acesta se constituie — proprietatea capitalistă asupra mijloacelor și condițiilor de producție. Atîta timp cît aceasta se menține, procesul de tot mai puternică polarizare nu poate fi evitat, orice măsură preconizată neputînd fi decît cel mult un paleativ.

Însăși abordarea în literatura economico-sociologică burgheză a acestei problematici exprimă tot atît de elocvent, ca și datele statistice mai sus prezentate, totala inconsistență și caracterul exclusiv apologetic al tezelor despre mutațiile „revoluționare" care ar fi survenit în structura distribuției veniturilor și bogăției în capitalism. Într-o epocă de tot mai profundă conștiință de sine a popoarelor, miturile de felul celui la care ne-am referit nu pot avea o viață prea lungă. Ele sînt destrămate de realități ineluctabile.

V. PILAT

Rivalităţi

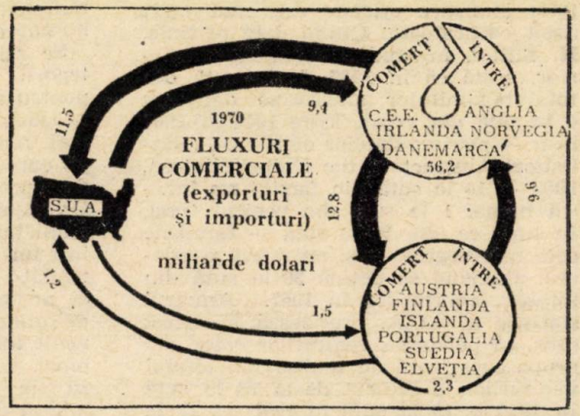

Ce se va întîmpla, în „cazul lărgirii" Pieţei comune, cu acele ţări membre ale A.E.L.S. care, din diferite motive economice şi politice, nu doresc să adere la C.E.E. ? În cadrul A.E.L.S., exporturile lor de produse industriale beneficiau de prevederile „zonei de liber schimb", putînd pătrunde deci pe piaţa partenerilor din A.E.L.S. fără a întîlni taxe vamale. Or, prin eventuala aderare la C.E.E. a trei din principalele ţări membre — Marea Britanie, Danemarca, Norvegia — A.E.L.S. practic se va destrăma. Cei rămaşi „în afară", depind, din punct de vedere comercial, într-o măsură hotărîtoare de Piaţa comună „lărgită", către aceasta îndreptîndu-se aproape 2/3 din exporturile lor, iar comerţul lor cu viitorii „cei 10" fiind de peste patru ori mai mare decît cel dintre ele (vezi graficul alăturat). Este, de altfel, motivul pentru care aceste ţări încearcă să obţină aranjamente comerciale care să faciliteze accesul produselor lor în Piaţa comună. Cel puţin în cazul unora din ţările respective — Austria, Finlanda, Suedia, Elveţia — C.E.E. se arată, în principiu, favorabilă ideii de a acorda produselor industriale ale acestor ţări un oarecare tratament preferenţial (de genul celui dobîndit în cadrul A.E.L.S.), Comisia Pieţei comune primind de curînd mandat să negocieze, se pare, în acest sens. Faptul a stîrnit, însă, protestul imediat al S.U.A. care se văd, astfel, în faţa unui concurent comercial şi mai serios decît Piaţa comună : un eventual bloc comercial vest-european, sensibil sporit ca dimensiuni şi forţă economică, nu numai prin „lărgirea" propriu-zisă a Pieţei comune dar şi prin negocierea unor aranjamente speciale între aceasta şi ceilalţi membri ai A.E.L.S. rămaşi „în afară", bloc al cărui comerţ exterior ar fi de două ori mai mare decît cel al S.U.A. şi spre care Statele Unite îşi îndreaptă exporturi în valoare de 11 miliarde dolari (vezi graficul alăturat) adică peste o pătrime din totalul exporturilor lor.

150 centre de calcul

Un rol deosebit de însemnat în dezvoltarea economiei sovietice în actualul cincinal 1971—1975 îl va avea reînzestrarea tehnică a industriei pe baza progresului ştiinţific-tehnic. Numai în ce priveşte capacităţile noi de producţie, pînă în 1975 urmează a fi construite aproximativ 2000 de noi întreprinderi industriale, centrale electrice şi alte obiective. Pe baza reînzestrării tehnice a industriei, producţia acestui sector va creşte în cursul cincinalului de 1,5 ori. În această perioadă, în industrie va fi înnoită o treime din parcul de maşini-unelte. Vor fi introduse maşini-unelte cu comandă-program şi cu laser, instrumente cu diamante artificiale, instalaţii puternice pentru energetica atomică. O importantă extindere va cunoaşte folosirea aparatajului electronic de calcul în perfecţionarea planificării, organizării şi conducerii economiei, în primul rînd a industriei. Pînă în 1975 urmează a fi construite peste 150 centre electronice de calcul în marile oraşe, care vor deservi ministere şi întreprinderi industriale, stabilind regimurile tehnologice, ţinînd evidenţa materiilor prime sau repartizînd judicios şi eficient producţia.

Ordinatoare cu misiuni speciale

În S.U.A., o largă utilizare cunoaşte, în ultimul timp, aşa-numitul sistem „time-sharing". Un număr ridicat de companii industriale şi comerciale (chiar peste o sută) sînt legate, printr-un sistem de reţele, direct de un ordinator de mare capacitate, care permite efectuarea într-un timp extrem de scurt a tuturor operaţiilor solicitate de fiecare dintre acestea : companiile folosesc, deci, pe rînd ordinatorul, în „timpuri-parţiale". Astfel, pe de o parte, se pot utiliza eficient şi rentabil ordinatoarele de mare capacitate, iar, pe de altă parte, se poate asigura accesul la asemenea ordinatoare şi a companiilor de talie mai modestă (cheltuielile suportate reprezentînd costul doar al chiriei şi nu al achiziţionării ordinatorului). Numai că şi în acest domeniu îşi manifestă prezenţa spionajul industrial. Teoretic, această posibilitate nu ar exista, fiecare companie putînd folosi ordinatorul potrivit numai unui număr de cod şi unei parole secrete specifice. Un profesor de la Universitatea din Massachusetts evocă subterfugiul pe baza căruia pot fi desconspirate codul şi parola unui concurent şi, deci, culese informaţii asupra activităţii acestuia. Este confecţionat un program care simulează formalităţile necesare accesului normal la ordinator. Acesta este introdus în maşină care, la rîndu-i, simulează într-un anumit fel. În momentul în care o altă companie intervine pentru a folosi ordinatorul, ea este invitată, în faţa programului fals, să-şi decline identitatea şi numărul de cod. O dată notat acest secret, se simulează o pană trecătoare a maşinii, ceea ce obligă clientul ca fără nici o bănuială să comunice din nou — de data aceasta chiar ordinatorului — coordonatele sale, maşina (care începe să funcţioneze normal) descoperindu-i programul şi datele.

Rubrică realizată de Ilie ŞERBĂNESCU

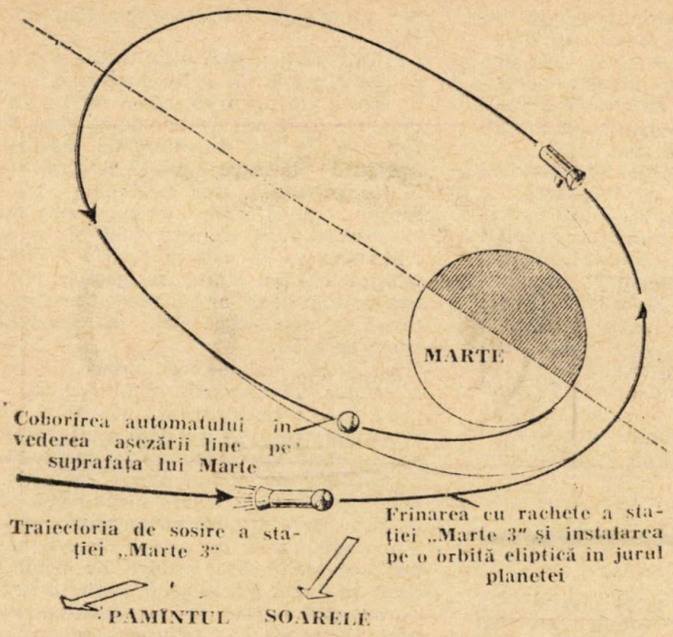

Schema așezării line pe suprafața „planetei roșii" a primului agregat automat construit de oameni și lansat de stația sovietică „Marte-3"

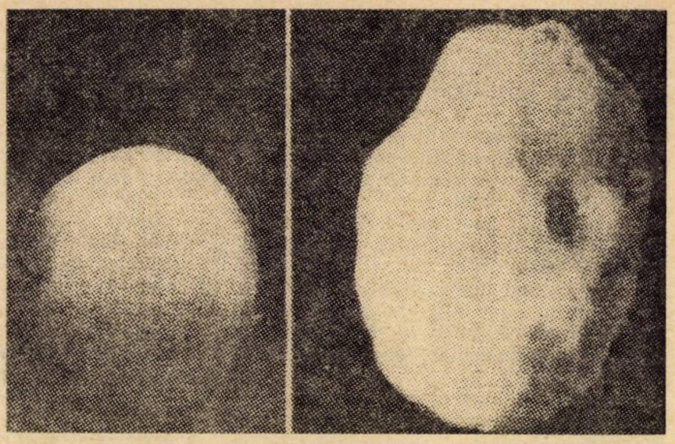

Primele imagini transmise pe Pămînt ale celor doi sateliți naturali din jurul planetei Marte : Phobos (frica) și Daimos (groaza), denumite astfel de astronomi după numele date în mitologie celor doi armăsari de foc înhămați la carul de luptă al zeului Marte. Transmise prin radiotelemetrie de „Mariner-9", fotografiile arată că Phobos (dreapta) are forma unui cartof, iar Daimos (stînga) seamănă cu o minge dezumflată. Cei doi sateliți naturali, care se mișcă în sens contrar unul față de altul, constituie una din cele mai interesante enigme ale planetei „vecine".

MARTE VĂZUT DE APROAPE

Dacă pe Marte există ființe raționale, mai mult sau chiar mai puțin inteligente decît cele de pe Pămînt, ele trebuie să fie extrem de agitate în acest moment. Nu-i greu de imaginat că sistemul lor informațional (cu sau fără mass media audio-vizuale) a lansat de multă vreme știrea despre ceea ce s-ar putea numi — în limbajul local — „invadatorii de pe marea planetă albastră" sau, mai exact, „cutiile zburătoare", văzute ziua și noaptea (de numeroși „marțieni") ca niște sateliți strălucitori pe cerul lor veșnic cenușiu.

Trei „obiecte zburătoare" se rotesc acum în jurul lui Marte. Și dacă pentru eventualii „marțieni" ele pot constitui o surpriză, nu-i mai puțin adevărat că și pentru noi, pămîntenii, performanța aceasta are proporții de eveniment. O prognoză științifică formulată în 1960 — la patru ani **după** ce „Sputnik 1" inaugurase „era cosmică" — considera că oamenii nu vor putea „vedea" planeta roșie „de aproape" (cu alte cuvinte de la o distanță mai mică de 100 000 de kilometri) înaintea anilor 1985—1990. Cît despre posibilitatea de a trimite spre astrul vecin nave cu oameni la bord, prognoza se mulțumea să declare că, deocamdată, ipoteza aceasta trebuie lăsată în seama romancierilor de cosmică.

Se știe însă că, depășind toate prevederile, stația automată sovietică „Marte 1", primul agregat construit de oameni pentru investigarea altor lumi, a pornit spre planeta vecină în vara anului 1962. Un obstacol cosmic misterios, a cărui acțiune avea să se repete cu mai mare sau mai mică intensitate în cazul tuturor lansărilor ulterioare, a împiedicat automatul să se apropie de Marte la mai puțin de 160 000 de kilometri, ceea ce părea să fie o confirmare a prognozei.

Cu acel prilej, inginerii astrofizicieni, specializați în noua și importanta tehnică a telemetriei, au făcut constatarea că nu erau puse la punct toate problemele ridicate de comunicările și comenzile transmise la distanțe astronomice. În dorința lor de a pătrunde pînă departe în profunzimile sistemului solar, cu rachetele puternice pe care le aveau, oamenii se împiedicau de **pragul radiotelemetriei.** Introduse în tehnică după al doilea război mondial (spre a transmite informațiile obținute de sondele verticale lansate pentru investigații meteo), aparatele radiotelemetrice au reușit, în timp foarte scurt, să devină auxiliarul cel mai prețios al astronauticii. Faimoasele „bip, bip", transmise de „Sputnik 1" — primele semnale coerente venite din Cosmos pe Pămînt — aveau chiar de la nașterea lor capacitatea de a transforma datele științifice în impulsuri electrice teletransmise. La posturile de recepție, acestea erau decodate și citite direct de calculatoarele electronice, fără dificultăți.

Prima consecință a acestei tehnici noi era că se puteau imagina și construi sonde cu un grad foarte înalt de automatizare, capabile să înlocuiască pe oameni în prospectarea fizico-chimică a spațiului cosmic, a Lunii și a planetelor.

La vremea lui, Țiolkovski nu bănuia inventarea radiotelemetriei. El spera că tehnica va face progrese destul de mari pentru a se construi niște rachete gigantice cu ajutorul cărora oamenii să facă „zboruri circulare" și să revină pe Terra (dacă vor reuși), avînd în carnetele lor de bord informațiile culese pe drum. Nici acum zece ani, cînd radiotelemetria era studiată în sute de laboratoare, nu se bănuia gradul de finețe și condensare la care s-a ajuns azi. Faptul că, de la centrul său de control, un savant sovietic poate comunica întregii lumi științifice datele expediate de agregatul automat așezat lin pe suprafața lui Marte înseamnă că transmisiunile la depărtări astronomice au atins perfecțiunea.

Drumul pe care-l parcurg semnalele electrice emise de cele trei stații — „Mariner 9", „Marte 2" și „Marte 3" — din imediata apropiere a „planetei roșii" pînă la planeta noastră este de ordinul a o sută de milioane de kilometri. Ceea ce înseamnă, la viteza luminii, aproximativ șase minute între clipa emiterii și clipa recepției. Aceste dimensiuni de spațiu-timp pe care imaginația nu le poate reprezenta prea bine, dau măsura victoriei obținute de savanții și tehnicienii din zilele noastre.

În laboratorul de la Passadena sosește în fiecare zi, cu o precizie cvasiabsolută, o rază invizibilă formată din impecabila succesiune a pachetelor de electroni, expediați de „Mariner 9" și prefăcuți, după ingenioase procedee de lectură, în fotografii și buletine meteo de înaltă rigoare științifică.

În laboratoarele sovietice sosesc, în același timp, pe alte două canale radio-

telemetrice, ştiri exacte şi surprinzătoare, din descifrarea cărora aflăm că deasupra unui platou marţian cu suprafaţa de aproximativ 1 500 de kilometri pătraţi — din mijlocul căruia transmite automatul — plutesc nori formaţi din vapori de apă, nu din ace de bioxid de carbon îngheţat, cum se bănuia pînă acum.

Sîntem abia la început. In săptămînile şi lunile ce vor urma, „vizitatorii" planetei Marte s-ar putea să ne facă suprize şi mai mari. Propriu vorbind, pămîntenii ştiu atît de puţin despre aştrii din vecinătatea lor încît abia ne găsim la debuturile cunoaşterii elementare.

Bineînţeles, astronomii sînt de altă părere. Ei ne spun, de pildă, care sînt distanţele exacte dintre Pămînt şi Marte, în orice moment îi întrebăm. L-au măsurat pe Marte în lung şi-n lat, apoi l-au cîntărit şi i-au aflat densitatea globală. Dar, după toate aceste socoteli, care încoronează raţiunea umană prin frumuseţea şi precizia lor, numărul întrebărilor despre Cosmos nu s-a redus ci, dimpotrivă, s-a multiplicat. Măsurarea şi evaluarea astronomică amănunţită a nesfîrşitului univers înconjurător a creat şi a dezvoltat astronautica, tehnică ştiinţifică menită să conducă mintea omenească în însuşi miezul enigmelor cereşti.

Era natural ca treptele cunoaşterii astrofizice să fie urcate în ordinea lor logică. În primele etape a fost explorat spaţiul cosmic din apropierea imediată a Pămîntului şi au fost puse la încercare metodele de lansare şi de zbor împotriva gravitaţiei terestre. In etapa a doua a fost abordată Luna, de către automate şi oameni. A urmat o scurtă dezamăgire, de fapt un recul psihologic, un fel de oboseală, ca după o prea mare emoţie şi un prea mare triumf. Nu este mai puţin adevărat că palida noastră Lună a risipit iluziile unui număr enorm de oameni care, încrezători în felurite poveşti venite din adîncurile istoriei, se aşteptau la descoperiri senzaţionale, nu la tăcerea absolută şi moliciunea pasivă a unui covor de pulbere, aşternut de vreo patru miliarde de ani, fără urme de paşi.

Poate că din această cauză zborurile sondelor automate spre planetele vecine, Venus şi Marte (etapa a treia şi cea mai spectaculoasă a drumului spre stele), n-au mai fost urmărite de locuitorii Pămîntului cu emoţia pe drept cuvînt meritată. Or, în special expediţiilor marţiene li se cuvenea întreaga atenţie, deoarece astrul acesta s-ar putea să devină în următoarele decenii a doua bază a vieţii organizate în sistemul planetar al Soarelui.

Către această premisă sînt conduşi savanţii de torentele de informaţii ce sosesc acum de pe Marte. Toate indiciile atestă că cei trei sateliţi artificiali trimişi de oameni, americanul „Mariner 9" şi sovieticii „Marte 2" şi „Marte 3" — în ordinea în care au ajuns aproape de planetă — îşi fac datoria pe deplin, cu punctualitatea şi sîngele rece de care numai nişte automate pot da dovadă. După ce au străbătut, pînă la locul de întîlnire, nu fără ciudate peripeţii, încă nelămurite, distanţe de o jumătate de miliard de kilometri (de patru ori mai lungi decît distanţa de la Pămînt la Soare), cele trei laboratoare interplanetare au reuşit să se instaleze pe orbitele circummarţiene şi să treacă la investigaţia ştiinţifică.

Se înscrie între premierele absolute ale astrofizicii aşezarea pe Marte a primului obiect făurit de pămînteni, capsula propulsată de „Marte 2", conţinînd insemnele de stat ale Uniunii Sovietice şi o inscripţie comemorativă.

Al doilea mare capitol al triplei expediţii marţiene îl formează hărnicia telefotografului „Mariner 9", care s-a învrşunat să ne transmită, timp de 90 de zile, fotografii „tip identitate" ale astrului prospectat. Prima surpriză s-a produs în momentul cînd Marte a început să cocheteze cu camera de luat vederi, acoperindu-şi faţa cu un inexplicabil văl de „smog", stîrnit, se crede, de un fenomen care, în termeni geofizici, s-ar putea numi furtună de nisip. Să fie oare „de nisip" ? Sau de acid carbonic îngheţat ? Sau, în fine, de simple steluţe de zăpadă, în al căror vîrtej haotic au fost prinse fire de pulbere cosmică asemănătoare cu praful de pe Lună ? Fapt este că furtunile acestea de uriaşe proporţii au fost de multă vreme observate şi au obsedat cîteva generaţii de astronomi, care nu se deslipeau nopţi lungi, de-a rîndul, de ocularul telescopului pentru a vedea cum se mişcă pe suprafaţa cărămizie a lui Marte nişte pete întunecate, adevărate nebulozităţi cu marginile uneori atît de frumos rotunjite încît se asemănau întru totul cu norii aducători de ploaie din atmosfera Pămîntului.

Fotografiaţi şi spectrografiaţi acum de pe „Mariner 9", în cadre succesive, luate foarte de aproape, adică de la distanţe de 3—4 mii de kilometri (faţă de 150—160 de mii de kilometri distanţă aparentă la care poate fi observat Marte prin cele mai puternice telescoape), „norii" de furtună încă nu şi-au destăinuit secretul. Din ce în ce mai aproape de adevăr pare a fi însă ipoteza că pe Marte se găseşte mai multă apă decît arată socotelile făcute de la mari depărtări, cu ajutorul spectrografiei.

De altfel, datele preliminare ce rezultă din comunicările făcute de agregatul depus pe suprafaţa marţiană de staţia „Marte 3" — aşa cum arătam mai sus — aduc elemente noi în evaluarea cantităţilor de apă existente pe „planeta roşie". Pînă acum se admitea că în atmosfera subţire, inegal distribuită, a planetei, ar fi de o mie de ori mai puţin oxigen (la unitatea de volum) decît în jurul Pămîntului şi de o sută de ori mai puţină apă în stare de vapori. Dar dacă socotelile acestea (a căror ingeniozitate nu este o garanţie absolută de exactitate) vor fi supuse unor revizuiri ? În calotele polare sau în subsolul planetei vecine se pot ascunde, din vremuri astronomice, rezerve de oxigen şi de apă — dacă nu şi rezerve de viaţă.

Oricum, după dezamăgirea trecătoare provocată de primele prospectări ale Lunii, veştile primite din imediata apropiere a planetei Marte sînt mult mai interesante pentru oameni. Se ştia, în linii mari, în ultimii ani, că pe Marte viaţa — luată în înţelesul nostru terestru — ar întîmpina **mai puţine piedici** decît pe Lună. Desigur, mediul fizic marţian este şi el un mediu ostil. Aerul nu este respirabil, temperatura e greu de suportat (în special cele minus 85 de grade din timpul nopţilor de iarnă); apa este în orice caz rară şi excesul de bioxid de carbon nociv pentru fragilul, răsfăţatul organism omenesc. Pe de altă parte, despre mediul chimic se ştie şi mai puţin. Nu se cunosc condiţiile în care s-au produs sau continuă să se producă unele procese chimice elementare, de natură să înlesnească apariţia sau întreţinerea vieţii. Chimia planetară, domeniu cu desăvîrşire nou pentru oameni, poate să ne rezerve extraordinare noutăţi, despre care nu ne vor furniza informaţii autentice decît primii oameni ce vor ajunge pe Marte.

Sînt actualii mesageri-automaţi o avangardă a viitoarelor nave cu echipaj uman ? Descrierea amănunţită a condiţiilor fizico-chimice de pe suprafaţa planetei şi — într-un viitor apropiat — descifrarea parţială a morfologiei sale interne ar putea să devină un stimulent pentru accelerarea programelor de navigaţie interplanetară. Ele ar fi posibile — şi probabile — înainte de a se încheia mileniul doi.

În ce priveşte mileniul trei, lui îi sînt rezervate primele staţiuni marţiene locuite de oameni. Savanţii, în deosebi cei ce armonizează foarte bine ştiinţa cu imaginaţia, susţin că va fi mai plăcut să locuieşti în glaciala puritate a lui Marte decît în singurătatea arzentă a Lunii, fără a mai vorbi de atmosfera profund viciată ce s-ar putea să domine atunci pe Terra.

Mircea GRIGORESCU

LANSĂRI SPRE MARTE

„MARTE 1" (U.R.S.S.), lansat la 1 noiembrie 1962; a transmis informaţii ştiinţifice din zona „planetei roşii" pînă la 21 martie 1963 ;

„ZOND 2" (U.R.S.S.), lansat la 30 noiembrie 1964; a transmis pînă la 7 mai 1965 ;

„MARINER 4" (S.U.A.), lansat la 28 noiembrie 1964 ; s-a apropiat pînă la 10 000 km de Marte în ziua de 15 iulie 1965 ;

„MARINER 6" (S.U.A.), lansat la 25 februarie 1969 ; a transmis primele fotografii ale planetei la 31 iulie 1969 ;

„MARINER 9" (S.U.A.), lansat la 30 mai 1971 ; a devenit satelit artificial al lui Marte la 14 noiembrie şi va transmite fotografii timp de 90 de zile ;

„MARTE 2" (U.R.S.S.), lansat la 19 mai 1971 ; a devenit satelit artificial al planetei „vecine" la 27 noiembrie 1971 şi a depus pe suprafaţa ei prima capsulă adusă de pe Pămînt ;

„MARTE 3" (U.R.S.S.), lansat la 28 mai 1971 ; a devenit satelit artificial al planetei vecine la 2 decembrie 1971 şi a depus în zbor lin pe suprafaţa ei primul agregat-automat care a comunicat date ştiinţifice din mediul marţian.

MEDUNARODNA POLITIKA

BELGRAD

REALITĂȚI ȘI NĂZUINȚE EUROPENE

ESTE ȘTIUT că Europa a fost nu numai teatrul principal al celui de-al doilea război mondial ci și regiunea în care a fost declanșat, în perioada postbelică, războiul rece. În această nefastă perioadă nu numai că a fost împiedicat orice progres în soluționarea diferendelor moștenite, dar însăși natura acestora a fost modificată. Astfel, punctele în suspensie în relațiile foștilor aliați au devenit puncte litigioase între părțile implicate în războiul rece. Pornind de la aceste premise trebuie căutat răspunsul la întrebarea privind caracterul problemei europene, soluționarea ei și căile pentru realizarea acestui țel. Dacă esența acestei probleme constă în caracterul sistemului de relații internaționale existent pe continentul european, atunci și soluționarea trebuie căutată în schimbarea acestui sistem. De fapt adevărata și unica alternativă, adică singura soluționare reală a problemei constă în transformarea situației existente în așa fel încît să fie eliminate structurile și barierele de bloc, făurindu-se în același timp un nou sistem de relații internaționale cu adevărat libere și echitabile, relații bazate pe principiile coexistenței pașnice. Dacă se pornește de la această realitate, atunci trebuie găsite și răspunsurile la întrebarea privind măsurile imediat realizabile, direcțiile și modalitățile acțiunilor politice ale țărilor europene, care să ducă în cele din urmă la înfăptuirea țelului principal în soluționarea problemei europene, adică la transformarea actualului sistem de relații internaționale în spiritul principiilor Cartei O.N.U. și ale coexistenței pașnice.

În primul rînd, deosebit de important este să se ajungă la reducerea forțelor militare. Primul pas în această direcție ar trebui să fie oprirea oricărei escaladări pe acest plan. Prin asumarea anumitor obligații internaționale în această privință ar fi nu numai împiedicată, sau cel puțin îngreunată escaladarea prezenței militare străine, mai ales în unele situații extreme, dar și create premise bune pentru a se trece la reducerea treptată a acestei prezențe. Desigur că și anumite restricții în ceea ce privește manevrele militare reprezintă o măsură realizabilă încă în această fază inițială, contribuind de asemenea la stabilizarea situației, la îmbunătățirea atmosferei politice și la o mai mare securitate în Europa. Oportunitatea acestei măsuri este evidentă dacă se au în vedere diferite situații din trecut în care manevrele militare au fost folosite ca mijloc de presiune și politică de forță.

Deși crearea zonelor fără arme atomice în Europa este o problemă destul de complicată și cu greu s-ar face în prezent anumite sugestii și prognoze, totuși n-ar trebui neglijate eforturi în această direcție. Probabil că în cadrul altor aranjamente mai ample s-ar putea obține și aici unele rezultate măcar și de importanță marginală.

Aceste măsuri, ca și altele similare, nu înseamnă amînarea eforturilor principale pentru o reducere echilibrată a forțelor armate în Europa, ci presupune desfășurarea unor acțiuni paralele menite să înlesnească realizarea cu succes a acestui deziderat.

De asemenea, în această etapă pot fi realizate și o serie de acțiuni în vederea extinderii relațiilor de colaborare pe plan economic, cultural și în alte domenii. Există posibilități destul de largi de a se realiza, prin acorduri bilaterale și multilaterale, o colaborare europeană multilaterală în care sînt interesate toate țările acestui continent. Colaborarea multilaterală și nestingherită între țările europene reprezintă unul din factorii principali care contribuie fără îndoială la transformarea relațiilor interstatale din Europa.

În acest sens este oportună o anumită conjugare și coordonare a eforturilor depuse în această direcție de toate țările europene, efectuarea unui constructiv schimb de păreri și depunerea unor eforturi reale pentru a se contribui la găsirea soluțiilor necesare. Această activitate poate constitui o formă de pregătire a conferinței de securitate și colaborare europeană, precum și forma acțiunilor ulterioare în vederea înfăptuirii hotărîrilor unei asemenea conferințe.

Ljubivoje ACIMOVICI

THE NEW REPUBLIC

NEW YORK

ILUZIA RETRAGERII

AFIRMAȚIILE ziarelor potrivit cărora Administrația a acceptat principiul retragerii tuturor trupelor americane din Vietnam confundă dorințele cu realitățile. Firește, în istoria războiului au apărut de multe ori asemenea episoade privind „progrese" la conferința de la Paris, pretinse convorbiri secrete și altele de același fel. Viitoarea vizită a lui Nixon la Pekin a întărit convingerea că guvernul S.U.A. intenționează să retragă trupele sale din Vietnam în viitorul apropiat. După părerea mea, iluzia întreținută că președintele are un „plan" pentru care solicită răbdarea opiniei publice și a Congresului este dezmințită de fapte, aceasta arătînd că el duce o politică absolut deliberată de prelungire a activității militare a S.U.A. în Indochina și vrea să mențină la infinit războiul și prezența S.U.A. în peninsulă.

Politica de „vietnamizare" enunțată la 3 noiembrie 1969 a constituit răspunsul lui Nixon la dorința crescîndă a țării de a se pune capăt războiului. Dar în cursul toamnei acelui an, audierile organizate de Comitetul pentru alocații al Camerei Reprezentanților au arătat clar, potrivit cuvintelor ministrului armatei de atunci, Stanley Resor, „că în cazul în care putem arăta clar inamicului că avem posibilitatea să reducem războiul la un nivel pe care poporul american îl va suporta o perioadă îndelungată", Frontul Național de Eliberare va „negocia sau poate doar va reduce nivelul luptelor". La observația membrului Camerei Reprezentanților, George Mahon, că aceasta înseamnă că „nu năzuim la o încetare grabnică a războiului din Vietnam, ci la trecerea unei părți mai mari a poverii războiului... pe umerii sud-vietnamezilor", Resor a răspuns : „Cam așa stau lucru-

rile...“ „Sînt de părere că putem anticipa rămînerea forţelor noastre în Vietnam timp de mai mulţi ani“, a adăugat generalul Westmoreland.

Recitind acest schimb de cuvinte după „mai mulţi ani“, cînd 215 000 soldaţi americani se află în Vietnam propriu-zis şi un număr aproximativ egal în Asia de sud-est şi în Pacificul de vest, cum să nu încerci o surpriză puternică. Administraţia a fost destul de clară în privinţa intenţiilor ei reale. Aşa cum a arătat în mod explicit ministrul apărării Melvin Laird în noiembrie 1969, amploarea forţelor „reziduale“ sau „de tranziţie“ ale S.U.A., cum a preferat să le numească el, depinde de trei elemente : „Din punct de vedere numeric, sau al amploarei acestor forţe, ea urmează să fie stabilită pe baza aprecierii continue a celor trei criterii menţionate atît de des de preşedinte : (1) progresele înregistrate la tratativele de la Paris ; (2) nivelurile activităţii adversarului ; şi (3) creşterea capacităţii Vietnamului de sud de a-şi asigura propria apărare. În cazul în care tratativele vor continua să nu înregistreze progrese semnificative, redesfăşurarea forţelor S.U.A. se va baza pe ultimele două criterii“. Prima fază a acestui „plan“, pentru care Administraţia a renunţat în mod consecvent să stabilească un orar sau un plafon numeric, cere forţelor de la Saigon să preia răspunderea pentru toate luptele terestre, americanii folosind tot mai mult numai sprijin logistic, aerian şi de artilerie. A doua fază, mai nebuloasă, prevedea ca forţele S.U.A. să-şi păstreze exclusiv roluri de antrenament şi consultative, sprijinul logistic, aerian şi de artilerie trecînd în mare măsură în mîinile trupelor de la Saigon.

Deoarece nu există mijloc de a controla cele două elemente-cheie, sau de a spera o asemenea îmbunătăţire a armatei de la Saigon încît ea să reuşească oarecum să obţină victoria militară imposibil de realizat pentru forţele franceze şi americane mult superioare timp de aproape un sfert de secol, Laird a evitat în mod explicit să stabilească un plafon numeric sau un orar atunci cînd senatori sceptici l-au confruntat în noiembrie 1969 : „Dacă tratativele nu sînt încununate de succes, presupun că anumite trupe ale S.U.A. vor rămîne în Vietnam, dar nu la aceleaşi niveluri ca trupele din Coreea (53 000 soldaţi) sau din Europa“.

Cererile bugetare ale Administraţiei dezvăluie de asemenea situaţia reală. Deşi Laird se va plînge că s-a stabilit un plafon de 2 500 000 000 dolari pentru „sprijinirea“ forţelor Saigonului şi forţelor dependente în războiul din Indochina, de fapt Administraţia a cerut cu 300 milioane dolari mai puţin decît această sumă şi nu a dovedit nici acum că Saigonul ar putea să folosească mai mult. Totalul cheltuielilor proiectate pentru război în anul fiscal 1970, care a început la 1 iulie 1969, era între 23 200 000 000 şi 25 400 000 dolari — ceea ce însemna că se stabilea un buget permiţînd efectivelor militare americane să susţină pe departe cea mai mare povară a unui război bazat pe tehnologia înaintată. Din acest motiv, speranţa de a înlocui complet forţele S.U.A. cu forţe sud-vietnameze a fost totdeauna o himeră menită să potolească obiecţiile tot mai energice ale opiniei publice împotriva menţinerii la infinit a participării americane la război.

VIETNAMUL DE SUD
Un soldat american şi-a brodat pe spatele cămăşii cuvintele : „Daţi o şansă păcii“

La 4 martie 1971, Laird a dezvăluit că deşi vor completa faza întîia a programului de „vietnamizare“ pînă în cursul verii, „forţele terestre americane vor continua să aibă un rol de securitate pentru a apăra forţele S.U.A. pe măsură ce faza a doua înaintează“ — condiţie care nu fusese menţionată pînă atunci. Faza a doua „va cere mai mult timp“, şi el a refuzat să stabilească vreun termen în acest sens, legîndu-l de timpul de care vor avea nevoie militarii de la Saigon pentru a prelua funcţiile aeriene, de artilerie, logistice şi alte funcţii complexe similare pentru care, în multe cazuri, nu au fost nici măcar antrenate. Privind într-un viitor şi mai îndepărtat, Laird a menţionat „faza a treia“ : „o misiune consultativă militară, împreună cu micile forţe de securitate necesare pentru a apăra această misiune“.

Realitatea acestei politici se exprimă în bani şi echipament — şi în foc şi moarte. Ajutorul militar pentru regimul de la Saigon, deşi a crescut faţă de 1970 ajungînd la 1 830 000 000 dolari în anul fiscal 1971 (ceea ce era totuşi ceva mai puţin decît în 1969), a rămas o mică parte a costului total. Deşi Nixon putea să atragă atenţia asupra reducerii sale cu 250 000 de oameni a trupelor S.U.A. din Vietnam pînă în decembrie 1970, mai important era faptul că 532 000 militari americani rămîneau în Asia de sud-est şi în Pacificul de vest continuînd să sprijine războiul în aer, pe mare şi pe uscat. Nimeni nu neagă că pînă în august a.c. S.U.A. şi-au redus efectivele din Vietnam însuşi la 226 000 oameni ; problema centrală este la ce punct Administraţia intenţionează să încetinească sau să oprească retragerile de personal militar şi, în special, ce intenţionează să facă cu marele număr de soldaţi rămaşi în Indochina şi în jurul peninsulei.

Indicele cel mai cuprinzător disponibil cu privire la planurile Administraţiei Nixon pentru războiul din Indochina îl constituie datele bugetare pe care ea continuă să le clasifice drept „secrete“, deoarece ştie că publicarea lor ar dezvălui, mai mult ca orice altceva, natura iluzorie a referirilor ei vagi la „retragere“. Totuşi, punînd cap la cap crîmpeie din cele 4 600 pagini de depoziţii făcute în faţa Camerei Reprezentanţilor cu privire la ultimul buget al Pentagonului şi publicate pînă în prezent, orice expert serios este nevoit să conchidă că Nixon foloseşte fondurile de care dispune pentru politica sa şi nu intenţionează să renunţe la un sprijin militar masiv al S.U.A. pentru regimul muribund şi tot mai izolat al lui Thieu.

Costul complet şi real al războiului a atins un nivel culminant de 28 800 000 000 în anul fiscal 1969 şi a fost stabilit prin buget la 23 100 000 000 dolari pentru anul următor. Evaluarea cea mai precisă pentru anul fiscal 1971 este de 15 300 000 000 dolari. Dar o interpretare atentă a schimbărilor din cheltuielile militare discutate în cursul audierilor Pentagonului, şi evaluări suplimentare făcute de publicaţii de obicei bine informate din S.U.A., arată că costul complet al războiului pe anul fiscal 1972, care se încheie la 30 iunie viitor, este proiectat la cel puţin 10 miliarde dolari, şi mai probabil la 12 miliarde de dolari. Diferite comentarii neoficiale făcute de Rogers şi de alte personalităţi în ultimele luni lasă să se înţeleagă că el s-ar putea ridica la 14 miliarde dolari. Din această sumă, mai puţin de o cincime va fi cheltuită de forţele militare de la Saigon, şi războiul va rămîne în esenţă un război plătit în întregime şi dus în mare măsură de americani. Atît timp cît Nixon încearcă să menţină la putere un regim proamerican, această situaţie nu se va schimba.

Gabriel KOLKO
profesor de istorie
la Universitatea York din Toronto

Le Monde diplomatique

PARIS

ARGENTINA

ÎNTRE GUVERN ŞI OPOZIŢIE

Guvernul preşedintelui Lanusse a stabilit în septembrie etapele „calendarului său electoral" : alegerile prezidenţiale şi legislative se vor desfăşura la 25 martie 1973, iar predarea puterilor către preşedintele ales urmează să aibă loc, în principiu, la 25 mai 1973.

După ce a epurat armata şi a zădărnicit, la începutul lunii octombrie, complotul ofiţerilor din marină, ostili democraţiei şi în special reintrării în scenă a partidului peronist, generalul Lanusse pare să ţină azi în mînă în mod ferm forţele armate.

Pe plan extern, vizitele oficiale tot mai numeroase pe care le face preşedintele juntei argentiniene, fără nici un fel de preocupare pentru divergenţele ideologice, întrevederile sale foarte cordiale cu conducătorii peruvieni şi cu preşedintele Allende au contribuit la cimentarea unităţii Americii Latine.

Trebuie recunoscut că, deocamdată, conjunctura economică este puţin propice marilor planuri ale generalului-preşedinte. O scădere bruscă a vînzărilor de grîu şi de piei a coincis, anul acesta, cu o creştere a importurilor. Balanţa comercială, mereu pozitivă în cursul ultimilor ani, înregistrează, pentru prima oară, un deficit care se ridică deja la 164 800 000 dolari pe primele zece luni ale anului 1971 şi care, pentru ansamblul anului, va depăşi fără îndoială 200 milioane dolari.

Măsurile adoptate în august trecut pentru limitarea importurilor dovedindu-se puţin eficace, guvernul a fost nevoit să impună, în noiembrie, o nouă supratxă de 15 la sută la produsele de import. Delegatul argentinian la conferinţa Asociaţiei Latino-Americane a Liberului Schimb (A.L.A.L.C.) a făcut cunoscut colegilor săi, la 12 noiembrie, că guvernul său înţelege să recurgă la clauzele de apărare prevăzute prin tratatul de la Montevideo pentru a permite ţărilor membre să restabilească temporar, în caz de nevoie absolută, barierele vamale pe cale de dispariţie.

Pe plan intern, deficitul bugetar cronic s-a accentuat brusc anul acesta. În numărul său din 22 noiembrie, ziarul economic „Sintesis" subliniază că în prezent inflaţia a depăşit procentul anual de aproximativ 20 la sută, considerat „normal" pentru Argentina. „Am ajuns la o superinflaţie care scapă oricărui control" — scrie ziarul. Peso-ul, care a fost deja devalorizat de şase ori în cursul anului 1971, ar putea să sufere înainte de sfîrşitul anului o a şaptea devalorizare.

Noul ministru al economiei, Cayetano Licciardo, care şi-a preluat funcţia la 1 octombrie, a aprobat recent un plan de redresare economică. Dar, în aşteptarea măsurilor în curs de pregătire, creşterea costului vieţii (cu 19,5 la sută de la începutul anului) şi scăderea salariului real provoacă o puternică nemulţumire. Conducătorii Confederaţiei Generale a Muncii încearcă zadarnic în momentul de faţă să obţină o audienţă la generalul-preşedinte, pentru a-i expune doleanţele oamenilor muncii. Dar generalul Lanusse, prea sigur că nu poate satisface aceste revendicări, se străduieşte să cîştige timp şi să întîrzie cît mai mult posibil momentul confruntării.

În aceste condiţii, s-ar putea aştepta o reînviere a revendicărilor sociale. Dar sindicatele peroniste, care sînt cele mai numeroase şi cele mai active, sînt stînjenite acum de criza care dezbină partidul. O criză destul de gravă pentru a provoca demisia delegatului personal al lui Peron în Argentina, Jorge Daniel Paladino.

Nu este surprinzător că această criză izbucneşte tocmai în momentul în care i se permite partidului peronist să-şi ţină conferinţa la lumina zilei. Discuţia liberă dezvăluie fisurile care se ascundeau în ilegalitate. Exilul îndelungat al lui Peron, ezitările sale şi misterul pe care îl întreţine în mod abil în jurul adevăratelor sale intenţii subminează autoritatea lui şi nu-i mai permit să exercite un control real asupra partidului său. În publicaţia „El Cronista Comercial" din 15 noiembrie, editorialistul Carlos Temple subliniază că „Peron hotărăşte mai puţin şi omologhează mai mult". Adepţii săi, deşi îşi afirmă fidelitatea necondiţionată faţă de persoana sa, au din ce în ce mai mult tendinţa să-l pună în faţa faptului împlinit.

Nu este deci surprinzător că unii peroniştidoresc crearea unui organ de conducere, avînd puteri reale şi acţionînd în ţară cu binecuvîntarea dată de la depărtare de marele şef.

Jorge Daniel Paladino pare de acord cu această formulă de peronism fără Peron. Dar teza lui Paladino întîmpină opoziţia adepţilor necondiţionaţi ai lui Peron, a căror atitudine este exprimată de noul delegat, Hector Campora, care, vorbind de la Madrid unde locuieşte în mod obişnuit, a reamintit recent că Peron este singurul candidat posibil al „justiţialiştilor" în alegerile prezidenţiale din 1973. Polemicile s-au potolit de altfel atunci cînd, la sfîrşitul lunii noiembrie, s-a aflat că Hector Campora şi soţia fostului dictător, Dona Isabel Martinez de Peron vor sosi de la Madrid pentru a reorganiza partidul.

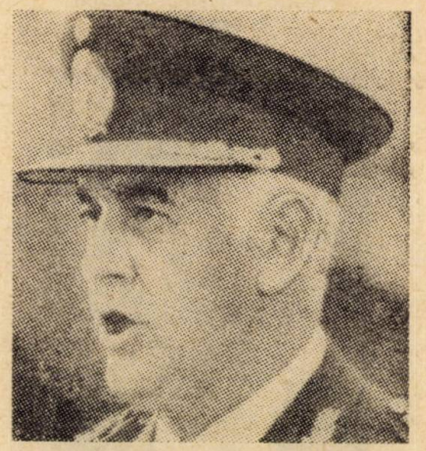

PREŞEDINTELE LANUSSE
În primul rînd economia

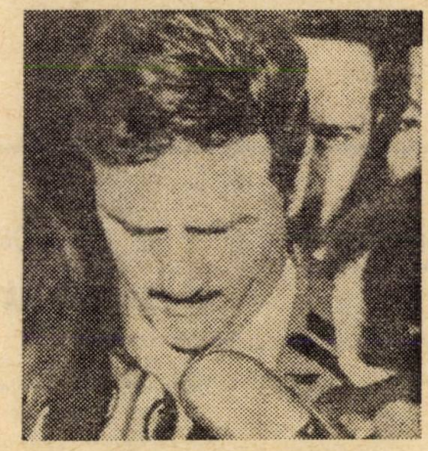

JORGE DANIEL PALADINO
Peronism fără Peron

La Buenos Aires se pune întrebarea : ce instrucţiuni au adus ei ? Se pune întrebarea în special ce atitudine vor adopta ei faţă de celelalte partide de opoziţie ? Într-adevăr, toată lumea ştie că coaliţia antiguvernamentală cunoscută sub numele de „Ora poporului" (titlul manifestului original de la 11 noiembrie 1970) depinde, în mare măsură, de hotărîrile partidului justiţialist (peronist n.n.), care a fost şi rămîne unul din stîlpii organizaţiei, alături de care se află Partidul radical al poporului, condus de Ricardo Balbin.

În lupta pentru putere, angajată între generalul Lanusse şi o opoziţie dominată în mare măsură de peroniştii, fiecare din cei doi adversari găseşte în lagărul advers cele mai bune atu-uri ale sale. Opoziţia exploatează dezordinea economică ; guvernul pune în lumină conflictele interne din mişcarea peronistă. Învingătorul va fi acela care va şti să-şi înfrîngă propria slăbiciune. Generalul Lanusse este oare acela care va reuşi primul să redreseze economia, sau opoziţia aceea care va reuşi să-şi lichideze fisurile politice ?

Elena de la SOUCHERE

GASTON THORN

ministrul afacerilor externe al Luxemburgului

La invitația ministrului afacerilor externe, Corneliu Mănescu, ministrul afacerilor externe al Luxemburgului, Gaston Thorn, face în aceste zile o vizită oficială în România.

Născut la Luxemburg în 3 septembrie 1928, Gaston Thorn și-a petrecut o parte din copilărie în Franța, deoarece tatăl său, inginer, lucra în timpul acela la căile ferate franceze. Curînd după întoarcerea familiei în Luxemburg (mai 1940), inginerul Thorn este arestat de ocupanții naziști. În 1943, tînărul Thorn este internat și el pentru cîteva luni într-un lagăr.

După studii la Lausanne și Paris, obține titlul de doctor în drept și profesează avocatura la Luxemburg. Anterior, ca președinte al Uniunii naționale a studenților din Luxemburg, este un timp și președinte al Conferinței mondiale a studenților.

În 1959, Gaston Thorn, în acel moment președinte al Tineretului Democratic din țara sa, candidează pentru prima dată în alegerile parlamentare și obține un loc de deputat. Tot în 1959 devine consilier municipal la Luxemburg, funcție pe care o ocupă pînă în 1969. În 1961, Gaston Thorn devine președinte al Partidului democrat (liberalii), funcție în care va fi reales în 1964 și 1968. Între 1959 și 1969 este președinte al fracțiunii liberale din adunarea parlamentară a „celor șase" de la Strasbourg, fiind în același timp președinte al Comisiei pentru dezvoltare și al Comisiei monetare ale C.E.E.

La sfîrșitul anului 1968, în Luxemburg au avut loc noi alegeri pentru Cameră. Socialiștii, parteneri ai creștin-socialiștilor în coaliția de pînă atunci, pierd din voturi ; în schimb, liberalii cîștigă teren. Locul coaliției dintre creștin-sociali și socialiști îl ia o coaliție a primilor cu liberalii. În noul cabinet Werner (instalat la 6 februarie 1969), Gaston Thorn deține portofoliul afacerilor externe, al comerțului exterior, al administrației publice, al educației fizice și sportului.

Într-una din declarațiile sale de politică externă, referindu-se la propunerea țărilor socialiste de a se organiza o conferință consacrată problemelor securității europene, ministrul de externe luxemburghez a declarat că această propunere trebuie considerată ca un nou și important element în relațiile intraeuropene.

R. F.

Contrapunct

O CONVORBIRE CU MĂTUȘA

William Davis

Am încercat să explic mătușii mele Bertha de ce trebuie să se străduiască să cheltuiască mai mult cu prilejul Crăciunului de anul acesta.

— Ca să ajuți țara, i-am spus eu.

M-a privit nedumerită.

— Oricine se poate rătăci în ceață, mi-a răspuns, dar tu te învălui singur în ea. Ce are de-a face țara cu cheltuielile mele ?

— Uite ce este, dumneata ești un consumator. Și, în etapa actuală, șansele noastre de a ieși din recesiunea economică depind de un boom susținut, sub conducerea consumatorilor. Dacă dumneata nu cheltuiești, întreaga strategie economică a ministrului finanțelor se va prăbuși.

— Încep să înțeleg, a spus ea. Vrei să zici că dl Barber (ministrul finanțelor britanice — n. trad.) se bizuie pe mine ca să iasă din încurcătură ?

— Cam așa stau lucrurile, mătușă. După bugetul prezentat de el în iunie s-a produs o oarecare înviorare a cheltuielilor consumatorilor, dar de atunci încoace ritmul lor a fost destul de dezamăgitor. Oamenii par mai interesați să economisească decît să cheltuiască.

— Sînt speriați. Așa cum ai fi și tu dacă te-ar amenința perspectiva șomajului.

— Mătușă, am protestat eu, dar nu-ți dai seama ? Dacă consumatorii cumpără mai mult, producția crește. Și creșterea producției înseamnă mai multe locuri de muncă.

— Stai să văd dacă am înțeles bine, tinere. Vrei să spui că, cu cît oamenii cheltuiesc mai puțin, cu atît este mai probabil ca șomajul să crească în continuare ?

— Exact.

— Care va să zică, dacă economisesc fiindcă se tem de viitor, ei mai degrabă înrăutățesc situația în loc s-o îmbunătățească ?

— Știam că dumneata înțelegi repede, mătușă.

— Ei bine, de ce guvernul nu spune lucrurilor pe nume ?

— Nu știu, mătușă, dar pot să-ți spun că dl Barber este îngrijorat. O anchetă publicată de curînd arată că încrederea consumatorilor în viitor, și deci dorința lor de a cheltui, continuă să scadă.

— Cu alte cuvinte e vina noastră, și nu a guvernului, că există recesiune ?

— Nu numai a noastră, mătușă. Oamenii de afaceri sînt la fel de vinovați. Ministrul finanțelor vrea ca ei să cheltuiască mai mult pe uzine și utilaj nou, dar nu există încă nici un semn de redresare reală.

— Spui că trebuie să existe un boom al consumatorului ?

— Așa trebuie să înceapă lucrurile, mătușă. Odată ce acest boom este cu adevărat în curs, industria are tendința să-l urmeze. Guvernul ar dori, bunăoară, să cheltuim mai mult pentru alimente și îmbrăcăminte.

— Și dacă nu cheltuim ?

— Ei bine, ministerul finanțelor a elaborat ceea ce specialiștii numesc o planificare cu mai multe orientări posibile de acțiune, în cazul că lucrurile nu ies bine. Una dintre ele este de a stimula cheltuielile prin reducerea impozitului pe cumpărări. Dar planificarea e una și acțiunea e alta.

— Păi dacă lucrurile stau atît de prost cum spui tu, ministrul finanțelor n-ar trebui să treacă la acțiune ?

— Nu-i chiar atît de ușor. Experții săi susțin că, dacă ministrul face prea mult, anul viitor vom avea un boom prea mare și va trebui din nou să punem frînă.

— Care va să zică, pentru moment, totul depinde de noi...

— Cam așa, mătușă. Crăciunul este o perioadă de vîrf pentru cheltuielile de consum. Trebuie să cheltuiești. Pentru Marea Britanie.

— Înțeleg. Și cum stau lucrurile cu Edward Heath și cu Anthony Barber ?

— Ce vrei să spui ?

— Vor cheltui și ei ?

— Nu știu, mătușă. Dar cred că pot fi întrebați.

— Fă-o. Dacă vor să ajutăm țara, ei trebuie să dea exemplu. Poate că ar trebui să organizăm o săptămînă națională a cheltuielilor. Cine cheltuiește cel mai mult să fie înnobilat sau să primească un premiu. Și tonul s-ar cuveni să-l dea chiar ministrul finanțelor.

(După The Guardian)

POȘTA REDACȚIEI

COMERȚUL CANADIANO-AMERICAN

Ilie Sandu, Giurgiu. Bineînțeles, între cele două state vecine — Canada și S.U.A. — există strînse legături, în primul rînd economice. Potrivit datelor cuprinse într-un recent discurs al ministrului industriei și comerțului al Canadei, în anul 1970 valoarea exporturilor canadiene cu destinația Statele Unite s-a ridicat la 10,6 milioane dolari, adică 65 la sută din totalul exporturilor. Pe de altă parte, au fost importate mărfuri în valoare de 9,2 miliarde dolari, adică 20,7 la sută din totalul exporturilor americane. Anul acesta, în primele opt luni, cifrele au sporit : Canada a expediat în S.U.A. 67,8 la sută din totalul exporturilor sale și a importat 22,7 la sută din totalul exporturilor americane. Se înțelege că în asemenea condiții, măsurile impuse de președintele Richard Nixon la 15 august (aplicarea unei suprataxe de 10 la sută la aproape toate produsele de import) au afectat în mare măsură Canada, care s-a alăturat imediat celorlalte țări capitaliste, cerînd Statelor Unite să o suprime cît mai curînd posibil. Autoritățile canadiene se sprijineau în cererea lor și pe faptul că, încă din primăvara anului 1970, dolarul canadian a fost lăsat să fluctueze.

SUCCESUL COMUNIȘTILOR DANEZI

Nicu Popescu, București. Într-un interviu acordat ziarului „Land og Folk" la cîteva zile după alegerile din 21 septembrie, Knud Jespersen, președintele Partidului Comunist din Danemarca, a comentat astfel succesul comuniștilor în aceste alegeri : „Succesul obținut se datorește faptului că comuniștii au o politică justă și că au activat bine în această campanie electorală. Am reușit să cîștigăm alegători noi. Atît tinerii cît și cei mai în vîrstă au început să-și dea mai bine seama că orice cotitură în politica daneză este legată în mod hotărît de un succes pentru comuniști. Subliniem că rezultatele obținute la aceste alegeri parlamentare reprezintă unele dintre cele mai bune din 1945 încoace". Referindu-se la obiectivele care stau în fața partidului în etapa următoare, Knud Jespersen a spus : „O primă concluzie trebuie să fie aceea că noi, comuniștii, trebuie să ne întărim acum și mai mult în afara Parlamentului decît am făcut-o înainte. Viața și viitorul nostru nu sînt dependente de prezența noastră în Parlament. P.C. din Danemarca va continua și în viitor să desfășoare o activitate susținută împotriva Pieței comune și a tot ceea ce se pune la cale cu privire la o eventuală asociere. Partidul spune «nu» oricărei forme de participare sau asociere la Piața comună, ca și oricărui acord care îngrădește libertatea de acțiune a Danemarcei".

ÎNTRE LONDRA ȘI SALISBURY

Nicu Stan, Brăila. Iată datele principale ale cronologiei relațiilor anglo-rhodesiene. **1953** — Marea Britanie creează o federație central-africană, alcătuită din Rhodesia de Nord, Rhodesia de Sud și Nyassaland. **1963** — Federația central-africană este dizolvată, Rhodesia de Nord devine independentă sub numele de Republica Zambia, iar Nyassaland sub numele de Republica Malawi. **14 aprilie 1964** — Ian Smith este numit prim ministru al Rhodesiei de Sud ; încep tratative cu Marea Britanie privind acordarea independenței teritoriului. Marea Britanie refuză independența înainte ca majoritatea africană să dispună de drepturi. **11 noiembrie 1965** — după o serie de negocieri infructuoase cu Marea Britanie, Ian Smith proclamă unilateral independența Rhodesiei. Noua constituție e respinsă de Marea Britanie. **Decembrie** — Națiunile Unite, inclusiv Marea Britanie, hotărăsc sancțiuni economice împotriva Rhodesiei. **Aprilie 1966** — Națiunile Unite și Consiliul de Securitate autorizează Marea Britanie să uzeze de forță în problema rhodesiană dacă va fi necesar. **Decembrie** — convorbiri (desfășurate la bordul unui vas în Mediterana) între Ian Smith și premierul britanic Harold Wilson. Nici un rezultat. **Martie 1968** — regina Angliei comută pedeapsa cu moartea hotărîtă la Salisbury pentru trei patrioți africani dar, în ciuda protestelor britanice și ale opiniei publice mondiale, cei trei sînt executați. **Octombrie** — a doua rundă de convorbiri între Ian Smith și Harold Wilson, desfășurate pe un vas la Gibraltar. Nici un rezultat. **Iulie 1969** — Sir Humphrey Gibbs, guvernatorul britanic în Rhodesia, părăsește teritoriul, fapt care marchează „înghețarea" relațiilor între Londra și Salisbury. **Noiembrie** — este publicată la Salisbury noua constituție a Rhodesiei. **2 martie 1970** — noua constituție intră în vigoare. Clifford Dupont e numit președinte al Rhodesiei. **Noiembrie** — guvernul conservator britanic reia contactele (secrete) cu Rhodesia la Pretoria (R.S.A.). **Aprilie-septembrie 1971 :** lordul Goodman îndeplinește patru misiuni la Salisbury. Convorbirile preliminare se soldează cu vizita lui Alec Douglas-Home din noiembrie și semnarea acordului de compromis despre care revista noastră a scris în nr. 49.

IMPORTANT!

Anunțăm pe cititorii noștri că a început reînnoirea abonamentelor pentru anul 1972.

Abonați-vă din timp și pe termene cît mai lungi, pentru a vă asigura continuitate în primirea publicației.

Prețul unui abonament este de :

— anual	**104 lei**
— pe șase luni	**52 „**
— pe trei luni	**26 „**

Abonamentele se fac prin oficiile și agențiile P.T.T.R, factorii poștali și difuzorii de presă din întreprinderi și instituții.

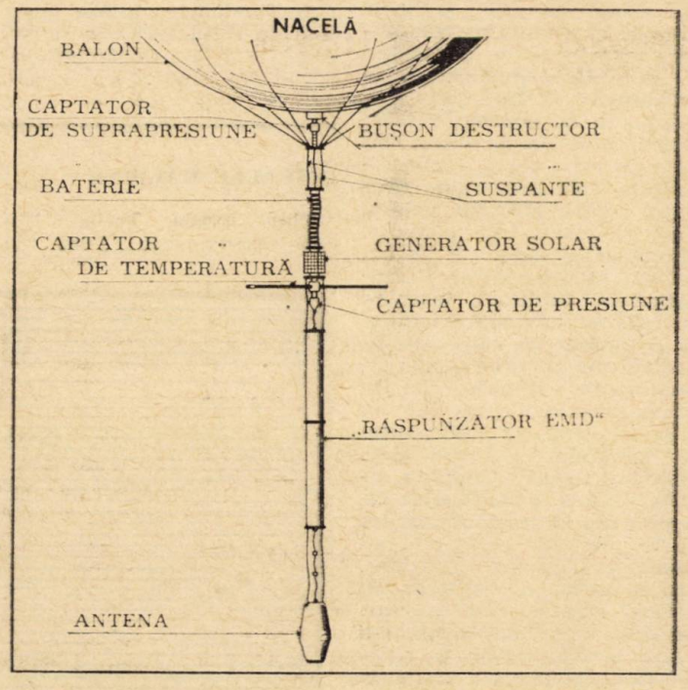

Constantin Grigorescu, Pitești. 1. Partidul suedez din Finlanda este partidul minorității suedeze (în Finlanda numărul suedezilor este destul de mare). Partidul a făcut parte din ultimele coaliții guvernamentale. 2. Imaginea de sus reprezintă fragmentul unui balon din cadrul experienței „Eole", de care v-ați interesat. De nacela acestor baloane sînt atașate o serie de aparate științifice, între care elementul principal este „răspunzătorul" E.M.D. Acesta măsoară temperatura și presiunea atmosferică din jurul balonului, supraveghează suprapresiunea anvelopei balonului și îl distruge în momentul în care acesta devine inutil pentru continuarea experienței. Balonul se deplasează, în funcție de vînturi, la 12 000 metri altitudine. Experiențele se efectuează în emisfera sudică, deoarece aceasta e mai puțin cunoscută din punct de vedere meteorologic. La fiecare 90 de minute, satelitul „Eole" (despre care am scris în nr. 18 și 43) cere informații fiecărui „răspunzător" și, poate, prin urmare, să localizeze în orice moment baloanele meteorologice din cadrul experienței.

POȘTA REDACȚIEI

UNISIST

S. Petrescu, București. Bazele UNISIST (sistemul mondial de informație științifică) au fost puse într-o recentă reuniune a U.N.E.S.C.O. la care au participat reprezentanții a 85 de guverne și a 40 de organizații internaționale. Cîteva date despre sistemul recent creat au fost publicate la „Poșta redacției" din nr. 28 (1971). Ne întrebați cum s-a ajuns la ideea organizării unui asemenea sistem mondial de informare științifică. „Datorită expansiunii continue a aparatului științific și tehnologic și a creșterii constante a numărului de cercetători — se arată în publicația «Information U.N.E.S.C.O.» — producția de articole, lucrări, rezumate și dări de seamă tehnice de orice fel a atins proporțiile unei adevărate avalanșe. Către 1750 nu existau decît o duzină de periodice științifice al căror decan era revista «Philosophical Transactions», publicată, începînd cu 1665 (și care supraviețuiește și astăzi), de către «Royal Society din Londra». Ulterior, publicațiile științifice au început să se multiplice într-un ritm accelerat : în 1830 puteau fi numărate vreo trei sute. Dîndu-și seama că nici un savant nu era în măsură să citească sau să frunzărească tot ce se imprima, germanii au inventat «Jurnalul analitic». Dar și acesta a proliferat în același ritm cu revistele științifice : de la unul în 1830 s-a ajuns la 300 în 1950. În zilele noastre, cercetătorii științifici și tehnicienii se găsesc în prezența a peste 35 000 periodice care-i solicită în diferite discipline. Aceasta reprezintă în fiecare an aproape două milioane de articole scrise de aproximativ 750 000 autori, în cincizeci de limbi. Peste un secol, dacă se continuă curba ascendentă a ultimilor 250 de ani, vor exista 350 000 reviste științifice, iar savantul va avea în întreaga lume aproximativ opt milioane de confrați cu care va putea intra în relații. Din această teamă de paralizare a comunicațiilor în lumea științei s-a născut ideea sistemului UNISIST. În septembrie 1961, conferința «Mișcării Pugwash», reunită în acel an în Statele Unite, examina domeniile care ar putea oferi o colaborare științifică internațională. Problema informării științifice a fost abordată de doi savanți — chimistul sovietic Dubinin și biologul american Bentley Glass — care, într-un memoriu comun, își expuneau neliniștea față de uriașa proliferare a scrierilor științifice și preconizau crearea unui centru mondial, a unei vaste rezerve în care cercetătorii ar putea obține informații după dorință. Cinci ani mai tîrziu, în timpul celei de a unsprezecea adunări generale ținută la Bombay, Consiliul Internațional al Uniunilor Științifice (C.I.U.S.) adopta o recomandare importantă : se propunea studiul, în asociație cu U.N.E.S.C.O., al unui sistem mondial de înmagazinare și transfer a informațiilor și datelor științifice. Propunerea a fost adoptată de U.N.E.S.C.O. în timpul celei de a 14-a Conferințe generale din 1966".

LUNA CALDĂ

Ștefan Bădescu, com. Șiria, jud. Arad. În urmă cu milioane de ani, Luna nu era un astru rece și mort. Cel puțin aceasta este ipoteza profesorului N. Toksoz, de la Institutul de Tehnologie din Massachusetts (S.U.A.), care susține că satelitul Pămîntului era cald și în stare de fuziune. Afirmațiile sale se bazează pe datele obținute de misiunile „Apollo" 12, 14 și 15. Toksoz dă și amănunte despre constituția Lunii : o pătură de sol de 2 000 metri grosime, o crustă superioară de roci bazaltice de 25 km grosime, apoi, pînă la 65 km, o altă pătură care formează crusta lunară, după care urmează o zonă rigidă de 100 km grosime. Dacă sînt urmărite cu atenție toate afirmațiile savantului american, se poate constata — lucru pe care acesta l-a și făcut de altfel — că structura Lunii, asemănătoare Pămîntului, ne îndeamnă a da crezare ipotezei potrivit căreia Luna a făcut cîndva parte din planeta noastră.

TIMBRU PIERRE LAPORTE

St. Udrea, Pitești. 1. Despre membrii organizației palestiniene care l-au asasinat pe premierul iordanian Wasfi Tall am scris în nr. 49. 2. Amănunte despre Federația emiratelor arabe unite (inclusiv datele geografice care vă interesează) veți găsi în articolele publicate în nr. 30. și 39. 3. Deputatul Rives-Henrys, implicat în scandalul „Garantie Foncière", a fost radiat din grupul parlamentar al U.D.R., după ce în prealabil demisionase din partid. 4. Poșta canadiană intenționează într-adevăr emiterea a 25 milioane de timbre comemorative consacrate lui Pierre Laporte, fostul ministru al muncii din Québec, asasinat în luna octombrie 1970. După cum se știe, Laporte a fost răpit de mai multe persoane, la 10 octombrie, în timp ce se juca cu fiul său în fața casei de lîngă Montréal. Cîteva zile mai tîrziu, organizația ilegală F.L.Q. (Frontul pentru eliberarea Québecului) îi anunța moartea. Asasinii lui Laporte, capturați în luna următoare, au fost judecați și condamnați de un tribunal din Montréal.

Dan Gheorghe, Tohanu Vechi, Brașov. Așteptăm altceva.

Maria Brad, Arad. Consultați articolele pe tema care vă interesează, apărute în nr. 43 și 44 din acest an.

INSULELE MALDIVE

Tinel Preda, Tecuci. Din cele aproximativ 2 000 de insule coralifere care formează arhipelagul Maldive, numai aproximativ 300 sînt locuite. Suprafața tuturor insulelor nu depășește 298 kmp. Datorită întinsei suprafețe pe care se desfășoară (aflate la aproximativ 700 km sud-vest de Ceylon, cuprind 300 km), Insulele Maldive au fost grupate din considerente administrative în 17 atoli. Centrul administrativ al țării și capitala se află în Insula Male. Aci a debarcat în 1153 Abdul Barakatul Barbari, predicator musulman, care reușește să convertească relativ repede populația insulelor la islamism. (Locuitorii arhipelagului sînt și astăzi musulmani.) Cîteva secole mai tîrziu, portughezii au încercat să stăpînească insulele dar, după 15 ani, au fost obligați să se retragă. În 1887 sultanatul a devenit protectorat britanic ; independența a fost obținută la 26 iulie 1965. În același an, Insulele Maldive devin membru al Organizației Națiunilor Unite. Din punct de vedere economic, arhipelagul este încă nedezvoltat. Locuitorii sînt ocupați în agricultură, pescuit și artizanat.

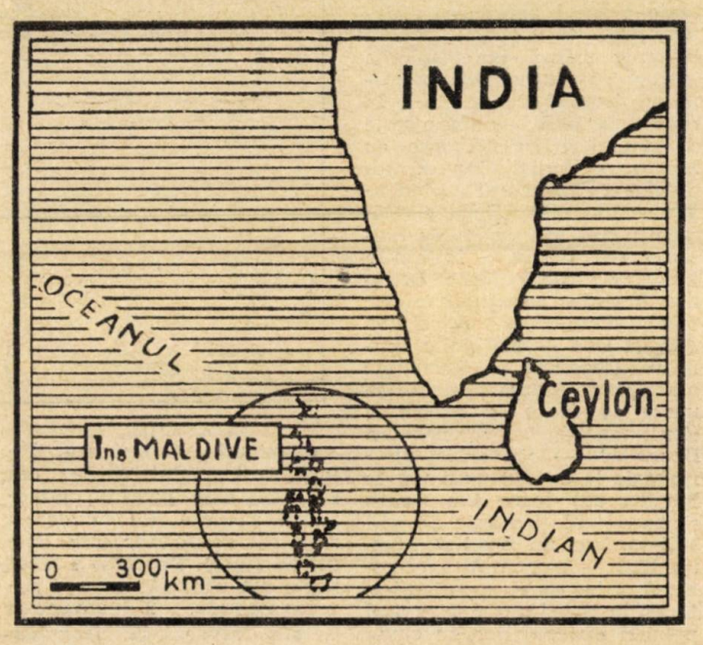

LUMEA săptămînal de politică externă editat de Uniunea Ziariștilor din Republica Socialistă România
REDACTOR-ȘEF LIVIU RODESCU
Redacția și administrația : București, Piața Scînteii 1 Telefon 17.60 10. Internațional 13 52 63 și 13 53 55 Telex 197
Abonamentele se fac la oficiile poștale, factorii poștali și difuzorii voluntari din întreprinderi și instituții
Abonamentele pentru străinătate : prin I.C.E. „Libri". Calea Victoriei nr. 126, căsuța poștală 134—135. Telex 225
C. P. C. S

practică modernă excelentă

GARNITURA DE BUCĂTĂRIE DAFIN

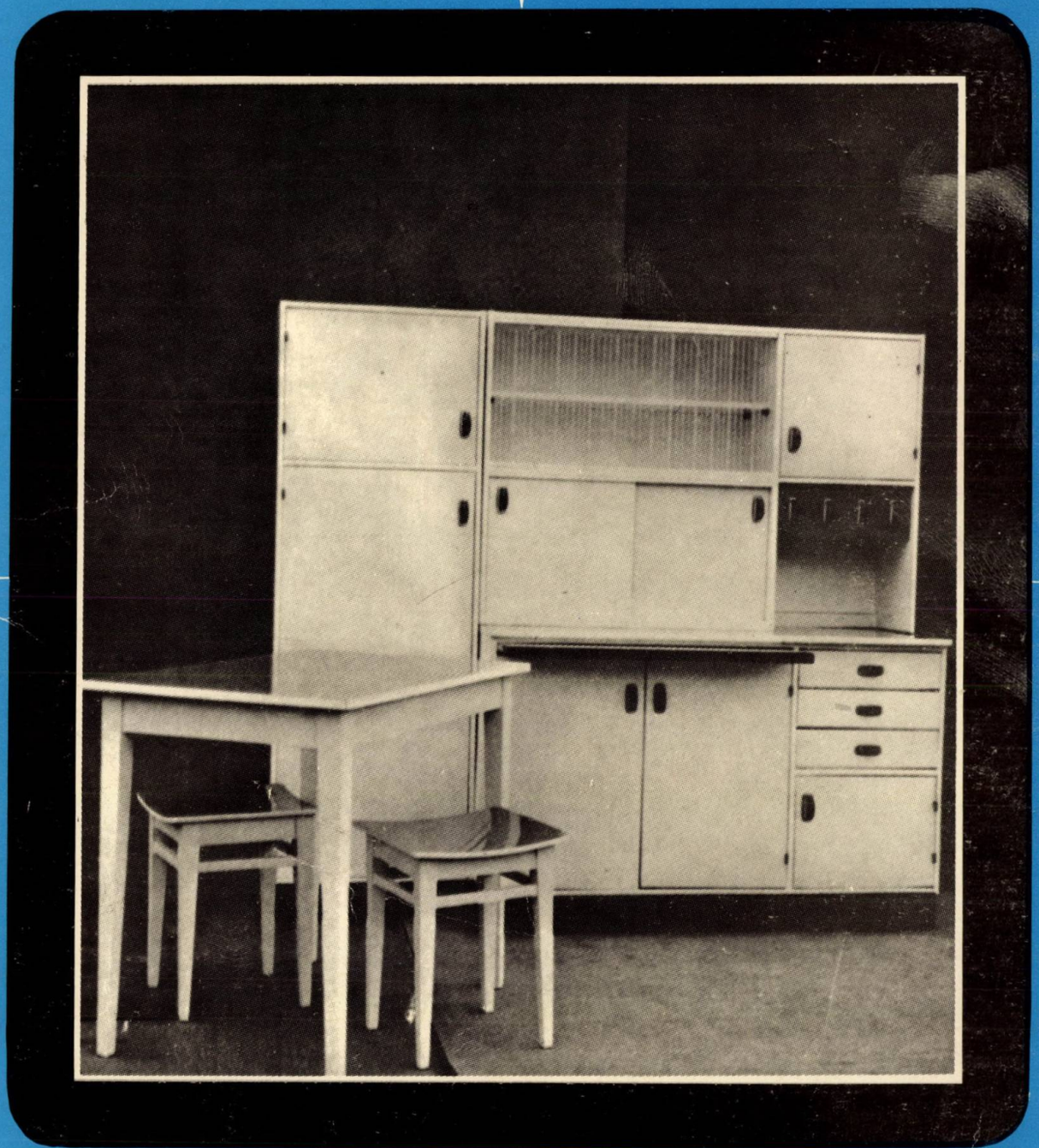

se compun din :

— bufet încăpător, cu multe posibilităţi de amplasare a veselei, tacîmurilor şi a tuturor ustensilelor pentru gătit ;

— masă şi scaune ;

Garnitura de bucătărie DAFIN — produsă de C.E.I.L. BRĂILA, pe lîngă utilitatea ei, prin coloritul plin de fantezie vă înviorează căminul

C.E.I.L. BRĂILA, str. Fabricilor nr. 10 — tel. 16.300 — telex: 0154 — 20 — Brăila

INTREPRINDEREA PENTRU COMERȚUL EXTERIOR

BRAȘOV
AUTO-TRACTOR
ROMANIA

exportă și importă
autocamioane,
tractoare, autospeciale,
autoutilitare, autobuze

AUTO-TRACTOR Brașov, str. Nicolae Iorga nr. 2
tel.: 20133 telex 012268; 012278

Lei 2

LUMEA

Nr. 52 23 decembrie 1971

Sumarul numerelor 1-52

Dolarul şi ceilalţi nouă

Reportaj din Laos

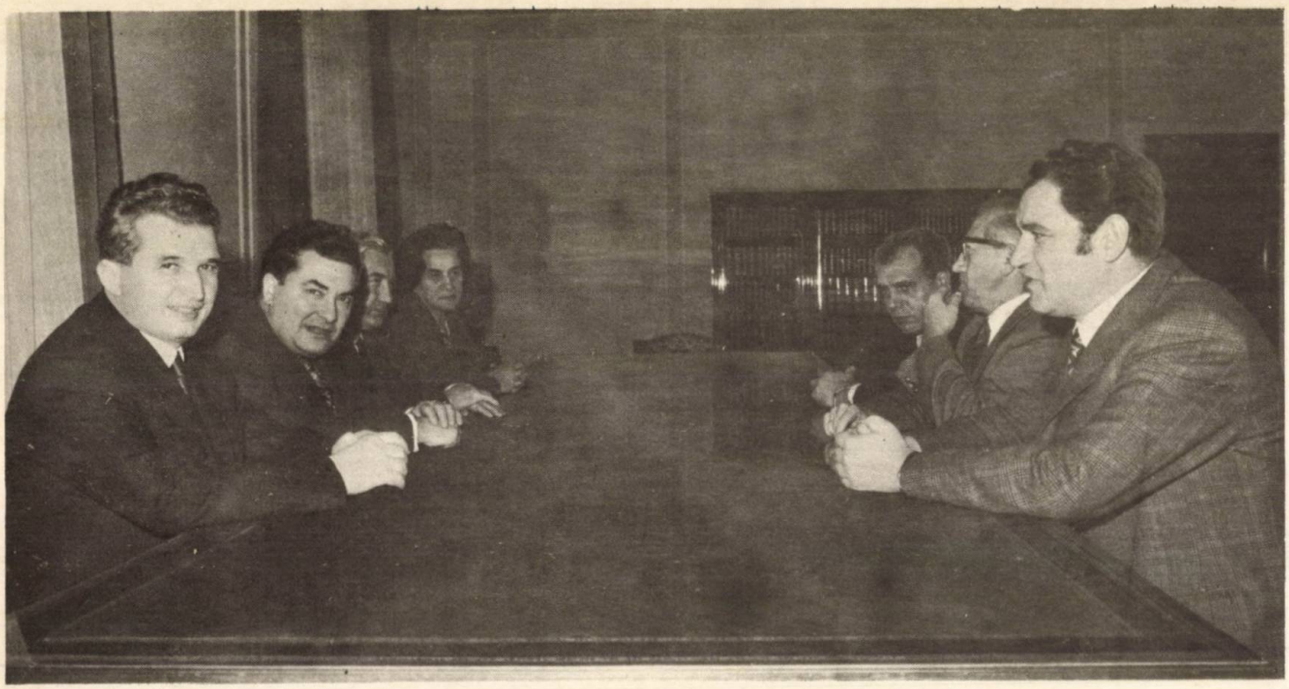

Convorbiri între delegaţia Partidului Comunist Român, condusă de tovarăşul Nicolae Ceauşescu, secretar general al P.C.R. şi delegaţia Partidului Comunist din Austria, condusă de tovarăşul Franz Muhri, preşedintele P.C.A.

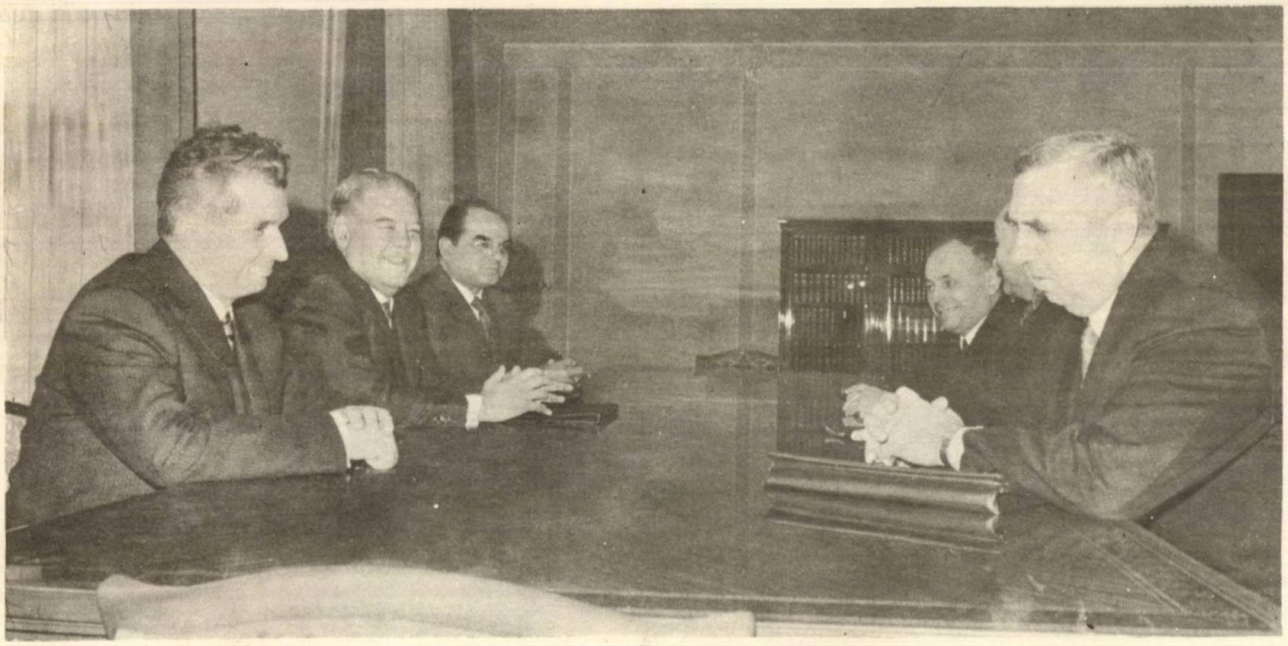

Tovarăşul Nicolae Ceauşescu a primit pe M. A. Leseciko, vicepreşedinte al Consiliului de Miniştri al U.R.S.S., preşedintele părţii sovietice în comisia interguvernamentală sovieto-română de colaborare economică.

La Ministerul Afacerilor Externe au avut loc convorbiri între ministrul afacerilor externe al României, Corneliu Mănescu, şi ministrul afacerilor externe al Marelui Ducat al Luxemburgului, Gaston Thorn.